

At forstå...

Vindmølleindustrien

Helene Aagaard

Kandidatafhandling i cand.soc
Politisk Kommunikation og Ledelse

Vejleder: Morten Knudsen,
Institut for Organisation
og Arbejds miljø

Copenhagen Business School
Den 26. juni 2008

Antal Anslag: 182.371

Abstract

This dissertation focuses on The Danish Wind Industry Association (DWIA). During the last ten years, the organization has moved from being a simple lobby organisation to a more diverse organization with different voices and rationalities. The DWIA is not the only organization in society experiencing this development, as this is a general tendency because modern society is becoming increasingly complex, making it more difficult to share the same frame of reference. Furthermore, this tendency has affected organizational studies. Instead of asking *what* an organization is - the current question is; *how* can an organization be perceived? This dissertation examines how the DWIA can be understood, and how this understanding affects their social relations and their future space of navigation.

Through an analysis, I have discussed these aspects by digging into how the DWIA has formed meaning in their system through their written communication over a ten-year period. Through my observations, it was clarified that the DWIA has constructed themselves in two ways. First, the identity of the DWIA has been build through the relationship with its members. Secondly, an identity of the DWIA has been created through the relations to other systems in DWIA's environment. I have researched this by looking at the semantic structures in DWIA's internal and external communication. Consequently, these different identities create special social relations between the DWIA and their internal and external differentiated systems. I perceive these relations as a means of power, a means of intimacy, a means of economics and an educational means. These relations were examined by observing how the different identities related to a differentiated functional system and their codes of communication. My analytical strategy for these observations and examinations was based on Niklas Luhmann's social systems theory and his theory of communications.

The analysis of the semantic constructions and the coded relations showed that the DWIA has moved from being a homophonic to a polyphonic organisation. Therefore, the latter part of the dissertation focused on how the DWIA, in a future perspective, can respond to the increased complexity in society and their own organization, while still maintaining their function as a lobby organization providing services for their members and affecting the political agenda.

Indholdsfortegnelse

1 INDLEDNING	5
1.1 PROBLEMFELT	6
1.3 PROBLEMFORMULERING	8
1.4 UDDYBNING AF PROBLEMFORMULERING.....	8
1.5 AFGRÆNSNING	9
1.6 SPECIALETS STRUKTUR.....	11
2 ANALYSESTRATEGI	14
2.1 VIDENSKABSTEORETISK RAMME	14
2.2 IAGTTAGELSE SOM ANDEN ORDENS IAGTTAGELSE.....	15
2.3 KONDITIONERING	17
2.4 LUHMANN'S SAMFUNDSFORSTÅELSE	18
2.4.1 Systemanalysen	20
2.4.2 Semantik.....	21
2.5 KRITIK AF DEN VALGTE TEORI.....	24
3 EMPIRISK FORSTÅELSE	25
3.2 VALG OG FRAVALG AF EMPIRI	25
3.2.1 Årsberetninger: Den interne kommunikation.....	26
3.2.2 Nyhedsmagasinerne: Den eksterne kommunikation.....	26
3.2.3 Tidsperioder.....	27
3.3 KRITIK AF DEN VALGTE EMPIRI.....	28
3.4 ANALYSEMODEL	30
4 INDBLIK I SYSTEMET: SELVFORSTÅElsen	32
4.1 INTERNT: FORSTÅElsen SOM REPRÆSENTANT	32
4.1.1 Os i væksten	33
4.1.2 Os i fare	35
4.1.3 Os i velfærden	37
4.2 EKSTERNT: FORSTÅElsen SOM REPRÆSENTANT	39
4.2.1 Os, der redder klimaet	39
4.3 DELKONKLUSION: REPRÆSENTANT	42
4.4 INTERNT: FORSTÅElsen SOM BRANCHEFORENING	43
4.4.1 Redefinering af det sociale os	43
4.5 EKSTERNT: FORSTÅElsen SOM BRANCHEFORENING	45
4.5.1 Redefinering over tid.....	45
4.5.2 Os i globaliseringen.....	46

4.6 DELKONKLUSION: BRANCHEFORENING	47
5 UDBLIK I OMVERDENEN: FREMMEDFORSTÅElsen	49
5.1 INTERNT: FORSTÅElsen SOM REPRÆSENTANT	49
5.1.1 Køberne og sælgerne	50
5.2 DELKONKLUSION: REPRÆSENTANT.....	52
5.3 INTERNT: FORSTÅElsen SOM LOBBYORGANISATION.....	52
5.3.1 De udvidende myndigheder.....	53
5.3.2 Den utroværdige regering.....	55
5.4 EKSTERNT: FORSTÅElsen SOM LOBBYORGANISATION.....	56
5.4.1 Den uvidende regering.....	57
5.4.2 De uvidende vismænd	58
5.4.3 De lærende naboer.....	61
5.5 DELKONKLUSION: LOBBYORGANISATION	64
6 OPSAMLING: SYSTEMet OMVERDEN	66
7 DE KODIFICEREDE FORSTÅElsen.....	70
7.1 DEN ØKONOMISKE REPRÆSENTATION	71
7.2 DEN OMSORGSFULDE BRANCHEFORENING.....	73
7.3 DEN PÆDAGOGISKE LOBBYORGANISATION.....	75
7.4 DEN MAGTFULDE LOBBYORGANISATION	77
8 FREMTIDIGE RUM.....	80
8.1 POLYFONI.....	81
8.2 RESONANS.....	84
8.3 KONKRETE LØSNINGER.....	86
9 KONKLUSION	88
10 LITTERATURLISTE	94
BILAG 1: ORGANISATIONEN VINDMØLLEINDUSTRIEN	99

Del 1: Indledning

1 Indledning

Det moderne samfund er præget af en tendens, hvor flere forskellige stemmer med hver deres rationale og logik øger kompleksiteten. Det tvinger samfundets systemer og organisationer til at knytte an til forskellige former for kommunikation, selvom det kan være et spil på udebane. I takt med, at hierarkiske relationer opløses, og et bastant centrum udviskes, står systemer og organisationer ansigt til ansigt med udfordringen om at skulle kommunikere sig selv på dybt forskellige måder.

Når flere logikker og rationaler gennemsyrrer en organisation over en årrække må det nødvendigvis også føre til, at der kommer flere forskellige identiteter på spil i organisationen. Flere måder at beskrive sig selv og omverdenen på, bliver for den moderne organisation en kontingent, strategisk mulighed og udfordring i et moderne samfund.

Organisationer er dog ikke kun konstrueret gennem deres egen selvbeskrivelse, og hvordan de iagttager det ”derinde”. I lige så stor grad spiller omverdenen ind, når en organisation finder sin identitet som organisation. Organisationens forhold til det ”derude” er også et spørgsmål om, hvordan de forholder sig til sig selv. (Højlund og Knudsen 2003:13)

I de senere år har organisationsforskningen bevæget sig mod et systemteoretisk blik, hvor man i højere grad spørger til *hvordan* en organisation skaber sig selv, i stedet for at spørge til *hvad* en organisation er skabt af. Denne forskydning giver muligheden for at iagttage, hvordan en organisation iagttager sig selv og sin omverden, og hvordan disse iagttagelser er med til at skabe organisationen med en særlig forståelse af sig selv. Med blik for at iagttage en organisations kommunikation kan man derved se på, hvordan organisationen formes lige nu og her gennem dens kommunikation.

1.1 Problemfelt

En søgning på ordet *interesseorganisation* giver i bibliotekskataloget på Copenhagen Business School to hits.¹ Dette kan undre, da Copenhagen Business School har et helt institut tilegnet organisationsstudier.² Jeg havde forventet flere hits, fordi jeg mener, interesseorganisationer i et moderne samfund bl.a. kan kendetegnes ved at operere i skellet mellem det offentlige og det private. Oftest arbejder interesseorganisationer på baggrund af deres medlemmers interesser i forhold til at påvirke en politisk og offentlig dagsorden. I modsætning til fagforeningen, der er koncentreret omkring arbejdsmarkedet, er interesseorganisationens opgave bredere, og oftest ses det, at medlemmerne er virksomheder på det private marked.³

Interesseorganisationer bliver med et socialkonstruktivistisk blik til en skabende fortælling, der udvikler sig over tid, hvilket også betyder, at organisationens forståelse af sig selv kan udvikle sig over tid alt afhængigt af, hvilke påvirkninger interesseorganisationen oplever fra sine medlemmer, og den omverden den er sat i verden for at påvirke⁴.

Den danske interesseorganisation, *Vindmølleindustrien* (VI), så dagens lys for 27 år siden, og i dag har organisationen over 200 medlemmer som kontingensbetalere, der alle er aktører på det danske og internationale vindenergimarked. VI har som erklæret mål at arbejde for bedre rammebetingelser og vilkår for hele den samlede vindkraftindustri i Danmark. Ifølge organisationens hjemmeside⁵, er de en brancheforening for den samlede vindkraftindustri i Danmark, hvilket både tæller store producenter samt små underleverandører, der leverer vigtige komponenter til bestemte funktioner i vindmøller.

I kraft af VIs funktion som interesseorganisation, må det forventes, at de også forstår sig sådan. Det har derfor undret mig, at jeg efter 1½ års ansættelse i organisationen aldrig har hørt dem bruge den betegnelse eller betegnelsen som lobbyorganisation om sig selv i daglig

¹ En søgning på *lobbyorganisation* giver ingen hits. Dog giver lobbyisme over 200 hits, men jeg anser lobbyisme for værende et generaliserende begreb, der kan bruges i mange sammenhænge og ikke nødvendigvis siger noget specielt om en specifik organisation.

² Institut for organisation og arbejdsmiljø

³ Jf. interesseorganisation som fx Dansk Industri, Dansk Erhverv og Finansrådet.

⁴ Denne iagttagelse er selvfølgelig ikke kun gældende for interesseorganisationer.

⁵ www.windpower.org

tale. Det fremstod nærmest som et bandeord. Mellem linierne var det muligt at fornemme, at de havde været en lobbyorganisation men ikke var det mere. Men forsvinder forståelser fra organisationer? Kan en organisation sikre sig en fuldstændig redefinering, eller vil der altid være kommunikation tilstede i en organisation, der konstruerer de samme forståelser igen og igen? Endvidere kunne det tænkes, at mange forskellige forståelser optræder samtidigt, uden organisationen egentlig har blik for det? Kommunikation kan usynliggøres ved ikke at markere den forskel, der ligger til grund for den, men betyder det, at den ikke er tilstede?

Derudover skabes en interesseorganisation særligt på knivsægget mellem sit eget system, og den omverden, den søger at påvirke. Hvis resonans i omverdenen er knudepunktet for en interesseorganisation, hvilke sociale relationer, bliver det så muligt at iagttage, når der kommunikeres og konstrueres på en bestemt måde? Endvidere ville interesseorganisationen ikke eksistere uden sine medlemmer, og det må derfor antages, at der kan iagttages en stærk relation mellem organisationen og dens medlemmer.

I dag definerer VI sig som en brancheforening men et hurtigt tilbageblik på organisationens kommunikation gennem de sidste 10 år, viser, at det ikke er en gennemgående forståelse. Derimod ser det ved første glimt ud som om, at beskrivelsen som brancheforening er en forståelse, der først træder frem i de sidste 2-3 år. For ti år siden var det en ganske anden beskrivelse, VI havde af sig selv.

Min undren, der ligger til grund for dette speciale, er, hvordan organisationer skaber sig selv gennem deres kommunikation. Med udgangspunkt i VI som konkret case, stiller specialet derfor skarpt på, hvordan VI gennem 10 år har konstrueret forskellige forståelser af sig selv som organisation gennem deres iagttagelser af sig selv og deres omverden. Hvilke konstruktioner kan iagttages i VIs kommunikation, og hvordan sætter de rammen for den meningstilskrivelse, organisationen har haft gennem de sidste 10 år? Eller sagt på en anden måde; hvordan træder VI frem gennem deres selvforståelse og fremmedforståelse?

Formålet med dette speciale er derfor at iagttage, hvordan VI gennem deres kommunikation konstruerer deres selv- og fremmedforståelse igennem en 10-årig periode fra 1998 frem til slut 2007. Endvidere er intentionen at se på, hvordan VI med deres forståelser skaber

særlige sociale relationer til deres internt og eksternt differentierede omverden. Specialet indtager derfor et dobbeltperspektiv, da specialet både ønsker at iagttage, hvordan VIs forståelser af sig selv skabes gennem deres kommunikation samt se på, hvordan disse forståelser skaber særlige relationer.

1.3 Problemformulering

Hvordan forstår Vindmølleindustrien sig selv, og hvilke sociale relationer og fremtidigt, strategisk rum skaber denne forståelse?

1.4 Uddybning af problemformulering

Problemformuleringen fordrer visse underspørgsmål, der vil være styrende for, hvordan specialet struktureres. I det følgende vil jeg derfor uddybe problemformuleringen ved at opstille tre underspørgsmål.

Hvilke forståelser af VI fremskrives gennem VIs iagttagelser og konstruktioner?

Det første underspørgsmål fungerer som den bærende del af den overordnede problemformulering. Specialet ønsker ud fra de konstruktioner, der konstrueres gennem iagttagelserne i VIs kommunikation at fremskrive organisationens selv- og fremmedforståelse. Jeg finder det interessant at spørge ind til, hvilke og hvor mange forståelser, der er på spil, og hvordan forståelserne udvikler sig historisk.

Omdrejningspunktet er, hvordan VI konstruerer sin organisation overfor sin omverden – både eksternt og internt differentieret, og hvilken selv- og fremmedforståelse, der udvikles på baggrund af dette.

Hvilke relationer skaber forståelserne?

Dette underspørgsmål søger i en teoretiserende diskussion at se på, hvordan VI med sin kommunikation anknytter til funktionelt differentierede funktionssystemer og deres indbyggede binære koder. Det interessante er at iagttage, hvordan anknytningen skaber en bestemt relation mellem VI som autor og omverdenen som modtager.

Hvilket fremtidig, strategisk rum skaber forståelserne?

Det sidste underspørgsmål afslutter specialets overordnede problemformulering. Jeg ønsker her at opstille tentative konklusioner på, hvordan VI strategisk kan udnytte det historiske blik, der opnås med dette speciales fokusering på deres forståelser og relationer. Ønsket er at forme et strategisk rum for VI, hvor specifikke problemstillinger, der er iagttaget i analyserne, bliver diskuteret og mulige løsningsforslag præsenteres. Dermed kan VI drage nytte af specialets konklusioner, hvis de skulle ønske dette.

Alle tre underspørgsmål opstillet overstående fungerer som de analyseklynger, der skal hjælpe med at besvare det overordnede hovedfokus for specialet. Underspørgsmålene skal guide specialet og dets læsere i forhold til specialets overordnede fokus og dermed den primære analysegenstand samt indkredse mit fokus på det empiriske materiale.

Disse underspørgsmål leder hen til, at jeg i specialet beskæftiger jeg mig med en problemstilling, der ligger inden for Niklas Luhmanns sociale systemer. Mit fokus vil derfor ligge på VIs iagttagelser af sig selv og deres omverden. Jeg ser på, hvordan VIs iagttagelser kaster forskellige forståelser af sig, bl.a. ved at se på, hvordan de semantiske konstruktioner former VI og deres relationer. Det er derfor vigtigt at understrege, at jeg i specialet ikke beskæftiger mig med det, der ligger inden for de biologiske systemer kendetegnet ved celler og organismer. Eller de psykiske systemer, der er kendetegnet ved tanker og bevidsthed.

1.5 Afgrænsning

For at præcisere mit blik tager specialet udgangspunkt i kommunikationen, som den kan iagttages hos VI. Kommunikationen er derfor omdrejningspunktet for analysen, og i en naturlig forlængelse heraf mener jeg, det er nødvendigt at iagttage, hvordan denne

kommunikation konstruerer VI, og hvordan VIs selv- og fremmedforståelse determinerer VI på en særlig måde. Ved at konstruere specialet og begreberne på denne måde sætter specialet også kommunikation og selv- og fremmedforståelse som hinandens forudsætninger, og dette vil derfor være styrende for den måde, jeg vælger at konstruere min empiri på.

Dermed er mit blik konstrueret på en sådan måde, at jeg ikke fremanalyserer, hvordan VIs omverden kommunikerer om VI. Derimod iagttager jeg, hvordan VI iagttager deres omverden, og hvordan disse iagttagelser sætter grænsen for deres egne konstruktioner. I forlængelse af dette er det vigtigt at bemærke, at jeg heller ikke iagttager, hvordan VIs internt differentierede omverden, såsom deres medlemmer, iagttager organisationen. Dette valg er truffet, fordi interessen for specialet er interesseorganisationer generelt, og hvordan de tilskriver mening til sig selv gennem forskellige forståelser.

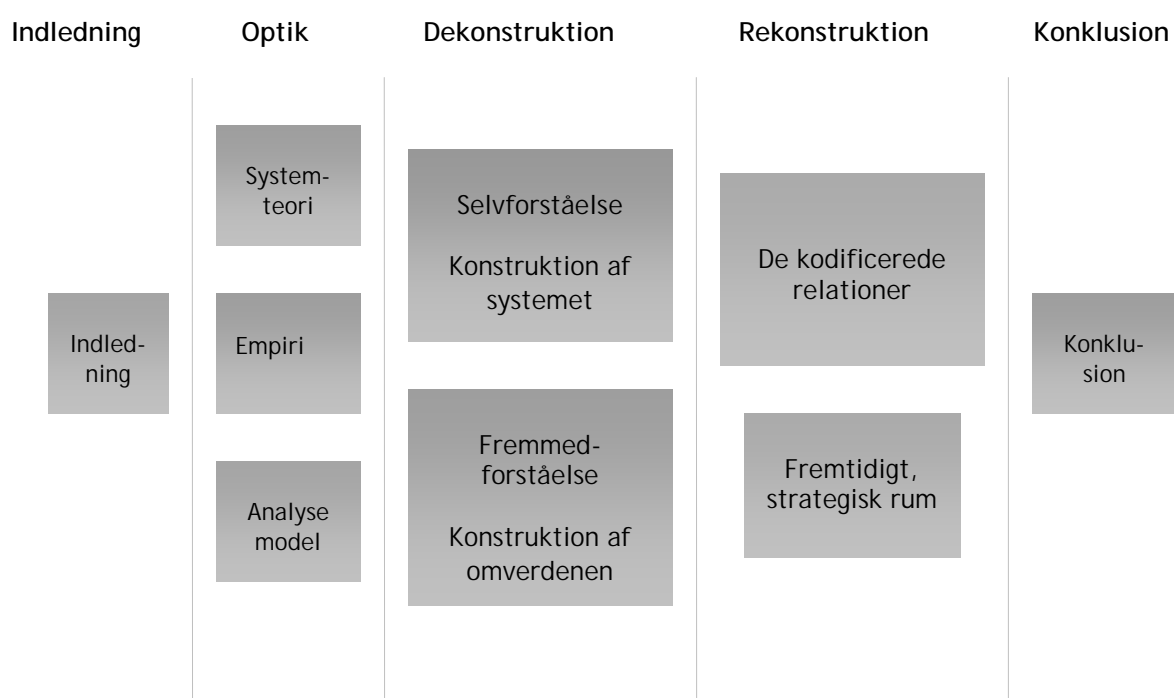
Motivationen for dette speciale udspringer af mit eget arbejde som kommunikationsassistent i VI. Jeg er opmærksom på, at dette kan medføre visse blindheder overfor empirien og organisationen, da jeg har været deltagende i den daglige arbejdsgang og kommunikationsplanlægning. Denne blindhed forsøges imødekommet ved at skabe en distance til det metodiske problem ved hjælp af selvundersøgelse. Det har bivirket, at jeg ikke har medtaget empiri udformet og udgivet i 2008, da jeg har fungeret som redaktør og forfatter på hoveddelen af dette materiale. Endvidere søges blindheden imødekommet ved at holde specialet i et 2. ordens iagttagelsesperspektiv, så eventuelle blindheder, der optræder på 1.orden, træder frem.

På trods af min funktion i VI, er specialet ikke skrevet på anbefaling af VI, selvom de kan nyde godt af specialets konklusioner. Målgruppen for specialet er Copenhagen Business School og følger de krav, der er for et speciale på cand.soc. Specialet er opstået ud fra en interesse for, hvordan en organisation formes, når de skal kommunikere på vegne af samt

opnå resultater for deres medlemmer på den politiske arena, og hvordan det i sidste ende konstruerer organisationen historisk.

1.6 Specialets struktur

I nedenstående figur kan specialets struktur ses. Specialet er inddelt i fem overordnede dele.

Figur 1: Illustration over specialets struktur. Kilde: Egen tilvirkning

Illustrationen viser, hvordan de forskellige dele i specialet udfolder sig og skal ses som et instrument til læseren, der giver overblik over de forskellige dele i specialet.

Del 1 sætter rammen for specialet ved at indeholde indledning, problemformulering og uddybning af denne samt en overordnet afgrænsning for specialet.

Del 2 etablerer det teoretiske fundament for specialet. Jeg formulerer analysestrategien for specialet ved at argumentere for teoretiske og empiriske valg. Formålet med min analysestrategi er at udvikle den struktur og det design, der skal være styrende for analyserne i specialet. Dette betyder, at jeg vil gennemgå den teori, der er udvalgt til

specialet samt gennemgå de centrale begreber og strategier, jeg finder relevante i forhold til specialets problemformulering og analyser. Endvidere præsenteres den udvalgte videnskabsteoretiske ramme, og der reflekteres over, hvad den valgte analysestrategi har af implikationer for konstruktionen af min analysegenstand.

Del 3 er første analysedel. Den skal ses som en dekonstruktion⁷ af empirien og min analysegenstand. Her iagttager og fremanalyserer jeg, hvilke semantiske konstruktioner, der fremtræder i både VIs interne og eksterne kommunikation. Baggrunden for dekonstruktionen er, at VI ikke selv fortæller, hvordan de vil iagttages. Derfor er det vigtigt at finde frem til VIs forståelse og deres udvikling over tid. Jeg definerer dermed VI gennem min system|omverden analyse, idet VI først konstrueres gennem mine iagttagelser. Det er dekonstruktionen, der gør det muligt for mig at åbne op for det empiriske felt og stille spørgsmålstejn ved det naturlige og kontingente. Dette betyder, at jeg i denne del vil dissekere min empiri for derigennem at komme bag om de umiddelbare iagttagelser. Denne del vil blive afsluttet med en opsamling, der samler trådene om, hvordan VI som system og deres omverden konstrueres, og hvilke forståelser, der kan iagttages træde frem, som VI kan definere sig selv som.

Del 4 er en rekonstruktion af det empiriske felt. Her forsøger jeg at samle de dissekerede dele fra dekonstruktionen for derved at være i stand til at iagttage, hvordan VIs forståelser skaber specifikke, kodificerede relationer. Endvidere prøver jeg at skue frem og se, hvilke rum for kommunikationen og konstruktionerne, der åbner sig med den forståelse, min analyse leverer. Rekonstruktionen er baseret på mine iagttagelser, og dermed er det mit analysedesign, der rekonstruerer VIs forståelser og relationer. Rekonstruktionen har til formål at åbne op for kompleksiteten og dermed iagttage mere, end VI kan. Men jeg vil ikke kunne inddrage iagttagelser, jeg ikke kan se, da jeg ikke kan se, at jeg ikke kan se dem. Dermed er rekonstruktionen *kun* en konstruktion og ikke sandheden, da en anden analysestrategi ville kunne frembringe en anden konstruktion.

⁷ Jeg lader mig med begrebet dekonstruktion inspirere af den franske filosof Jacques Derrida (1920-2004). I min optik bliver dekonstruktion at blotlægge de binære konstruktioner, der opstår i kommunikationen, så de kan diskuteres, fordi de ikke længere bliver betragtet som evigt uforanderlige og selvindlysende sandheder. I forhold til mit socialkonstruktivistiske afsæt, mener jeg godt, at jeg kan benytte mig af dette, da dekonstruktion er en måde at opnå forøget indsigt i systemet uden en egentlig metode, der er hævet over analysegenstanden.

Del 5 konkluderer på specialets problemformulering og analyser. Her samler jeg op og besvarer problemformuleringen.⁸

Specialet vil blive besvaret i en oscillerende stil, hvor jeg hele tiden veksler mellem teori og empiri. Dette gøres både for at give en bedre forståelse af teorien ved at indsætte empiriske eksempler, men også for at abstrahere empirien i analyserne op på et højere teoretisk niveau.

⁸ Pga. størrelsesmæssige begrænsninger indeholder specialet ikke en perspektivering. En sådan vil i stedet blive præsenteret til eksamen.

Del 2: Optik

2 Analysestrategi

I dette kapitel redegør jeg for mit teoretiske valg, der danner baggrunden for elementerne i mit iagttagelsesapparat og dermed min analysestrategi. Fokus er på mit konstruktivistiske afsæt i den tyske systemteoretiker, Niklas Luhmann (1927-1998). Jeg bruger hovedsagligt Niels Åkerstrøm Andersen og Georg Kneer & Armin Nassehi forståelse af Luhmann til opbygning af min teoretiske forståelse. Derudover supplerer jeg yderligere med primær litteratur af Luhmann.

Endvidere lader jeg mig inspirere af Niels Åkerstrøm Andersens forståelse af Luhmanns teori. Derved bliver Luhmanns teoriapparat til en analysestrategi. (Andersen 1999) Det betyder for dette kapitel, at jeg kun præsenterer de af Luhmanns koncepter, der har relevans for min analysegenstand. Det følgende vil derfor præsentere: iagttagelsesbegrebet, Luhmanns samfundsforståelse med kommunikation i fokus, system | omverden distinktionen samt semantik og meningsbegrebet. Jeg har valgt denne fremgangsmåde, da jeg bruger disse teoristrategier og begreber som input i min analyse, da jeg mener, de er bedst egnede til at besvare min problemformulering.

2.1 Videnskabsteoretisk ramme

Min analysestrategiske tilgang i specialets problemformulering betyder, at jeg spørger til, *hvordan* VI og deres relationer kan forstås. Jeg spørger gennemgående ikke til hvad eller hvorfor, men *hvordan* VI konstruerer sin selv- og fremmedforståelse og dermed sit system over tid, og hvordan dette indvirker på deres relationer til omverdenen.

Når jeg i specialet vælger at spørge til *hvordan* rummer det en videnskabsteoretisk forskydning fra ontologi til epistemologi. Dette betyder, der sker en forskydning fra en første ordens iagttagelse af det "derude" til en anden ordens iagttagelse af kommunikative forskelle, der udgør det afsæt, hvorfra jeg ser, når jeg iagttager noget "derude". Denne

videnskabsteoretiske forskydning udgør en forskydning fra væren til tilblivelse. (Andersen 1999:13-14)

Selvom Niels Åkerstrøm Andersen vil argumentere for, at der derved arbejdes med en tom ontologi, tilslutter jeg mig ikke dette ukritisk. Jeg mener, VI dukker op på en bestemt måde pga. den analyseoptik, jeg har nedlagt på min analysegenstand, men det indebærer ikke, at jeg forinden ikke har haft teser og forforståelser om, hvordan VI ville fremstå gennem sin kommunikation. Jeg har fx hele tiden forventet at kunne fremanalysere en forståelse af lobbyorganisations forståelse. Derved er min ontologi heller ikke tom. Jeg benytter epistemologien, fordi jeg mener, den giver mig det mest åbne blik på organisationen. Det betyder dog ikke, at jeg ikke har kunnet frembringe de konklusioner, jeg gør, ved et andet valg, som fx en traditionel metodisk indgang ved brug af kvantitative og kvalitative undersøgelser.

2.2 Iagttagelse som anden ordens iagttagelse

Med Luhmanns systemteori tilbydes man som iagttager et program for iagttagelser af iagttagelser som iagttagelser. Dvs. iagttagelse af anden orden. (Andersen 1999:152) I specialet observerer jeg, hvordan VI som socialt system konstituerer sig som et system gennem deres iagttagelser af sig selv og deres omverden samt hvilken selv- og fremmedforståelse, der skabes ved semantiske meningstilskrivelser. Ved en anden ordens iagttagelse, bliver jeg derved i stand til at se, hvad VI ikke selv kan se.

Luhmanns teori om iagttagelser er i høj grad inspireret af Spencer-Browns form- og forskelstænkning:

"We take the idea of distinction and the idea of indication, and that we cannot make an indication without drawing a distinction." (Spencer-Brown i Andersen 1999:109)

Figur 2: Spencer-Browns forskelstænkning (Andersen 1999:110)

Tanken er at iagttage iagttagelser som operationer, der ikke refererer til bevidste subjekter men til forskelle. ”At iagttage er at mærke noget inden for rammen af en forskel.” (Andersen 1999:109) Dette betyder, at jeg som iagttager, er afhængig af den forskel, der deler verden og dermed sætter rammen for, hvad der synliggøres og usynliggøres i kommunikationen. Hos Luhmann bliver iagttagelsen enheden af forskellen indikation/forskel. Disse forskelle er i Luhmanns univers altid tosidige, dvs., forskellen altid har en inderside og en yderside. Indersiden kaldes for det markerede rum og ydersiden kaldes for det umarkerede rum. (Andersen 1999:110) Ved en 1.ordens iagttagelse, er det kun den markerede side, der er iagttagelig. Den umarkerede side forbliver usynlig for 1. ordens iagttageren. Det betyder, at der i iagttagelsen skabes en blind plet - noget som iagttageren ikke kan se.

Denne blinde plet er enheden i den forskel, der danner rammen for iagttagelsen og den enhed kaldes i Luhmanns systemteori for form. (Andersen 1999:111) Luhmann ser denne blindhed som en generel forudsætning for at kunne iagttage på anden orden. Derved bliver iagttagelse af anden orden en iagttagelse, der ser både på første ordens iagttagelsen men også dennes blinde plet. Dermed er en anden ordens iagttagelse altid en første ordens iagttagelse med egen blind plet til følge. (Andersen 1999:111)

Med 2. ordens iagttagelse opnår jeg som iagttager at spørge til kommunikationssystemernes blindepletter samt til de forskelle, der fastlægger, hvad der kan træde frem i systemet og hvordan. Der indsættes dermed en forskel mellem selv og fremmedreference, mellem det der tilhører systemet, og det der tilhører omverdenen. (Andersen 1999:111) Det forstår jeg

også som, at systemet konstrueres i selve iagttagelsen, hvilket er det, der skiller systemet og dets omverden ad.

2.3 Konditionering

Forudsætningen for anden ordens iagttagelser er anden ordens begreber. I systemteorien ses anden ordens begreber som forskelle, der kan kopieres ind i sig selv og blive en del af sin egen helhed. Disse forskelle fungerer som ledeforskelle for anden ordens iagttagelse. Det betyder også, at enhver analysestrategi er funderet i en ledeforskel, der styrer, hvordan iagttagelser iagttages som iagttagelser. (Andersen 2003:29)

For at kunne iagttage min analysegenstand, må jeg konditionere specialets blik gennem de betingelser jeg opstiller for brugen af Luhmanns optik. Konditionering er den forskel, der indrammer andre forskelle og begrænser følgelig antallet af mulige relationer, hvilket medvirker en reduktion af kompleksiteten (Andersen 1999:116). Man opnår med andre ord et iagttagelsesperspektiv ved at udelukke andre muligheder. Dette gøres konkret i empirien ved at identificere VIs selv- og fremmedforståelse gennem en fremanalysering af deres semantiske konstruktioner. Alene tilstedeværelse af en selv- eller fremmedforståelse viser, at VI er underlagt specialets blik. Endvidere ser jeg på, hvordan VI træder frem som system i forhold til deres omverden. Nærmere bestemt vælger jeg at se VI som en interesseorganisation⁹, der er sat i verden for at pleje sin medlemmers interesser på både en økonomisk, politisk og social dagsorden. Det betyder også, at jeg vælger at se, VI på linie med andre interesseorganisationer i Danmark, som fx Dansk Erhverv og Dansk Byggeri.¹⁰

Det følgende vil yderligere konditionere specialets blik ved at beskrive de af Luhmanns begreber og analysestrategier, jeg benytter for at kunne besvare problemformuleringen.

⁹ Selvom jeg i en Luhmann optik vælger at se VI som en organisation, betyder det ikke, at jeg ser på, hvordan organisationen skaber sig selv og opererer gennem beslutningspræmisses. Derimod ser jeg på, hvordan den skabes gennem semantiske meningstilskrivninger

¹⁰ Dog er VI i forhold til de to eksempler langt mindre i størrelse. Derudover er de specialiseret kun omkring vindenergi, i modsætning til de andre nævnte, der varetager større brancheskel.

2.4 Luhmanns samfundsforståelse

Systemteorien fokuserer på, hvordan et samfund, der er yderst komplekst, kan fungere uden at være beslutningslammet. Luhmann ser samfundet som komplekst, fordi ethvert valg, der er muligt, skal ses i forhold til et fravalg. Det betyder, at ethvert aktuelt valg i situationen er taget under forudsætning af et aktuelt og et potentielt valg. Alle valg træffes under denne forudsætning. Dermed bliver kompleksitet udtryk for den samlede mængde af mulige begivenheder og tilstande, der øges kontinuerligt. (Kneer & Nassehi 1997:44) Endvidere ser Luhmann en tendens til, at verdenskompleksiteten bliver stadig større, hvilket betyder, at en reduktion af kompleksiteten er nødvendig for at kommunikationen mellem systemerne ikke bryder sammen. Denne reducering foregår gennem sociale systemer, der reducerer kompleksiteten på hver sin måde.

De sociale systemer udelukker muligheder i systemet, der er mulige i systemets mere komplekse omverden. Måden, hvorpå kompleksiteten reduceres i systemer, er gennem valg mellem aktualitet og potentialitet – valg ud fra forskelle om, hvad der giver mening, og hvad der ikke giver mening. Det er derfor forskellen mellem aktualitet og potentialitet, der sætter skellet mellem det sociale system og det sociale systems omverden, og dermed konstituerer det sociale system. (Kneer og Nassehi 1997:45) Systemerne opbygger deres kompleksitet gennem mening for bedre at kunne opfatte og bearbejde omverdenskompleksiteten. Det lyder modstridende, men jo mere komplekst et system er, des mere kompleks kan verden iagttages. Dermed får systemerne større mulighed for at reagere på komplekse udfordringer fra omverdenen (Kneer og Nassehi, 1997:46). Dermed fremstår verden ikke som en fastsat enhed, men skifter alt efter hvilket system, der iagttager den. Jeg forstår dermed samfundet som polykontekstuel, hvor samfundet ikke som sådan hviler på et bestemt dogme men derimod består af forskellige systemer uden hierarkiske relationer.

Når jeg vælger at anvende Luhmanns systemteori accepterer jeg, at de sociale systemers grundlæggende elementer er kommunikation. Her betragtes Luhmanns systemteori ofte som radikal i og med, han erstatter individer og handlinger med kommunikation. Derfor opfattes enhver social kontakt i systemteorien som kommunikation. Hvor kommunikation tidligere ofte var anset som en todelt proces mellem meddelelse og forståelse, ses det ud fra

Luhmanns optik som en tredelt selektionsoperation bestående af information, meddelelse og forståelse (Luhmann 2000:180-181). Der træffes et valg ud fra en mulighedshorisont om mulig og ikke mulig kommunikation, et valg om meddelelsesmetoden og et valg om forståelsen, således at både misforståelse og forståelse betegnes forståelse. Alt dette foregår systeminternt, da systemerne er operationelt lukkede, og sociale systemer skaber dermed kontinuerligt kommunikation af kommunikation (Kneer og Nassehi 1997:95). Dette forstår jeg som, at sociale systemer skaber deres struktur gennem denne kommunikationsrelation til tidligere og fremtidige aktuelle og potentielle valg.

Både funktionssystemer, organisationssystemer og interaktionssystemer opererer ved kommunikation. Dog er de forskellige typer af systemer, da deres kommunikation reproduceres på forskellig vis. For funktionssystemerne er det således de funktionelt differentierede koder, der strukturerer og reproducere kommunikationen. Begrebet kode skal i systemteoretiske sammenhænge forstås som en konstruktion af et forskelsrum med to værdier. Koder er binære forstået på den måde, at de danner kommunikative præferencer mellem en positiv og negativ side. Endvidere sørger koden for, at det pågældende system kan lukke sig om sig selv. Dermed muliggør koden systemets mulighed for en specifik åbning (Kneer & Nassehi 1997:136-138).

For det økonomiske system er det afgørende, om man betaler eller ej set i den binære kode betale | ikke betale. Dette er til forskel for fx det retslige system, der skelner mellem om man har ret eller uret. (Kneer & Nassehi 1997:137) Dette betyder, at kun økonomisk kommunikation kan reproducere økonomien og kun retslig kommunikation kan reproducere retten.¹¹

I specialet anvender jeg det politiske funktionssystemets kode styrer | styret, det økonomiske funktionssystemets kode have | ikke-have, kærlighedskoden elsket | ikke-elsket samt det

¹¹ Organisationer derimod reproducere sig selv gennem beslutninger. En beslutning beslutter sig selv ved at beslutte beslutningspræmisser, og det er på den måde gennem beslutningen, at disse præmisser emergerer. (Andersen og Born 2001:17) Dermed bliver beslutningen det, der skaber de sociale forventninger for medlemmerne i organisationen. Interaktionssystemer opererer ved, at de tilstedeværende personer handler og sanser hinanden. Når handlingen indenfor systemet ophører, ophører systemet også, indtil personerne finder sammen igen og handler på samme måde (Kneer & Nassehi 1997:46-47) Dette forstår jeg som, at for interaktionssystemer er det et spørgsmål om at deltage eller ikke at deltage i kommunikationen.

pædagogiske systems kode bedre] dårligere. Disse koder anser jeg som værende de koder, der træder stærkest frem i VIs konstruktioner og relationer. I kapitel 7 nærmere bestemt, ser jeg på, hvordan de forskellige forståelser kodificeres, og hvordan dette påvirker VIs relationer til deres omverden.

2.4.1 Systemanalysen

Udgangspunktet for systemanalysen er at al kommunikation foregår indenfor et socialt system. Det betyder, at et socialt system iagttager sig selv eller sin omverden gennem ledeforskellen system] omverden. Alle sociale systemer konstitueres ved en grænse mellem system og omverden. Det er systemets iagttagelser, der deler verden i system og omverden. Forskellen mellem systemet og omverdenen er det sociale systems meningsgrænse. (Andersen, 2000:74, Andersen, 1999:132f) Det er denne grænse, der konstituerer VI som system, idet meningsgrænsen bestemmer, at mening inden for systemet dannes på andre betingelser end uden for systemet. Dette betyder, at et socialt system som VI kan iagttage sig selv eller omverdenen gennem selvforståelse/selvreference eller fremmedforståelse/fremmedreference. Endvidere betyder denne forståelse, at et socialt system simpelthen er enheden af forskellen system] omverden. (Andersen 1999:132)

I specialet bruges system] omverden forskellen til at iagttage, hvordan VI som socialt system konstruerer sig selv og sin omverden gennem iagttagelser. Det betyder også for specialet, at jeg iagttager, hvordan VI i sine iagttagelser både i den interne og eksterne kommunikation iagttager og sætter grænsen mellem sig selv og de andre.

Re-entry

Luhmanns re-entry begreb betyder, at et socialt system bliver i stand til at iagttage sig selv og reflektere over dets egen system- samt omverdensgrænse. (Andersen 1999:113) Re-entry begrebet leder tilbage til Luhmanns forståelse af iagttagelse. Hvis et system som VI skal være i stand til at iagttage sig selv, kræver det, at VI deler sig op i to dele og kopierer den forskel, der konstituerer dem som system og genindfører den i sig selv. (Andersen 1999:113)

Sagt på en anden måde, forstår jeg re-entry som den proces, hvor et system genindfører system] omverden forskellen i deres eget system, så systemet deraf er i stand til informativt at gennemføre iagttagelser og beskrivelser af sig selv. Det betyder bl.a. for VI, at hvis de er i stand til at iagttage, at de fx i deres system består af en internt differentierede omverden, deres medlemmer og genindføre denne forskel i deres eget system, får de en højere grad af refleksivitet om deres organisation, og hvordan de forstår denne.

Resonans

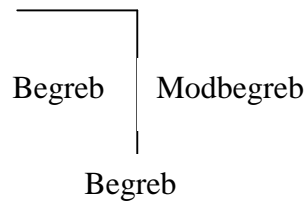
Omverdenen, både internt og eksternt differentierede, bidrager ikke til systemoperationerne, men omverdenen kan forstyrre og irritere systemoperationerne. Luhmann kalder også dette for strukturel kobling (Luhmann 2007:116ff) Med resten af Luhmanns teorikoncept i forståelsen, forstår jeg dermed resonans, som noget, der optræder i systemet som information på baggrund af omverdens påvirkninger. Konsekvensen bliver således, at selvom systemet er lukket, kan grænseoverskridende processer som informationsudveksling godt eksistere, og dermed vindes der resonans i systemet.

I VIs tilfælde kommer resonans på spil, når VI ønsker at skabe resonans i deres omverden, fx hos den siddende regering. Samtidig er der resonans på spil, hvis VIs internt differentierede omverden, deres medlemmer, kommunikativt irriterer VI.

2.4.2 Semantik

Den semantiske analysestrategis forskel er **begrebù mening** og bruges til at iagttage, hvordan mening og forventninger opsamles i begreber. Luhmann sætter mening på en vis formel, når han siger, at mening er: ” *en potent form for reduktion af kompleksitet, for opløsning af et fremtvunget selektionsproblem.* ” (Luhmann 2007:217) Med meningsbegrebet bliver Luhmann for alvor svær. Som sådan forstår jeg mening i en form for billedsprog, hvor mening er den *computer* i et socialt system, der på baggrund af selektionstvang reducerer kompleksiteten i systemet. Det kan man også forstå som, at mening tildeler værdi til begrebet. På 1. orden vil systemet ikke være i stand til at se computeren men kun begrebet. Begreberne danner semantiske (menings)strukturer, der står til rådighed for kommunikationen. (Andersen 2003:31) Begreber har altid et modbegreb.

Hvis ikke der kan iagttages et modbegreb, vil begrebet være tomt. (Andersen og Born 2001:26) Det forstår jeg som, at det er modbegrebet, der sætter grænsen for begrebet. Endvidere står et begreb til rådighed for enhver kommunikation, men får i en bestemt tematisering i kommunikationen en specifik betydning, hvilket dermed sætter særlige forventninger til kommunikationen. (Andersen 2003:31) Den semantiske analyses forskel kan illustreres således:

Med forståelsen af den semantiske analyses ledeforskel, bliver semantik ifølge Luhmann defineret som: ”strukturer, der forbinder kommunikation med kommunikation ved at stille former for mening til rådighed, som kommunikationssystemerne behandler som bevaringsværdige” (Andersen 1999:142). Ved det forstår jeg semantik som det, der bruges i computeren til at lave strukturer for kommunikationen efter, at der er selekteret for at reducere kompleksiteten.¹² Det er dog vigtigt at bemærke, at semantikbegrebet hos Luhmann ikke har nogen form for realitetskarakter, hvilket betyder, at semantikker ikke kan kæmpe mod hinanden (Andersen 1999:142). Det betyder også, at jeg fx ikke vil være i stand til at se en evt. magtkamp mellem Regeringen og VI ved en semantisk analyse.

I forhold til organisationer omhandler semantik det forhold, at ”udrede de muligheder for tiltale og omtale, som udvikles over tid, efterhånden som organisationskommunikationernes sprog udvikles.” (Andersen og Born 2001:25) Med en semantisk analysestrategi, bliver jeg i stand til at se, hvordan VI iagttager sig selv i kommunikation, og hvordan deres forhold til andre systemer kan iagttages i kommunikationen gennem det sprog, de har struktureret for deres kommunikation. Dermed fremanalyserer specialet ikke de faktiske relationer, men ser på de sproglige muligheder, der bliver skabt over tid.

¹² Som allerede nævnt er Luhmanns meningsbegreb meget svært og abstrakt. Derfor er min forståelse af det mit eget ”gæt” på, hvordan det hele hænger sammen. Jeg har med mit billedsprog om en computer ladet mig inspirere af datalogien, hvor semantik adresserer spørgsmålet om, hvad en syntaks sætning faktisk betyder. (Jones 2007:1)

Luhmann skelner mellem tre meningsdimensioner, som jeg benytter i min analyse.

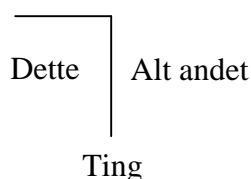
Sagsforhold dimensionen: Denne dimension omhandler valget af temaer for kommunikationen. Temaerne er struktureret efter forskellen dette | noget, hvilket betyder for semantikken, at det er det ene og ikke det andet. (Andersen 1999:144) Sagsforhold dimensionen er den dimension, hvor ting ordnes i relation til hinanden.

Den sociale dimension: Denne dimension omhandler spændingen mellem os og dem, eller som Luhmann udtrykker det; mellem alter og ego. Dette betyder for den semantiske analyse, at der ikke er noget os uden en sammenligning med dem. (Andersen 1999:144) Jeg forstår dette som, at jeg i denne dimension kan se konstruktionen af sociale identiteter, hvilket er særligt interessant i forhold til specialets fokus på VIs selv- og fremmedforståelse.

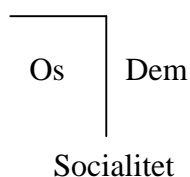
Tidsdimensionen: Den sidste dimension, Luhmann beskæftiger sig med er tid. Tidssemantikken udfolder sig i forhold til, hvordan vi betragter og begrebsliggør fortid og fremtid. Tiden (fortid, nutid, fremtid) betragtes ikke som givne størrelser, men er derimod noget, der konstrueres i kommunikationen. (Andersen 1999:144) Nutiden konstrueres i spændingen mellem fortiden med dens erfaringer og fremtiden og dens forventninger. (Andersen 2003:33)

Dimensionerne kan iagttages i deres ledeforskelle påfølgende måde:

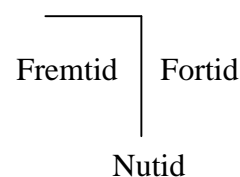
Sagsforhold

Social

Tid

I den semantiske analyse vil jeg iagttage, hvordan VI tilskriver mening til deres organisation gennem begreber ud fra de forskellige dimensioner, og hvordan der gives grænser og restriktioner til disse begreber gennem modbegreberne. Dermed burde jeg være i stand til at iagttage, hvordan tiden forandrer semantikken for derved at forandre de sociale identiteter, der er til rådighed for organisationen i kommunikationen.

2.5 Kritik af den valgte teori

Selvom jeg opstiller ovenstående problemformulering og ønsker at iagttage, hvordan VI konstruerer sin selv- og fremmedforståelse samt relationer gennem deres kommunikation, er jeg opmærksom på, at mit valg af teori ikke nødvendigvis fører til den absolutte sandhed. Det skyldes bl.a., at mine egne anden ordens iagttagelser også er første ordens iagttagelser, og at disse anden ordens iagttagelser rummer blinde pletter.

I de analyser jeg udarbejder i specialet, har jeg taget udgangspunkt i at konstruere min genstand ud fra et epistemologisk perspektiv:

"I et epistemologisk perspektiv er det perspektivet, der konstruerer både iagttageren og det iagttagende. Det hedder derfor analysestrategi netop for at understrege, at der er tale om et valg med konsekvenser, og at dette valg kunne være truffet anderledes med andre konsekvenser for hvilken genstand, der emergerede for iagttageren." (Andersen 1999:44)

Jeg er bevidst om, at anvendelse af en anden analysestrategi eller teoretiker kunne give en anden indsigt. Fx kunne en diskursanalyse med Michel Foucault som blik have været givtigt i forhold til historisk at se på, hvilke diskurser, der overlever i VI, og hvilke der forsvinder. Dog er denne indsigt ikke nødvendigvis bedre eller dårligere, end den jeg er nået frem til ved at lave dette speciale. Jeg mener, at den semantiske analysestrategi, jeg bruger som blik i specialet er i stand til at gøre det samme som Foucaults diskursanalyse. Endvidere har Foucault i modsætning til Luhmann fokus på subjektet, og hvordan dette formes. Det ville betyde for specialet, at jeg i stedet skulle spørge ind til, hvordan VIs medarbejdere i sekretariatet formes gennem den kommunikation, der gennemsyrrer organisationen.

I det følgende vil jeg rette blikket mod selve empirien, dvs., hvilket materiale jeg vælger at lægge til grund for undersøgelsen. Til sidst opstiller jeg en analysemodel, der giver overblik over, hvordan analyserne med blikket præsenteret ovenstående udfoldes i specialet.

3 Empirisk forståelse

I det følgende afsnit vil jeg redegøre for mine refleksioner ang. udvælgelsen af empirien samt hvilket rum, empirien giver mig i forhold til at kunne besvare specialets problemformulering.

I overensstemmelse med specialets konstruktivistiske afsæt kan der, når det kommer til empirien, heller ikke være tale om en objektiv genspejling af virkeligheden. Specialets valg af empiri kunne derfor altid have været valgt anderledes, hvorfor den afgørende faktor bliver det analysestrategiske perspektiv, empirien iagttages ud fra. Det bliver denne, der er bestemmende for, hvorledes empirien kommer til syne. Den indsamlede empiri skal derfor ikke betragtes som givne kendsgerninger men som en konstruktion af viden.

3.2 Valg og fravalg af empiri

Jeg vælger i specialet udelukkende at arbejde med dokumentundersøgelse. I forhold til dokumenter som empirisk materiale, forstår jeg dokumenter som et materiale i bogstavelig forstand. I specialets socialkonstruktivistiske ramme betyder det, at dokumenter ingen iboende essens har. (Justesen 2005:215) Det har været vigtigt i forhold til specialets problemformulering at få indblik i VIs plejede kommunikation for deraf at kunne iagttage, hvordan de vælger at konstruere sig selv og andre i de semantiske dimensioner. Når jeg bruger udtrykket plejet kommunikation, er det en henvisning til, at jeg har udvalgt min empiri på baggrund af bestemte kriterier.

Først og fremmest har jeg udvalgt dokumenter, der har været igennem en længere redaktionsproces, hvilket efter min mening, giver en anden standard i kommunikationen, fordi der er blevet brugt længere tid på at arbejde med dokumentet fra VIs side. Dette betyder, at jeg har afgrænset mig fra at medtage debatindlæg, korte nyheder på VIs hjemmeside osv. i min empirisamling. Endvidere har jeg ønsket at holde et stringent blik på VIs kommunikation, hvilket har bevirket, at jeg ikke har medtaget andres iagttagelser af organisationen, som fx nyhedsmedia. Til sidst har jeg kun medtaget empiri, hvor VI står alene som afsender på kommunikationen. Det betyder, at publikationer lavet i samarbejde med andre, som fx EA Energianalyse A/S ikke er medtaget i den endelige dataindsamling.

Dette valg er igen truffet for at kunne opnå et præcist blik på organisationens kommunikation.

Efter denne afgræsning består min empiri i specialet derfor af VIs årsberetninger og VIs nyhedsmagasin, Vindformation og den senere relancering, Megawatt. For at opnå et bredt blik tidsmæssigt, har jeg rekvireret samtlige publikationer inden for disse to typer af dokumenter tilbage fra 1998 og frem til 2007. Grunden til, at publikationer fra 2008 ikke er medtaget, er som tidligere forklaret, fordi jeg har været redaktør og medforfatter på hoveddelen af dokumenterne. I forhold til den store empirimængde har jeg endvidere truffet nogle konstruktionsvalg af empirien for både at lette mit arbejde med analyserne, men også for at kunne iagttage bestemte konstruktioner i analyserne. Dette betyder, at jeg har konstrueret tre tidsmæssige perioder for empirien samt opdelt empirien i to skel – intern og ekstern kommunikation. Det vil det følgende gennemgå.

3.2.1 Årsberetninger: Den interne kommunikation

Den interne kommunikation består af VIs årsberetninger, der er udgivet i perioden 1998 til og med 2007. Disse årsberetninger er konstrueret som værende interne, fordi de hovedsagligt henvender sig til VIs egne medlemsvirksomheder. Denne afgræsning er truffet efter en gennemgang af modtagerlisten for VIs årsberetning, hvor det er tydeligt at se, at omkring 80 pct. af publikationen bliver sendt til medlemmerne. Dog vil man i traditionel kommunikationsteori klassificere en årsberetning som ekstern kommunikation, da publikationen oftest vil blive brugt til at informere omverdenen om organisationens resultater i det forgangne år. Dog er det mit klare indtryk, at årsberetninger bliver brugt af VIs som et redskab i internt regi, hvilket også vil fremgå af analyserne.

3.2.2 Nyhedsmagasinerne: Den eksterne kommunikation

VIs nyhedsmagasin, Vindformation og senere Megawatt, definerer jeg som værende ekstern kommunikation. Igen er det vurderet ud fra modtagerlisten til dokumentet. Mht. nyhedsmagasinet, hvilket er særlig gældende for Vindformation, er det en ekstern målgruppe, der modtager bladet, heriblandt særligt journalister, embedsmænd og politikere. Dog ses der med relanceringen og navneskiftet af bladet en ændring. VI definerer nu selv

nyhedsmagasinet som et medlemsblad, og modtagerlisten bliver i højere grad præget af medlemmer. Dog er der kun medtaget de tre numre af Megawatt, der udkom i 2007. Desuden er modtagerlisten ikke radikalt ændret. Derfor mener jeg godt, jeg stadig kan konstruere det som ekstern kommunikation. Yderligere synes det muligt at iagttage, at relancering af nyhedsmagasinet er led i en større redefinering, VI gennemgår efter 2003, hvilket fremanalyseres i kapitel 4.

3.2.3 Tidsperioder

Ligesom med opdelingen af empirien i to klassifikationer, har jeg valgt at konstruere min empiri yderligere for at opnå et historisk perspektiv. Jeg arbejder derfor med tre tidsblikke, når jeg analyserer. Baggrunden for dette er både at gøre arbejdet med empirien mere overskueligt samt give en mere læsevenlig struktur. Endvidere bruger jeg det historiske blik i mine iagttagelser, om hvornår og hvordan VI udvikler sig.¹³ De følgende vil præsentere de tre tidsblikke.

Svend Auken æraen (1998-2001): Svend Auken sad som Miljø- og Energiminister under Poul Nyrup Rasmussens regeringer i 90'erne, fra 1994 og frem til regeringsskiftet i 2001. Når perioden fra 1998 og frem er medtaget i specialet er det fordi, det kan iagttages, at 1998 fungerer som en skæringsdato, hvor VI i højere grad bliver mere bevidste om deres kommunikation og benytter deres kommunikation på en mere professionel måde særligt overfor deres medlemmer til at informere om, hvad sekretariatet gør for dem¹⁴. Dette kan både iagttages i den retoriske skrivestil samt det grafiske layout.

Regeringsskiftet (2001-2003): Den 27. november 2001 tiltrådte Anders Fogh Rasmussen (V) som statsminister for en ny VK-regering¹⁵ med parlamentarisk støtte fra Dansk Folkeparti. Selvom VI ikke selv iagttager regeringsskiftet som et jordskælv, kan man i

¹³ Det er klart, at tidsperioderne egentlig mere er output end input i mine analyser. Der er konstrueret efter flere gennemlæsninger af min empiri. Dog bliver de præsenteret her, da jeg ønsker at give læseren mulighed for et større overblik i læsningen af analyserne.

¹⁴ Denne iagttagelse er set ud fra en kort gennemlæsning af empirien fra før 1998, hvor væsentlige forskelle i både design og retorik adskiller sig fra kommunikationen fra 1998 og frem. Kommunikationen fra før 1998 er ikke medtaget som empiri i specialet på grund af specialets tidsmæssige afgrænsning.

¹⁵ Regeringen består af Venstre og Det Konservative Folkeparti. Regeringen med en ændret ministersammensætning sidder stadig i dag.

perioden 2001-2003 alligevel iagttage, at de mener, det har alvorlige konsekvenser for den danske energipolitik. Både den eksterne og interne kommunikation forandrer sig drastisk i denne periode, særligt i den retoriske skrivestil.

Den ny direktør (2003-2007)¹⁶: I årsberetningen fra 2004 er der en ny direktør i hjørnekontoret i VIs sekretariat. Til en ny strategiudvikling og -udførelse er Bjarne Lundager Jensen blevet sat i spidsen. Det er tydeligt at iagttage, at linien er ændret. Bl.a. indleder VI for første gang deres årsberetning med en leder, som den nye adm. direktør er direkte afsender på. Det er tydeligt at iagttage, at der sker endnu et skift i VIs kommunikation, hvilket i analyserne også kan ses i deres ændrede forståelse.

3.3 Kritik af den valgte empiri

Selvom jeg har lagt et fokus, der ligger indenfor murene i VI, er jeg bevidst om, at VI er en organisation, der som andre organisationer altid må agere på kanten til sin omverden. Jeg er derfor bevidst om, at det jeg empirisk finder i organisationen også kan være et resultat af den omverden organisationen kontinuerligt forsøger at tilpasse sig. Derfor kan min empiri heller aldrig blive den fuldstændige sandhed til iagttagelse af VIs identitet.

Derudover kan man argumentere for, at jeg kunne have valgt en kortere tidsperiode og samtidig have medtaget mere empiri som fx kronikker i nyhedsmedia osv., men dermed mener jeg ikke, at jeg kunne opnå en empiribase, der udelukkende var bygget på VIs egne iagttagelser. Hvis indlæg i nyhedsmedia var medtaget, må det antages, at VI i deres udarbejdelse af dokumenterne til en vis grad havde anknyttet til nyhedsmedias binære kode nyhed | ikke-nyhed for at opnå spaltepads. Dermed kan man argumentere for, at den type empiri til en vis grad har 'skjulte motiver', fordi formålet både er at kommunikere VIs identitet men samtidig sælge organisationen til en avis for spaltepads.

Yderligere kunne jeg have valgt at udføre kvalitative interviews med de ansatte i VIs sekretariat eller i bestyrelsen. Dog ville jeg kun kunne få et udsnit fra den sidste tid under

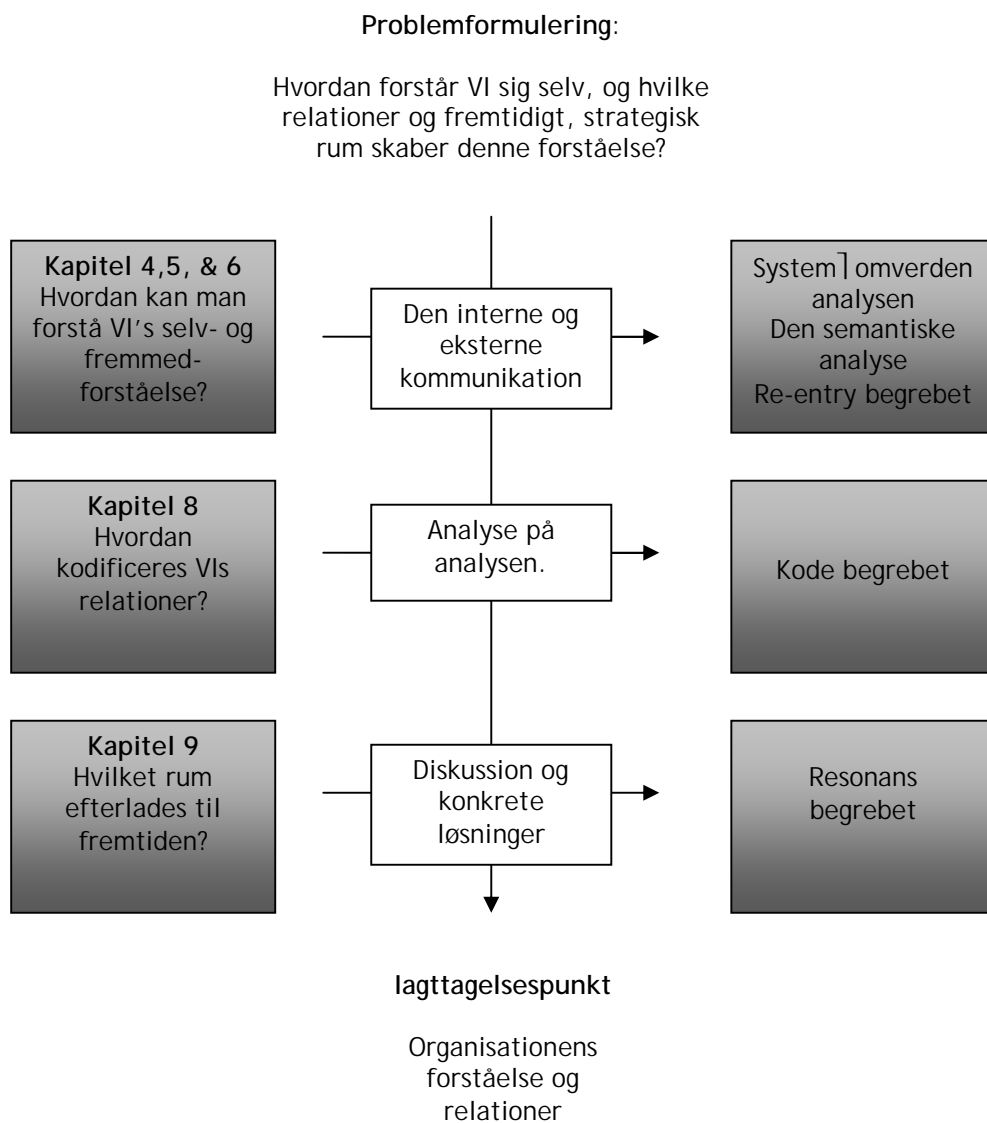
¹⁶ I løbet af specialeskrivningsprocessen i foråret 2008 valgte adm. direktør Bjarne Lundager Jensen at skifte job til Dansk Industri, hvilket medvirker til, at de tidsskel, jeg har konstrueret i specialet, virker yderligere som historiske blokke.

Bjarne Lundager Jensens direktørtid, hvilket jeg mener, ville give en skævridding i empirisamlingen i forhold til det historiske perspektiv.

Jeg vurderer dermed, at den empiri, jeg har udvalgt til besvarelse af specialets problemformulering, er den, der giver mig det bedste indblik i VIs måde at forstå sig selv og deres omverden på.

3.4 Analysemodel

Inden specialet forlader optikdelen, vil nedenstående model vise specialets opbygning, problemstilling samt centrale begreber for at give læseren et overblik over, hvordan min analyse med den valgte analysestrategi udfolder sig i specialet.

Figur 3: Kilde: Egen tilvirkning

Med udgangspunkt i Luhmann vælger jeg til hver af mine analyser enten et begreb eller en strategi eller begge, som jeg finder, har forklaringspotentiale i forhold til mine underspørgsmål.

System | omverden analysen som suppleres med den semantiske analysestrategi er den absolutte største og vigtigste analyse i specialet. Derudover fungerer den som forudsætningen for de efterfølgende analyser. Re-entry begrebet bliver sat på spil i denne analyse for at iagttage, hvordan VI genindfører deres omverden i deres eget system, hvilket er med til at forme deres forståelse. De andre analyser fungerer som sagt som analyser på analyserne, hvor jeg sætter kodebegrebet på spil for at se, hvordan VI og deres relationer udfolder sig samt hvilket rum for fremtidige beslutninger dette efterlader.

Jeg forlader nu optikdelen i specialet. I det følgende dekonstrueres empirien, hvor jeg fremanalyserer VIs selv- og fremmedforståelse.

Del 3: Dekonstruktion

4 Indblik i systemet: Selvførståelsen

I det følgende foreligger en analyse af VIs selvforståelse. Analysen tager udgangspunkt i specialets første underspørgsmål, og spørger derfor ind til: *Hvordan kan jeg forstå VIs selvforståelse?* Denne analyse er dermed første led i undersøgelsen af, hvordan VIs forståelser kan fremskrives over tid.

Jeg har valgt at strukturere analysen efter de af VIs forståelser, det bliver muligt at iagttage, når man fremanalyserer VIs selvforståelse¹⁷. Med udgangspunkt i **system** omverden forskellen, analyserer jeg, hvordan VI konstruerer sig selv som system, og hvordan kommunikationen i systemet er med til at konstruere VIs selvforståelse. Fremskrivningen af VIs selvforståelse iagttages med den semantiske analysestrategi. Endvidere er alle semantiske dimensioner medtaget, når de kan iagttages i VIs kommunikation og har relevans for VIs fremskrivelser af deres forståelser.

Analysen har hele tiden øje for, hvilket tidssnit, vi befinder os inden for. Dette gøres for at skabe et historisk blik på VIs forståelse af sig selv. Endvidere er der i overskriften markeret om analysen bevæger sig i den interne eller eksterne empiri. Disse opdelinger er truffet for at kunne iagttage, om der er overensstemmelse mellem den måde, hvorpå selvforståelsen fremskrives i den interne og eksterne kommunikation.

4.1 Internt: Forståelsen som repræsentant

Den første forståelse, man bliver præsenteret for, når man iagttager VIs iagttagelser, er forståelsen som repræsentant. Nærmere bestemt kan man iagttage, at VI iagttager sig selv som en repræsentant for en industri. En forståelse det må antages, VI konstruerer sig selv

¹⁷ Struktureringen kan virke meget deduktiv, men fremstillingsmæssig har dette været den enkleste og bedste metode for, at analyserne kommer til sin ret.

inden for, da de i forhold til deres internt differentierede omverden er sat i verden for at repræsentere vindkraftindustrien. De følgende analyser vil vise, hvordan VI semantisk konstruerer deres forståelse som repræsentant, når de kommunikerer internt.

4.1.1 Os i væksten

Under Svend Auken's ministerperiode kan det iagttages, at samtlige årsberetninger indleder med at fortælle, hvor meget vindbranchen har væksted i det forgange år både illustreret i grafer, tal og tekst. Igen og igen har det været et nyt rekordår for industrien:

"Vindmøllefabrikkerne var i 1997 igen blandt de hurtigst voksende virksomheder i dansk erhvervsliv". (Årsberetning 1998:1)

I årsberetning fra 1999 er tendensen den samme: *"1998 bød på fortsat vækst i den danske vindmølleindustri,"* (Årsberetning 1999:1) og igen i beretningen fra 2000 bliver tonen slået an til det store erhvervseventyr:

"Året 1999-2000 blev på mange måder et skelsættende år for den danske vindmølleindustri. De seneste års eksplosive vækst på 40-50 % fortsatte ufortrødent, og år 1999 blev endnu et rekordår for den globale vindkraftbranche herunder de markedsledende danske fabrikker." (Årsberetning 2000:1)

Det er tydeligt at iagttage, at det er begrebet vækst, der siger noget ganske særligt om VI. Endvidere er vækst det begreb, der er styrende for hele organisationen og dens måde at behandle fortiden og fremtiden på. Væksten kan iagttages, som værende dét, VI konstruerer som nutid, når de kommunikerer internt. Begrebet vækst konstruerer både den fortid af erfaring, VI kommunikativt kan falde tilbage på. Samtidig sætter vækst den horisont af muligheder, fremtiden kan indeholde for VI.

Netop ved at konstruere vækst som det begreb, der sætter spændingen for VIs oplevede nutid, iagttager VI sig selv som repræsentant for en branche, der er i konstant udvikling. Dermed ses det, at den mening, VI tilskriver til deres repræsentation, er det modsatte af

stagnation. Organisationens fortid bliver derved et erfaringsrum, der kun indeholder erfaringer om, hvordan man opererer i en stigende vækst, og fremtiden bliver den horisont af muligheder, der åbner sig, når de iagttager tilstedeværelsen af en konstant vækst. Det er i denne spænding mellem fortid og fremtid, at VIs nutid konstrueres som ”vækstende.”

Væksttematiseringen, iagttaget i en sagsdimension, bærer præg af en økonomisk semantik. VI iagttager, at den branche, de repræsenterer, kan konkurrere med andre virksomheder, der også udbyder produktet energi:

”... vindkraft er konkurrencedygtigt med nye kulkraftværker – vel og mærke uden at medregne miljøfordelen ved vindkraften.” (Årsberetning 2000:1)

Den økonomiske semantik kan iagttages, fordi VI konstant konstruerer deres tema om vækst som et bevis på, at de *har*.¹⁸ Både at de har masser af beskæftigede men også, at de har en stor omsætning og et produkt, der hele tiden udvikler sig i både størrelse og produktionsevne.

Man får en fornemmelse af, at VI bruger begrebet vækst til at konstruere deres egen eksistensberettigelse som repræsentant for vindkraftbranchen og som en retfærdiggørelse overfor deres medlemmer i forhold til kontingensbetaling. Jeg mener svaret på den tilskrivning skal iagttages inden for den semantiske sociale dimension, der vil følge.

Allerede i årsberetningen fra 1998 sammenligner VI de opstillede, danske vindmøllers kapacitet med fire Avedøreværker. (Årsberetning 1998:1) Sammenligningsmuligheden med et kraftværk i Danmark må siges at være essentielt for enhver udbyder af elektricitet, fordi man derved opnår en stabilitetsfunktion overfor kunderne, da et kraftværk symboliserer en produktionsenhed, der altid formår at generere energi til samfundet. Det modsatte af den funktion må antages at være en ustabil energikilde, samfundet ikke kan sætte sin lid til altid er forsyningsdygtig. Vindkraft kan karakteriseres som en ustabil energikilde, fordi der kun bliver produceret elektricitet, når vinden blæser. Derimod er fossile brændstoffer som fx kul

¹⁸ Dette iagttager jeg som en anknævnelse til den positive side af den økonomiske kode have | ikke-have. Denne anknævnelse vil blive yderligere diskuteret i kapitel 7

altid stabilt og forsyningsdygtigt, da man altid kan fyre med denne type brændsel for at producere energi til samfundet.¹⁹

Derfor må det være essentielt for VI at kunne konstruere sig som repræsentant for en kræftværksindustri. Konstruktionen af det os, der kan iagttages her, bliver et os, hvor VI offensivt viser, at de og deres medlemmer har en eksistensberettigelse i det danske samfund. Samtidig kan det iagttages, at VI med denne semantiske konstruktion konstruerer en social identitet for sig selv som en organisation, der varetager interesserne for de store spillere på det danske energimarked.

Ved denne sociale konstruktion, afgrænser VI sig fra at repræsentere andre alternative (eller vedvarende) energiformer som fx biobrændsel eller solenergi. Denne konstruktion sætter visse forventninger til det os, VI har konstrueret. Man må antage, at de med denne konstruktion ønsker, der sættes de samme forventninger til dem som organisation, som der sættes ved andre organisationer, der repræsenterer en stor, betydningsfuld industri. Begrebskonstruktionen vækst | stagnation synes at være den gældende forskel i den interne kommunikation under Svend Aukens ministertid. Derved formår VI at skabe en eksistensberettende og retfærdiggørende konstruktion som repræsentant.

4.1.2 Os i fare

Med regeringsskiftet i 2001 ses det, at mange af de støttemuligheder vindkraft tidligere har haft, fx høje afregningspriser bliver fjernet. Endvidere bliver stikket trukket på forskellige havmølleprojekter, hvilket direkte stopper den danske vækst målt i installeret kapacitet. Økonomi- og Erhvervsminister Bendt Bendtsen begrundet i januar 2002 beslutningen om at stoppe vindmølle-projekterne:

”Vi er dybt bekymrede over de samfundsmæssige omkostninger og vores konkurrenceevne, hvis vi fortsætter udbygningen af den vedvarende energi.” (Årsberetning 2002:6)

¹⁹ Netop på grund af dette skisma er vedvarende energiformer også tit blevet karakteriseret som alternative energiformer, man kunne eksperimentere med.

Det kan iagttages, at regeringens²⁰ iagttagelser ikke knytter an til VIs. Den manglende anknøytning fra den nye regering, sætter VI på en særlig måde inden for den sociale dimension. Det er tydeligt at iagttage, at VI iagttager den manglende anknøytning fra regeringen som en fare for deres forståelse som repræsentant. Det er særligt, når VI iagttager de økonomiske programmer, hvor der er sket store ændringer i forbindelse med regeringsskiftet. Der bliver bl.a. pålagt en CO₂-afgift på vindkraft. Endvidere er afregningsprisen for elektricitet produceret af vindkraft faldet fra omkring 60 øre/kWh under Svend Auken til en ændring, hvor der i 2003 afregnes efter elmarkedspriser, hvilket betyder, at vindkraft maksimalt kan opnå en afregningspris på 36 øre/kWh. Konsekvensen af de nye regler er ifølge VI, at det vil skade vindmølleudbygningen:

”Oven i den miljømæssige galimatias er det ud fra en investeringsbetragtning urimeligt – og direkte skadeligt for vindkraftudbygningen – at lade vindmøllejerne være hele risikoen ved investeringen samtidig med, at deres udbytte af de stigende elpriser begrænses.”

(Årsberetning 2008:8)

VI iagttager, at den industri, de repræsenterer, er i fare. Man kan derved fremanalysere, at det sociale os, VI har konstrueret som repræsentant, kommer i fare. Luhmann ser forskellen **risiko** og **fare** som samfundets selvtematisering af en bestemt krisesemantik. (Kneer & Nassehi 1997:172) Luhmann iagttager forskellen risiko | fare ud fra, hvordan og hvem, der skader og hvilke skadesforventninger, der kan iagttages. (Kneer & Nassehi 1997: 177) Man kan vælge at iagttage skader som følger af en beslutning; derved er der tale om risiko og beslutningsrisiko. Skader kan dog også iagttages som påvirkninger af eksterne omstændigheder; derved er der tale om fare. (Kneer & Nassehi 1997:177)

Det bliver tydeligt, at de beslutninger, der træffes i VIs eksternt differentierede omverden repræsenterer en store fare for VIs eget system og dermed dets eksistensgrundlag som repræsentant. Det er interessant at iagttage, at det kun er VIs forståelse som repræsentant, der bliver konstrueret som værende i fare. Organisationens forståelse som lobbyorganisation kan ikke iagttages i denne periode som værende konstrueret i fare.

²⁰ Det antages her, at Bendt Bendtsen repræsenterer regeringen i kraft af hans funktion som minister. Særligt, når han taler i vi-form.

Endvidere kan det fremanalyseres, at VI kommunikerer faresemantikken som en fare for hele det danske samfund og resten af verden, hvis udviklingen fortsætter:

”Netop fordi Danmark i mange år har været flagskibet inden for vindkraft, er den danske regerings politik særdeles farlig – ikke blot for den danske industri, men for vindkraftindustrien verden over.” (Årsberetning 2003:14-15)

Det kan iagttages, at VI ikke bare konstruerer sig selv men også det danske samfund og elforbugerne som værende i fare, hvis omverdenens beslutninger føres ud i livet. Faresemantikken er den gældende semantik, når man fremanalysere inden for perioden 2001-2003, og når det danske samfund inddrages i semantikken, bliver den universel. Det kan dermed fremanalyseres, at VI konstruerer sig selv og den industri, de repræsenterer, som en værende en væsentlig del af det danske samfund og indirekte uundværlige.

4.1.3 Os i velfærden

I VIs årsberetning fra 2004, der er den første fra den nye direktørs hånd, kædes den tidligere økonomiske semantik om vækst sammen med VIs medlemmers erhvervseventyr i den globale verden:

”Fremvæksten af den danske vindmølleindustri er med andre ord et regulært erhvervseventyr.” (Årsberetning 2004:2)

Det kan iagttages, at den vækst branchen oplever globalt i årene fra 2004 og frem, konstruerer VI som en velfærdsbærer for det danske samfund:

”Vindmølleindustrien skaber velfærd... Den skaber vigtige valutaindtægter til Danmark og beskæftigelse til mere end 20.000 danskere.” (Årsberetning 2004:2)

Denne iagttagelse konstruerer den tematisering, VI kommunikerer om velfærd. Endvidere kan det iagttages, at VI iagttager, at de er repræsentant for en industri, der lægger penge i statskassen og skaber arbejdspladser og dermed er med til at skabe yderligere velfærd til det

danske samfund. Man kan iagttage, at VI konstruerer deres repræsentation som en velfærdsbærer for det danske samfund, fordi temaet om velfærd knytter an til VIs repræsentationskonstruktion.

Den konstante anknytning til det danske samfund betyder for tematiseringen, at den får en universel betydning. VI skaber nærmest et helle for dem selv, når det kan iagttages, at de kommunikerer, at de repræsenterer en branche, der kun vil Danmark det bedste og samtidig putter handling bag ordene. Netop dette kan også iagttages i årsberetningen fra 2004:

”Det danske samfund skylder sig selv at bakke om omkring en af de få globale erhvervssucceser, vi har skabt i nyere tid.” (Årsberetning 2004:3)

Det kan fremanalyseres, at VI konstruerer et semantisk os i den sociale dimension som dem, der skaber velfærd, når de kommunikerer et velfærdstema. Samtidig kan det iagttages, at det er spundet ind i en semantik, der til stadighed trækker på et økonomisk program, når de kommunikerer om markedsandele og støtteordninger:

”Pointen er ikke, at industrien har behov for beskyttelse eller bistandshjælp. Men hvis vi skal have en chance for at fastholde vores markedsandele globalt, skal de politiske rammebetingelser i Danmark forbedres markant.” (Årsberetning 2004:3)

Ovenstående kan også iagttages som en opblødning af den faresemantik, organisationen havde konstrueret sig selv inden for under regeringsskiftet. Det kan iagttages, at VI kommunikerer, at de skal have økonomisk støtte, så de kan hjælpe med at sikre, at det danske velfærdssamfund består:

”Vi skal have løftet diskussion og tydeliggjort VIs bidrag til det danske velfærdssamfund.” (Årsberetning 2004:3)

I de følgende år frem mod 2007 kan det iagttages, at den direkte brug af begrebet velfærd træder i baggrunden som det, der konstruerer VIs kommunikation og dermed indirekte deres repræsentation. Men det kan stadig fremanalyseres som værende tilstede mellem linierne i

kommunikationen bare i form af det igen nærværende økonomiske tema om beskæftigelse og erhvervscentrum:

"Visionen er at styrke det danske førerskab på vindenergiområdet, så vindmølleindustrien fortsat kan skabe vækst og beskæftigelse i Danmark." (Årsberetning 2005:3-4)

Den samme semantik kan iagttages her: *"Vindkraft er en af Danmarks få førertrøjer – og det er sund fornuft at støtte en industri, der sidder på knap 40 % af et globalt vækstmarked, skaber milliardindtægter og flere end 20.000 danske jobs."* (Årsberetning 2005:6)

Igen kan man iagttage, at VI sætter temaet om vækst og erhvervseventyr forrest og samtidig konstruerer de sig selv som repræsentanter for den industri, der sikrer det danske samfund og dets erhvervsucceser.

4.2 Eksternt: Forståelsen som repræsentant

Det følgende afsnit vil se på, hvordan VIs forståelse som repræsentant fremtræder, når jeg iagttager organisationens eksterne kommunikation. I den interne kommunikation kunne man igennem tiden iagttage, at det var begreber som vækst, fare og velfærd, der styrede kommunikation og dermed VIs selvforståelse. Det som i det følgende bliver relevant at iagttage, er om det er de samme konstruktioner, der bliver gentaget i den eksterne kommunikation eller om repræsentationsforståelsen udvikler sig anderledes i den eksterne kommunikation. Efter analysen vil der følge en delkonklusion, der samler op på VIs repræsentationsforståelse, og hvordan denne forståelse former deres selvforståelse.

4.2.1 Os, der redder klimaet

I al ekstern kommunikation under Svend Auken æraen, kan man iagttage, at VI iagttager og behandler et klimatema, der omhandler global opvarmning og CO₂-udledning og reduktion, meget minutiøst. Det spænder fra Kyoto-aftalen over forskning om global opvarmning til konstante referencer om, hvor meget vindkraft bidrager til at reducere den danske CO₂-udledning. Det kan iagttages, at VI i deres eksterne kommunikation i høj grad knytter an til

hele klimaproblematikken ud fra tesen om, at den globale opvarmning er menneskeskabt. (Vindformation nr.11, 13, 14, 17, 21, 22 og 26)

Særligt FN's klimakonferencer,²¹ der står bag Kyoto-protokollen, knytter VI an til i deres eksterne kommunikation:

"Det er konferencens fornemmeste opgave at forhindre, at menneskeheden påvirker klimaet i en farlig retning." (Vindformation 14:2)

Dette ses også andre steder i den eksterne kommunikation under denne periode: " ... forskerne har en stærk formodning om, at den stigende temperatur skyldes en øget udledning af de såkaldte drivhusgasser som følge af menneskelig aktivitet." (Vindformation 17:7) samt:

"På klimakonferencen i Kyoto i 1997 forpligtede ilandene sig til at reducere deres udledning af seks drivhusgasser, herunder den vigtigste, CO₂, som opstår ved forbrænding af kul, olie og naturgas i kraftværker og transportmidler." (Vindformation 21:13)

Det er tydeligt at iagttage, at VI konstruerer klimaproblemer og klimaforandringer som et tema i den eksterne kommunikation, når man iagttager dem inden for sagsforholds dimensionen. Andre iagttagelser er ikke interessante for VI at behandle, og derfor bliver klimaet det styrende tema for den eksterne kommunikation i Svend Aukens ministertid. Endvidere kan man iagttage, at VI iagttager, at vindkraft er en bæredygtig løsning, der kan hjælpe med at dæmme op for klimaproblemerne:

"Klimaproblemerne og global energimangel øger interessen for vindkraft som en bæredygtig energiløsning... aftalen bringer politisk fokus på vedvarende energiløsninger og her står vindkraft som en både billig, miljømæssig og forsvarlig og velafprøvet energiløsning." (Vindformation 11:7). Denne iagttagelse sætter rammen til en særlig social konstruktion, der vil blive gennemgået i det følgende.

²¹ Også kendt som Conference of the Parties (COP).

Man kan fremanalysere, at VI konstruerer sig selv som repræsentant for en branche, der kan løse klimaproblemerne. VI repræsenterer et produkt, der kan bremse den globale opvarmning:

"Vindkraft er en af de billigste CO₂-reducerende energikilder. Hver gang en kWh vindproduceret elektricitet fortrænger en gennemsnitlig kWh produceret med fossile brændstoffer spares atmosfæren for 0,6 kilo CO₂." (Vindformation 14:3)

Samme iagttagelse ses her: *"Mellem 23 og 30 pct. af Kyoto-målet om en reduktion på 770 mio. tons CO₂ i 2010 kan nås alene med udbygningen af vindkraft. Tilmed uden væsentlig omkostninger end hvis produktion sker med fossile brændstoffer." (Vindformation 21:15)*

Det kan iagttages, at VI og deres forståelse som repræsentant konstrueres semantisk i den sociale dimension, som dem, der kan hjælpe med at redde klimaet. Baggrunden for den semantiske konstruktion skyldes klimatemats anknævn til andres iagttagelser om, at klimaforandringerne er menneskeskabte.

Det kan iagttages, at VI sætter sig i modsætning til kraftværksindustrien ved konstant at fremhæve, hvor meget CO₂ de fortrænger fra atmosfæren, når vindkraft kan tilsidesætte fossilt brændsel i elsystemet. Det kan fremanalyseres, at VI ikke ønsker at blive konstrueret semantisk som repræsentanter for en kraftværksindustri. Samtidig kan det iagttages at denne konstruktion konstruerer kraftværkerne²² og deres repræsentanter som dem, der ikke er med til at redde klimaet. Derimod er kraftværkerne med til at gøre problemerne værre. Denne iagttagelse er interessant, fordi VI i den interne kommunikation konstruerede sig som repræsentanter for en kraftværksindustri i det samme tidssnit. Den selvforståelse, der fremskrives her, er derimod en konstruktion som den bæredygtige elektricitetsforsyning, der kombinerer miljø og økonomi og står i modsætning til kraftværksindustriens forurening.

VI konstruerer de andre, kraftværkerne, som dem, der forurener, og hvor strømprisen ikke er reel. I den eksterne kommunikation kan det fremanalyseres, at VI sætter sig i modsætning

²² Dem, der fyrer med fossilt brændstof som fx kul

til kraftværksindustrien, da VI repræsenterer en branche, der ikke forurener og samtidig er konkurrencedygtige.

4.3 Delkonklusion: Repræsentant

Forståelsen som repræsentant kan i analysen af selvforståelsen særligt fremskrives, når der iagttages i den tidligere empiri under Svend Auken. Forståelsen siger noget særligt om VI som organisation, men den måde hvorpå VI tilskriver mening til sig selv inden for denne forståelse er forskellig fra den interne til den eksterne kommunikation.

I den interne kommunikation fremstår begrebet vækst som værende styrende for VIs konstruktion af deres forståelse. Konstruktionen bliver brugt eksistensberettende for at kunne overbevise både den internt og eksternt differentierede omverden om, at vindkraft er konkurrencedygtig. Kraftværkskonstruktionen er en retfærdiggørelse overfor medlemmerne. Forståelsen som repræsentant i den interne kommunikation får dermed to betydninger, fordi forståelsen både ligger op til, at VI er en medlemsorganisation, der består af sværvægttere på energimarkedet. Samtidig kan forståelsen qua dens eksistensberettigelse bruges til at træde frem i omverden og skabe legitimitet overfor Christiansborg og andre vigtige beslutningstagere, fordi VI i kraft af deres repræsentation for en kraftværksindustri skal inviteres med til bordet, når der besluttet på det energipolitiske område. VI får til opgave, når de konstruerer sig inden for en repræsentationsforståelse, at være hele branchen og industriens ansigt. Deres funktion bliver derved at træde i stedet for virksomhederne, der er medlemmer af organisationen.

Dog ser det anderledes ud med repræsentationsforståelsen, når man retter blikket mod den eksterne kommunikation. Her konstruerer VI sig inden for et klimatema, der samtidig bærer en social konstruktion med sig, som en organisation, der er med til at redde klimaet fra den globale opvarmning. Forståelsen som repræsentant ændrer sig i denne eksterne kommunikation, fordi VI i deres anknytning til klimatemaet, konstruerer deres repræsentationsforståelse som en modsætning til kraftværksindustrien. Denne konstruktion giver en uoverensstemmelse i forhold til, at VI i den interne kommunikation, vil være repræsentant for en kraftværksindustri men ikke i den eksterne kommunikation.

Endvidere er det i den eksterne kommunikation kun muligt at iagttage forståelsen som repræsentant under Svend Auken's ministertid, i modsætning til den interne kommunikation, hvor forståelsen er til stede i hele empirien. Jeg tror bl.a. dette skyldes den redefinering, der finder sted under den nye direktør. Samtidig er der en stor vægtning af forståelsen som lobbyorganisation i den eksterne kommunikation. Følgende analyser vil vise dette.

Der forekommer mig at være en vis utroværdighed i VIs konstruktioner, når de fremtræder i deres forståelse som repræsentant. Dog skal det ikke betyde, at det ikke giver god mening, at de konstruerer deres konstruktioner, som de gør. Internt formår de med deres kraftværks-kommunikation at skabe selvtillid og berettigelse omkring en industri og organisation, der ellers ville blive stemplet som en organisation, der står for alternativ (ustabil) energi. I den eksterne kommunikation tager de bestik af, at klimaforandringer er kommet øverst på den politiske agenda og ved at kommunikere, at deres repræsentation er det modsatte af kraftværksindustrien, repræsenterer de faktisk deres medlemmer på den bedst mulige måde, fordi de kommunikerer, at de har det bæredygtige produkt, der skal bruges i kampen mod klimaforandringerne.

I tiden efter den nye direktørs ansættelse, kommer der en dog en ny forståelse på spil, som det følgende vil iagttage.

4.4 Internt: Forståelsen som brancheforening

Forståelsen som brancheforening er en forståelse, der først kommer på spil, da Bjarne Lundager Jensen tiltræder som direktør. Den følgende analyse vil se på, hvilke semantiske konstruktioner, VIs konstruerer, og hvordan og hvorfor, disse kan iagttages som en fremskrivning af en forståelse som brancheforening. Det følgende har først fokus på den interne kommunikation.

4.4.1 Redefinering af det sociale os

I årsberetningen fra 2005, kan man iagttage, at VI for første gang adresserer og kommunikerer direkte om det at være en medlemsorganisation:

”En industri i omstilling stiller naturligvis også nye krav til foreningen. Derfor er VIs brancheforening også under forandring. En udvikling, der skal være til gavn for medlemmerne. Og hvad der er til gavn for medlemmerne, vil på længere sigt også være til gavn for Danmark.” (VI 2005:4)

Tidligere analyser har vist, at VI i deres selvforståelse har fokuseret mest på forståelsen som repræsentant, der til en vis grad kunne opfattes som VIs måde at tilskrive en medlemsværdi til dem selv.

Man kan iagttage en redefinering finde sted under den ny direktør. Nærmere bestemt kan man iagttage konstruktionen af det nye os som et led i en større strategiudvikling. VI skal redefinere sin selvforståelse, så de i fremtiden forstår sig som en brancheforening. Ønsket om redefinering skal ses i det perspektiv, at VI ønsker en større medlemskare og derved åbner op for flere medlemmer ved at bevæge sig fra fabrikantforening til brancheforening. Det store medlemsønske kan også ses i lyset af, at da Bjarne Lundager Jensen tiltræder som direktør for organisationen, er der mange af de store medlemmer, der har betalt godt til sekretariatets finansiering, der enten vælger at fusionere eller flytte til udlandet, og dermed udmelde sig af organisationen²³. Hvis VI som organisation og særligt sekretariat skal overleve, er en redefinering nødvendig.

Denne strategiske overvejelse er mulig at iagttage, da VI ønsker at konstruere en organisation, der samler hele vindkraftbranchen:

”VI ønsker, at foreningen skal afspejle hele den danske vindkraftindustri og den underskov af leverandører, industrien består af.” (VI 2005:5)

I årsberetningen for 2006 iagttager VI, at det lykkedes at udvide foreningen: *”Antallet af medlemmer er fordoblet til 124 medlemmer fra omkring 60 ved årsskiftet 04/05. Det må betyde, at budskabet om, at vi er en brancheforening for hele industrien for alvor er begyndt at nå ud til virksomhederne.” (VI 2006:2)*

²³ Vestas og NEG Micon fusionerer i 2003. Samtidig relokterer Nordex til Tyskland. I 2004 opkøber tyske Siemens Bonus Energy. De forbliver dog medlemmer i VI.

Man kan fremanalysere af de overstående citater, at VI ønsker at være den paraplyorganisation, der samler alle virksomheder under en hat, der på en eller anden måde er beskæftiget med vindkraft. I 2007 årsberetningen kan man iagttage VIs tilfredshed med den nye forståelse som samlende for hele vindkraftbranchen i Danmark:

”Vi er uden sammenligning Danmarks hastigst voksende brancheforening. Vi glæder os over den store tilstrømning af nye medlemmer, og ser det som et tegn på, at den danske vindkraftbranche er så stærk som nogensinde.” (VI 2007:2)

Det er tydeligt at se, at organisationens forståelse i årene under den ny direktør, bliver redefineret. VI sætter sig selv i spil på en anden måde end tidligere, hvor de var den klassiske organisation, der favnede medlemmernes interesse i en politisk kontekst overfor Christiansborg. Sekretariatets rolle bliver i højere grad at tage sig af medlemmerne og sørge for, at de internt i brancheregi har de rigtige rammebetingelser til at opnå størst succes på globale markeder, bl.a. med oprettelsen af interne Wind Power Club møder (Årsberetning 2005:5) Det kan iagttages, at VI ønsker at ændre deres selvforståelse til den af en brancheorganisations forståelse, der udelukkende fokuserer på deres internt differentierede omverdens interesser.

4.5 Eksternt: Forståelsen som brancheforening

I VIs eksterne kommunikation kan man efter ansættelsen af den nye direktør også fremanalysere, at VI konstruerer semantiske konstruktioner, der gør, at de skaber en forståelse af dem selv som brancheforening. Det følgende vil derfor iagttage den eksterne kommunikation og se på, hvordan VI fremskriver forståelsen som brancheforening.

4.5.1 Redefinering over tid

Når blikket indstilles på VIs iagttagelser i tidsdimensionen i den eksterne kommunikation under den nye direktør, kommer der særligt en semantisk konstruktion om udvikling til syne. Udviklingen fra fabrikantforening til brancheforening:

*”VI har på få år udviklet sig fra en klassisk fabrikantforening til en moderne
brancheforening. Det giver mere slagkraft og flere muligheder for medlemmerne.”*

(Vindformation 41:10)

Særligt Vindformation fra marts 2006 står som et monument inden for denne periode, fordi VI i nyhedsmagasinet udelukkende iagttager organisationens 25 års jubilæum.

Nyhedsmagasinet er en lang iagttagelse af organisationens udvikling fra den spæde start til i dag. Man kan fremanalysere, at VI med netop denne udgave konstruerer deres nutid i spændingen om, hvem de var, og hvem de forventer at blive. Det kan iagttages, at VI konstruerer deres fortid og erfaring som en fabrikantforening:

”Vores forening, som på få år har udviklet sig fra en klassisk fabrikantforening til en moderne brancheforening, har i 25 år stået industrien bi.” (Vindformation 42:3)

Samtidig kan det iagttages, at forventningerne til fremtiden konstrueres inden for et begreb om netværk: *”VIs klare ambition er at være med til at udvikle vores netværk og forbedre samarbejdet mellem de 124 medlemmer, som nu tæller alt fra producenter over underleverandører til rådgivere og transportfirmaer.”* (Vindformation 42:3)

Man kan fremanalysere, at VIs forståelse som brancheforening i en tidsdimension altid er rettet mod forventninger om udvikling og forbedring i fremtiden, hvilket også er iagttaget ud fra deres erfaringer om, at sådan har det altid været.²⁴ Det kan i tidsdimension iagttages, at VI konstruerer deres egen forståelse som en organisation, der er gået fra repræsentation til en forståelse som brancheforening, der i fremtiden i endnu højere grad skal favne hele industrien, og hvor opgaven er at være det skabende netværk for medlemmernes behov og ønsker.

4.5.2 Os i globaliseringen

Under den nye direktør er det muligt at iagttage, at særligt et emne får forrang i den eksterne kommunikation, når VI iagttager sit eget system. Næmlig begrebet globalisering:

²⁴ Jf. analysen om forståelsen som repræsentation under Svend Auken æraen i den interne kommunikation.

”Ordet globalisering ekkoede ud over forsamlingen til VIs årsmøde. Og ordet forplantede sig til en klar opfordring fra fabrikkerne til leverandørerne om at gribe muligheden.”

(Vindformation 38:4)

Man kan se, at VI tematiserer begrebet globalisering i en særlig national kontekst:

”Danmark er i dag det globale vindkraftcentrum. Det blev understreget af Per Horning Pedersen, CEO fra Suuzlon Energy A/S, der fastslog, at ”Suzlon har valgt Danmark som hovedsæde for virksomhedens globale aktiviteter på grund af den unikke koncentration af højt kvalificeret arbejdskraft inden for vind, som findes her i landet.”(Vindformation 41:4)

Semantikken kan iagttages som universel, fordi Danmark er medtaget i kommunikationen som argument. Globaliseringstemaet kan iagttages som brugt i en national kontekst, hvor VI konstruerer og iagttager globalisering som et tema for brancheforeningen, men også som et tema for den kommunikation, de ønsker omverdenen skal knytte an til. Dette kan bl.a. iagttages her:

”Set i det perspektiv er det selvfølgelig vort håb, at også den nye regering²⁵ og energiminister Flemming Hansen vil arbejde for at udvikle Danmark som ’Wind Power Hub’, dvs. som et globalt kraftcentrum for udvikling af vindenergi.” (Vindformation 38:3)

I det overstående citat kan det iagttages, at VI med sit valg af tema også knytter an til et økonomisk program om udvikling og skabelse af arbejdspladser, produkter osv.

Globalisering bliver det, der styrer VIs forståelse som brancheforening pga. konstruktionen om en samler af hele branchen, der skaber gode rammer og netværk for industrien i den globale konkurrence.

4.6 Delkonklusion: Brancheforening

I den overstående analyse iagttog jeg en redefinering finde sted i VIs selvforståelse. Selve redefineringen kan iagttages ske, efter Bjarne Lundager Jensen har overtaget direktørstolen.

²⁵ VK-regeringen konstituerer sig på ny efter valget i 2005.

Samtidig er det kun en redefinering, jeg kan iagttage finde sted, når jeg fremanalyserer VIs selvforståelse.

Forståelsen som brancheforening bliver under den nye direktør konstrueret som en udvikling i en global sammenhæng. Kommunikation om udvikling har konnotationer til kommunikationen om vækst, hvilket efterlader en iagttagelse af, at VI i deres selvforståelse konstant ønsker at skabe en profil af dem selv som værende i udvikling, vækst og på forkant.

Det er min klare fornemmelse, at forståelsen som brancheforening skal overtage forståelsen som repræsentant, fordi VI både iagttager, at deres danske medlemsskare bliver mindre pga. fusioner osv., men også fordi de højst sandsynligt iagttager, at deres medlemsvirksomheder ikke har Danmark som hjemmemarked, men derimod opererer globalt.

Repræsentationsforståelsen usynliggøres i kommunikation, fordi VI ønsker at favne hele branchen og ikke kun være repræsentant for de store producenter, der synligt kan levere produkter til det politiske system, fx vindmøller, der kan forebygge klimaproblemerne. VIs funktion som organisation bliver derfor under denne forståelse at indoptage støj og irritation fra medlemsvirksomhederne og inkorporere denne kommunikation i deres egen kommunikation og selvforståelse.

I modsætning til repræsentationsforståelsen kan der ikke iagttages større uoverensstemmelser mellem den interne og eksterne kommunikation, når forståelsen som brancheforening fremanalyseres. Forståelsen som brancheforening er i stor grad internt defineret mod VIs eget system i modsætning til repræsentationsforståelsen. Organisationen fremskrives under denne forståelse, som dem, der tager vare på industrien som helhed ved at skabe nogle rum, hvor branchen kan mødes og diskutere morgendagens problemer og udfordringer.

5 Udblik i omverdenen: Fremmedforståelsen

I det følgende foreligger en analyse af VIs fremmedforståelse. Analysen tager udgangspunkt i anden del af specialets første underspørgsmål og spørger derfor ind til: ***Hvordan kan jeg forstå VIs fremmedforståelse?*** Denne analyse er dermed anden del af første led i undersøgelsen af, hvordan VIs forståelser konstrueres over tid.

Strukturen af analysen er ligesom foregående analyse, hvor jeg strukturerer efter de af VIs forståelser, det bliver muligt at iagttage, når man fremanalyserer VIs fremmedforståelse. Med udgangspunkt i forskellen system \rightarrow omverden, analyserer jeg, hvordan VI konstruerer sin eksternt differentierede omverden, og hvordan disse konstruktioner er med til at fremskrive VIs fremmedforståelse og dermed sætte grænsen for VIs forståelse af sig selv. Fremskrivningen af VIs fremmedforståelse skal igen ses i det semantiske analysestrategiske blik. Dog er der i denne analyse i modsætning til analysen af selvforståelsen kun medtaget den sociale semantiske dimension som blik, hvorfor der derfor kun spørges til, hvordan VI konstruerer *de andre*.

Analysen har stadig øje for, hvilket tidssnit, vi befinder os i. Endvidere er der i overskriften markeret om analysen bevæger sig i den interne eller eksterne empiri. Disse opdelinger er som sagt truffet for at kunne iagttage, om der er overensstemmelse mellem den måde, hvorpå fremmedforståelsen fremskrives i den interne og eksterne kommunikation. Samtidig ser jeg i denne analyse efter, om der er overensstemmelse mellem den måde, hvorpå VI har tilskrevet mening til sig selv i den foregående analyse om selvforståelsen, og hvordan de tilskriver mening til sig selv gennem fremmedforståelsen.

5.1 Internt: Forståelsen som repræsentant

Den følgende analyse vil se på, hvordan VI i deres interne kommunikation fremskriver deres forståelse som repræsentant, når man iagttager deres konstruktion af deres fremmedforståelse. Det er kun i den interne kommunikation, at forståelsen som repræsentant kan fremanalyseres i omverdensanalysen. Derfor vil følgende afsnit også blive

afsluttet med en delkonklusion i stedet for en videreførelse af analysen i en ekstern dimension.

5.1.1 Køberne og sælgerne

Igennem alle årsberetninger er der en særlig konstruktion, der skærer igennem alle tidsnit, og dermed er det en konstruktion, der kan iagttages som allestedsnærværende, når det kommer til VIs iagttagelser af omverdenen i den interne kommunikation.

I VIs iagttagelser af omverdenen er der konstant iagttagelser af, hvor mange MW danske producenter har eksporteret til udlandet. Denne iagttagelse er som sådan ikke ny og kunne også iagttages i analysen af selvforståelsen, hvor begrebet vækst blev behandlet. Dog kan der med et blik for fremmedforståelsen iagttages iagttagelser af relevante markeder for VIs medlemmers produkter. Alle årsberetningerne iagttager, hvordan de forskellige vindkraftmarkeder i særligt Europa udfolder sig. Iagttagelser af, hvilke politiske tiltag, der besluttet, samarbejdsprojekter og installeret MW kapacitet. Det ses i de følgende citater:

”Det tyske marked, som i 1997 aftog 27 pct. af den danske vindmølleproduktion, nåede i alt at opstille 531 MW.” (Årsberetning 1998:5) og her:

”Den franske regering har i løbet af de seneste år gentagne gange hævet målet for installation af vindkraft.” (Årsberetning 2001:14) samt her:

”For nylig blev den nationale målsætning (Spanien red.) for vindkraft inden år 2011 forslået forhøjet til 20.000 MW i stedet for 13.000 MW i dag.” (Årsberetning 2005:17) og igen her:

”Den officielle målsætning for vindkraft i Portugal er 3.750 MW i 2010, men den forventes øget til 5.000 MW. Portugal passerede de første 1.000 MW ved udgangen af 2005.” (Årsberetning 2006:18)

Ovenstående citaterne er bare fire blandt mange i alle årsberetningerne, der viser, at VI iagttager en omverden fyldt med potentielle markeder for deres medlemmer.

Denne iagttagelse af potentielle markeder kan iagttages som en særlig konstruktion af VIs omverden som købere. Konstruktionen af de potentielle markeder i omverden som købere kan iagttages, fordi VI i deres iagttagelser af omverdenen iagttager, at disse potentielle markeder beslutter beslutninger, der har positive effekter for vindkraftens rammer i det pågældende land. Det kan iagttages, at VIs omverden, særligt i form af europæiske nationer, bliver konstrueret som potentielle købere for VIs medlemmers produkter.

Denne konstruktion af de andre som købere, sætter naturligvis grænsen for VIs egen konstruktion af sig selv som sælger. Dermed bliver VI pga. af deres fremmedforståelse konstrueret som den repræsentant for industrien, der kan sælge produktet videre til de potentielle købere. Denne konstruktion kan iagttages som værende essentiel for VI, når de iagttages inden for deres egenskab som repræsentant, fordi den øger retfærdiggørelsen af kontingensopkrævningen fra medlemmerne.

Konstruktionen af deres fremmedforståelse, må antages også at konstruere sekretariatets rolle som bindeleddet mellem sælger og køber relationen. Faktisk kan det i årsberetningen fra 1999 iagttages, at VI konstruerer sig selv på denne måde – netop med afsæt i deres fremmedforståelse af omverdenen som potentielle købere:

”VI præsenterede de danske erfaringer på vindkraftområdet og deltog i et debatforum om de industrielle perspektiver.” (Årsberetning 1999:9) Dette samme ses her:

”Mødet fokuserede på de industrielle muligheder for Norge ved udbygningen med vindkraft, og VI præsenterede den danske vindmølleindustri erfaringer.” (Årsberetning 1999:9)

Ved konstruktionen af omverden som købere, sætter VI en ramme for sig selv og sin egen konstruktion som sælger eller repræsentant for sælger. I forhold til deres eget system og medlemsvirksomhederne må det antages, at netop denne konstruktion giver VI som

sekretariat og deres repræsentationsforståelse en klar identitet overfor medlemmerne netop som uundværlige i udbredelse af vindkraft som et energiprodukt.

5.2 Delkonklusion: Repræsentant

I den foregående analyse, kunne det iagttages, at forståelsen som repræsentant blev konstrueret gennem en iagttagelse af omverdenen som købere. Dermed kunne det iagttages, at VI satte en grænse for den forventning, omverdenen kan have til dem som sælgere eller som repræsentant for sælger. Denne konstruktion træder kun frem i den interne kommunikation, hvilket kan ses som et udtryk for, at VI bruger konstruktionen til at gøre deres forståelse som repræsentant til bindeleddet mellem deres medlemmer og potentielle kunder.

Denne del af fremmedforståelsen er i harmoni med de fremanalyseringer, jeg har lavet af forståelsen som repræsentant under selvforståelsen. Deri benyttede VI også konstruktionen til at kommunikere en uundværlighed overfor deres medlemmer, fordi de i deres repræsentationsforståelse knyttede an til en politisk kode med vindkraft som program for at løse klimaproblemerne. Heri kan det politiske system ses som købere af VIs medlemmers produkter. I forhold til repræsentationsforståelsen iagttager jeg derved, at der er en forholdsvis harmoni mellem VIs selvforståelse og fremmedforståelse, hvilket bevirker, at forståelsen fremstår forholdsvis klar og troværdig²⁶ – både overfor omverdenen men også overfor VIs egne subsystemer.

5.3 Internt: Forståelsen som lobbyorganisation

Forståelsen som lobbyorganisation er den klart dominerende forståelse, når VIs iagttagelser af omverdenen iagttages. De følgende analyser vil vise, at det særligt er begrebsforskellen ekspert] uvidende, VI konstruerer sine iagttagelser ud fra. De følgende analyser vil iagttage, hvordan VIs semantisk konstruerer deres fremmedforståelse og dermed sætter grænsen for, hvordan jeg kan iagttage deres forståelse som lobbyorganisation i den interne kommunikation.

²⁶ Dette iagttages med forbehold for de uoverensstemmelser, der var mellem den interne og eksterne kommunikation i analysen af selvforståelsen.

5.3.1 De udvidende myndigheder

"I efteråret 1999 offentliggjorde Energistyrelsen en såkaldt "uvildig rapport" fra et konsulentfirma om oprettelsen og forberedelsen af et marked for handel med VE-beviser. Rapporten var i bedste fald ubrugelig, hvilket VIs direktør fortalte pressen og Energistyrelsen følgegruppe. Udtalelsen kostede en trussel om sagsanlæg fra konsulentfirmaet. Truslen blev dog aldrig ført ud i livet. Måned efter fremlagde Energistyrelsen en ny rapport." (Årsberetning 2000:4)

Citatet fra årsberetning fra 2000 er et af de mere bombastiske, der kan iagttages i VIs interne kommunikation, men samtidig iagttager jeg det som et tydeligt eksempel på, at VI skriver sig selv semantisk frem som de eksperter, politikere og særligt embedsmænd kan ty til, når de skal have hjælp og råd til at lovgive om (vind)energipolitiske emner. Det er gennem en konstruktion af de andre, myndighederne, at VI fremskriver sig selv som eksperter under Svend Aukens ministertid.

"At der ikke er opstillet flere (megawattmøller red.) skyldes, at Skov- og Naturstyrelsen har nedlagt veto mod kommunernes udlægning af arealer til megawattmøllerne. Samtidig har flere kommuner fastlagt en 70 meter totalhøjdegrænse. Grænsen er mildt sagt uheldig, da det udelukker opstillingen af de mest energieffektive og miljørigtige vindmøller, der ofte er bygget til en standardtotalhøjde på 71-72 meter." (Årsberetning 1998:4)

Hvorvidt VIs iagttagelser er korrekte eller ej, er ikke op til specialet at vurdere, men det kan iagttages, at VI konstruerer de andre som uvidende, fordi de med deres beslutning træffer de forkerte beslutninger for vindmølleplanlægningen generelt men også for Danmark i et større perspektiv:

"Det illustrerer, at Danmark er i færd med at planlægge for møller, der ikke følger med den tekniske udvikling, som går i retning af en optimal størrelse på 750 kW-1000 kW." (Årsberetning 1998:4)

Kommunikationen bliver universel, fordi VI trækker Danmark med ind i kommunikationen, og dermed gør sig til herre over, hvad der er bedst for samfundet, hvad angår vindenergi. De konstrueres derved socialt som eksperterne på området pga. deres fremmedforståelse.

Dog kan man iagttage, at ekspertretorikken har det med at kamme over. Både i eksemplet med Skov- og Naturstyrelsen og følgende eksempel, kan man iagttage, at VI bruger meget stærke vendinger om dem, der ikke nødvendigvis mener og vil det samme som dem selv:

”Direktivet ville efter VIs vurdering effektivt have standset opstillingen af landbaserede vindmøller i de fleste danske kommuner og derfor virket som en bombe under det danske marked, hvis det var blevet vedtaget i sin oprindelige form.” (Årsberetning 1999:5)

Hvis noget fungerer som en bombe, må det antages at have ret alvorlige konsekvenser. Ikke nok med, at omverdenen bliver konstrueret som udvidende, er deres beslutninger både meget uheldige og fungerer som bomber i det danske samfund. Fordi det danske samfund bliver inddraget i en sådan universel grad i semantikken, kan man iagttage, at kommunikationen fra VI bærer præg af, at VI iagttager, at de har *sandheden* på deres side.²⁷

Ved semantisk at konstruere de andre som ikke blot værende uvidende men også ulogiske og meningsløse, sættes dermed en forventning til, at VI er dem, der fortæller sandheden, når de andre ikke er i stand til det. I årsberetningen fra 2001 kan man tydeligere iagttage sandhedssemantikken som værende en væsentlig konstruktion af det os, VI identificerer sig med:

”VI har derfor måtte gøre en række amter opmærksomme på, at der rent faktisk er blevet vedtaget nye mål for udbygningen.” (Årsberetning 2001:10)

Igen konstrueres de andre, i dette tilfælde amterne, som uvidende, fordi de ifølge VIs iagttagelser ikke er klar over, at der er lavet nye regler. VI er endnu engang eksperten, der forklarer de andre, hvordan tingene hænger sammen. Kommunikationen kan iagttages som

²⁷ En sandhedssemantik forudsætter, at andre iagttagelser, der ikke markerer den positive side af begrebet er falske. (Nielsen og Vallentin 2003:176)

belærende overfor de andre, fordi det kan iagttages, at VI kommunikerer, at de ved, hvad der er bedst.

5.3.2 Den utroværdige regering

”Symbolikken på forsiden af regeringens hæfte om konkurrenceevnen er lysende klar: Vindmølleindustrien er i front som industriens lokomotiv. Godt design er kendetegnet af en sammenhæng mellem form og indhold, men regeringens brud med 20 års politik til fremme af vedvarende energi harmonerer dårligt med indpakningen.” (Årsberetning 2002:6)

I VIs interne kommunikation kan man iagttage, at den nye VK-regering iagttager, at en videreførelse med energipolitikken fra den tidligere regering, er en fare for Danmark. Denne iagttagelse kunne tidligere fremanalyseres som havende betydning for VIs selvforståelse og konstruktionen af forståelsen som repræsentant i denne periode, hvor de konstruerede sig i en faresemantik. Imidlertid kan det iagttages, at når VI iagttager regeringen som et socialt system i omverden, kommer der en anden konstruktion på spil. Jeg havde haft en tese om, at det også ville være faresemantikken, der ville præge fremmedforståelsen i denne periode. Derimod er det et begreb om troværdighed, der synes være styrende for VIs konstruktion af omverdenen og dermed dem selv.

Det indledende citat fanger meget godt stemningen i den interne kommunikation, hvor man kan iagttage, at VI konstruerer VK-regeringen som utroværdige. Det ses også her:

”At de nye regler på denne måde forvrider markedskræfterne, harmonerer dårligt med liberaliseringen af elmarkedet og den markedsorientering af energisektoren, som regeringen taler varmt for.” (Årsberetning 2003:8-9) samt her:

”Det er derfor mere sandsynligt, at regeringens havmøllestop på længere sigt ikke sænker priserne, men tværtimod er med til at sende dem i vejret – og dermed forringe det danske erhvervsliv konkurrenceevne – stik mod regeringens ambitioner.” (Årsberetning 2002:6)

Man kan iagttage, at VI iagttager regeringens iagttagelser som værende i disharmoni. VI iagttager simpelthen, at der ikke er overensstemmelse mellem ord og handling. Hvorvidt regeringen hykler er ikke op til specialet at vurdere, men det kan dog fremanalyseres, at VI med denne iagttagelse af deres omverden, konstruerer regeringen som utroværdig, fordi de iagttager og kommunikerer en uoverensstemmelse i regeringens energipolitik. Netop konstruktionen af fremmedforståelsen som utroværdig, når regeringen som socialt system i omverdenen iagttages, sætter den ramme for meningtilskrivelse, VI kan iagttage sig selv med. Det kan iagttages, at VI konstrueres som de troværdige i modsætning til regeringen, når talen falder på dansk energipolitik. VI iagttager regeringen som utroværdige og hykleriske, og dermed sættes grænsen for deres konstruktion som troværdige, når de konstruerer deres fremmedforståelse.

Det forekommer mig, at der opstår en vis spænding mellem selvforståelse og fremmedforståelse i denne periode, når der iagttages i den interne kommunikation. En ting er at iagttage, at man som organisation oplever en fare i kommunikationen pga. af andre organisationers beslutninger i omverdenen. Dette kan naturligvis konstrueres som en faresemantik indenfor systemet selv. Men når denne forståelse kombineres med en fremmedforståelse af omverdenen som utroværdig, der dermed sætter en grænse for VIs forståelse af sig selv, vil jeg mene, at der opstår en spænding. Jeg havde forventet, at VI i deres fremmedforståelse under regeringsskiftet havde konstrueret regeringen som risikable, netop pga. den selvforståelse, der tidligere er fremanalyseret. Når det kan iagttages, at VI *kun* konstruerer regeringen som utroværdig, fremkommer spørgsmålet, om VI så vitterligt er i fare pga. de beslutninger, der bliver besluttet i omverdenen. At det kan fremanalyseres, at VI i deres selvforståelse konstruerer sig selv som værende i fare, hersker der ikke tvivl om, men VIs egne iagttagelser af deres eget system i denne periode fremstår selv utroværdige, fordi de ikke iagttager regeringen i deres fremmedforståelse ud fra den samme konstruktion.

5.4 Eksternt: Forståelsen som lobbyorganisation

Den følgende analyse vil i modsætning til den foregående ændre blikket fra den interne kommunikation til den eksterne kommunikation. Som i det foregående, er det i den eksterne kommunikation tydeligt at iagttage, at det er en ekspertsemantik, der siger noget særligt om

VIs forståelse som lobbyorganisation. Desuden er forståelsen som lobbyorganisation den eneste forståelse, der kan fremskrives, når man iagttager VIs fremmedforståelse i den eksterne kommunikation.

5.4.1 Den uvidende regering

VK-regeringen, der tiltrådte i 2001, har som tidligere beskrevet sløjftet mange af de energipolitiske tiltag, der var til VIs fordel og meget naturligt, kan man i den eksterne kommunikation iagttage, at VI er dybt harme over de beslutninger, der bliver truffet i deres omverden. I modsætning til tidligere under Svend Auken, kan man iagttage, at VI i sin kommunikation ikke er i stand til at markere den positive side af den politiske kode²⁸ – særligt pga. manglende resonans fra den nye regering.

I VIs iagttagelser af omverdenen konstruerer de VK-regeringen på en måde, jeg egentlig ikke mener er en særlig speciel konstruktion, da VI i sin egenskab af lobbyorganisation må antages at råbe vagt i gevær, hvis de iagttager, at deres medlemsvirksomheders muligheder og rammer bliver forringet. Konstruktionen, der kommer på spil ang. regeringen, kan iagttages som en social semantisk konstruktion, der sætter VK-regeringen i bås, som et system, der ikke helt kloge eller for den sags skyld ikke tænker sig godt nok om. Dette ses bl.a. her:

”Paradoksalt nok blev ophævelsen af havmøllanlægget lanceret af Bendt Bendtsen som en del af regeringens konkurrenceevnepakke, der netop skal fremme dansk industris eksport til udlandet. ”Vi er dybt bekymrede over de samfundsmæssige omkostninger og vores konkurrenceevne, hvis vi fortsætter udbygningen af den vedvarende energi,” lød det fra ministeren, der i første omgang vurderede, at beslutningen ville spare de danske elforbrugere for 900 mio. kr. om året. Siden er 900 mio. kr. skrumpet til 300 mio. kr. – eller én øre pr. kWh.” (Vindformation 27:3)

Iagttagelserne fortsætter: *”Da erhvervslivet tegner sig for halvdelen af det danske elforbrug, svarer det til en forbedring af erhvervslivet konkurrenceevne med 0.01 procent.*

²⁸ Man kan i VIs iagttagelser se, at der ikke bliver fulgt op med beslutninger i omverdenen ud fra VIs anbefalinger i modsætning til, hvad der kunne iagttages under Svend Aukens tid som miljø- og energiminister.

Skrinlæggelsen af de tre planlagte havmølleparker er derfor mere spektakulær, end den bliver virkningsfuld i forhold til de gamle, energitunge industriens råben på billigere elpriser.” (Vindformation 27:3)

Jeg kan fremanalysere, at VI har en fremmedforståelse, når de iagttager regeringen som del af deres omverden, som en forståelse af, at omverdenen igen ikke er vidende nok om vedvarende energipolitik. Endvidere kan man iagttage, at VI nærmest latterliggør VK-regeringen i sin kommunikation ved at kommunikere, at regeringens tiltag på området ikke hjælper på noget – tværtimod. Man kan iagttage, at VI til en vis grad i den eksterne kommunikation formår at konstruere VK-regeringen som uvidende og lettere ude af trit med virkeligheden og dansk energipolitik. Dette sætter selvfølgelig grænsen for, hvordan VI selv kan konstrueres – nemlig som ekspert. Igen kan man iagttage, at ekspertsemantikken kommer på spil, hvilket yderligere bekræfter fremanalyseringen i den interne kommunikation af VIs stærke iagttagelse af sig selv som en lobbyorganisation, der er ekspert på det energipolitiske område.

Hvorvidt, det at latterliggøre sin omverden, særligt dét sociale system, hvor resonans er et knudepunkt for VIs virke, er det rigtige strategiske valg at træffe, spørger specialet som sådan ikke ind til. Dog er det vigtigt at bemærke, at jeg ikke finder strategien velvalgt, fordi VI med denne fremmedforståelse isolerer sig selv under regeringsskiftet. Dette skal forstås på den måde, at det må antages, at ens omverden får sværere ved at knytte an til kommunikationen fra systemet, hvis de sociale konstruktioner, der er på spil i kommunikationen, ikke stemmer overens med den selvforståelse som omverdenssystemet har. I stedet for at åbne kommunikationen for yderligere resonans fra omverdenen, isolerer VI sig i stedet, hvilket også må menes at være i konflikt med deres funktion som lobbyorganisation, fordi de dermed ikke har mulighed for at påvirke den dagsorden, der er vital for deres medlemmer.

5.4.2 De uvidende vismænd

VK-regeringen er ikke det eneste sociale system i VIs omverden, der under regeringsskiftet skal lægge ryg til mange kommentarer om deres virke og troværdighed. I foråret 2002

fremlægger Det Økonomiske Råds²⁹ (DØR) formandskab rapporten, *Dansk Økonomi*. Rapporten fra foråret 2002 indeholder også et afsnit om vindkraft, hvilket det kan iagttages, at VI kommenterer på i Vindformation 28 og 29, der er fra henholdsvis juli og november 2002. De to Vindformationer står som monumenter under regeringsskiftet, fordi det kan iagttages, at de ikke omhandler så meget andet end lige præcis rapporten, hvilket tematiserer VIs kommunikation i en økonomisk kontekst. Det første Vindformation fra juli kan iagttages som en direkte nedsabling af rapporten. (Vindformation 28). I Vindformation 29 fra november, kan det iagttages, at DØR får lov til at respondere på kritikken af VI direkte i Vindformation, men igen går VI i rette med forsvaret fra DØR.

VI kan iagttages som værende meget præcise i deres konstruktion af DØR i denne periode, hvilket kan iagttages meget tydeligt i det følgende citat fra Vindformation i november 2001:

”Det er et gammel og velkendt politikerkneb at tage de nemme bolde i en debat. Bliver man udsat for massiv og fundamental kritik, pynter og uddyber man de banale detaljer i ens præsentation og lader spørgsmålene om de fundamentale fejl ligge. Kombineres det med et polemisk modangreb på kritikernes formodede interesser, kan man være så heldig, at publikum glemmer, hvad den oprindelige debat handler om. Man kan dermed fastholde sit standpunkt. At dømmе efter vismændenes svar på VIs faglige kritik af vismandsrapporten, har det nuværende kuld af vismænd ikke noget at lære af nogen politiker.” (Vindformation 29:tillæg)

Man kan iagttage, at VI ikke bare iagttager og går til angreb på vismændenes rapport, men også den (økonomiske og statistiske) metode, der er brugt til at komme frem til de konklusioner, der kan iagttages i rapporten. Dette ses bl.a. her:

”Noget tyder på, at vismændene i dette tilfælde ikke har været så vågne, som en censor er, når han skal give karakter til eksamen. Det er nemlig ikke små tekniske detaljer, der er problemet. Det er helt fundamentale fejl i specifikationerne af både teknologien og

²⁹ DØR, der er oprettet ved lov i 1962, har til formål at drøfte den økonomiske udvikling. De halvårslige rapporter fra formandskabet spiller ofte en vigtig rolle i det danske samfund, da de oftest danner rammen for mange iagttagelser i både medierne og på Christiansborg. Formandskabet består af tre nationaløkonomer, der er udpeget af økonomiministeren for tre år ad gangen. Oftest går DØR under betegnelsen, *De økonomiske vismænd*.

markedet i de analyser, der siges at være grundlaget for vismændenes konklusioner.”

(Vindformation 28: 7)

Netop ved at gå til angreb på metoderne bag rapporten, kan man fremanalysere, at VI iagttager og konstruerer DØR som uvidende og utroværdige. VI angriber den videnskabelige metode, der ligger til grund for DØRs konklusioner. Derudover finder jeg det værende en lettere paradoksal humor at konstruere *vismændene* som uvidende.

Det helt særlige ved iagttagelserne af DØRs rapport er, at de bliver iagttaget af Søren Krohn, der er VIs daværende adm. direktør. Men det interessante ved iagttagelserne stopper ikke der, for Søren Krohn konstruerer sig ikke som adm. direktør for VI ved disse iagttagelser i Vindformation, men derimod som cand.polit, der er hans uddannelsesmæssige baggrund. (Vindformation 28 og 29)

Ved denne kommunikation, kan det fremanalyseres, at der bliver udført en semantisk trick ved at personliggøre VI i form af dens adm. direktør. VI bliver konstrueret som Søren Krohn og hans uddannelse som nationaløkonom. Denne konstruktion kan også iagttages i Vindformation 28, hvor der på side ni, er indsat en tekstboks, der forklarer, hvem Søren Krohn er, udover adm. direktør for VI. Personliggørelsen af VI som en nationaløkonom sætter en særlig ramme for forståelsen som lobbyorganisation i den eksterne kommunikation. Forståelsen kan særligt under regeringsskiftet fremanalyseres som indbegrebet af direktøren, hvilket begrænser den sociale dimension, fordi det sætter deres os på en særlig determinerende måde.

VI kan iagttages som Søren Krohns selvfremsstilling af organisationen og dens forståelse i denne periode, når der kommunikeres om de andre. Dermed bliver det Søren Krohns iagttagelser, der er gældende, når VI skal kommunikere, hvem de er. Denne konstruktion kan også iagttages som at sætte medlemsskaren ud af spil, når der kommunikeres eksternt om vindkraft, for hvis det er Søren Krohn, der er VI, så er medlemsskaren dermed gjort usynlig. Iagttagelser fra medlemmerne er dermed ikke relevante for kommunikationen, da de ikke kan konstrueres semantisk som det os, VI har konstrueret omkring Søren Krohn under regeringsskiftet. Man kan fremanalysere, at VI låser deres forståelse som

lobbyorganisation omkring deres direktør, hvilket gør, at alle beslutninger og al kommunikation, bliver iagttaget i henhold til hans position og baggrund som cand.polit.

Ekspertsemantikken synes efterhånden at være allestedsnærværende, fordi VI endnu engang kan konstruere sig som eksperten, da de har en fremmedforståelse af de andre som værende uvidende. Ekspertsemantikken bliver en konstruktion, der sætter lighedstegn mellem VI og deres forståelse som lobbyorganisation. Samtidig er den konstruktion med til at begrænse deres forståelse som lobbyorganisation, fordi ekspertkonstruktionen som sådan ikke åbner op for anknytninger, men derimod isolerer organisationen og mindsker den strategiske mulighed for resonans.

Den følgende analyse vil se på VIs forståelse som lobbyorganisation under den nye direktør.

5.4.3 De lærende naboer

'Ikke i min baghave' debatten får for alvor luft under vingerne i iagttagelserne af omverdens iagttagelser under den nye direktør. Medier, politikere og borgergrupper iagttager gang på gang problemerne ved, at nye og større møller skal opstilles i Danmark. Man kan iagttage, at VI selv iagttager, at det ofte er myterne, der får spaltepads i mediernes iagttagelser. (Vindformation 40, 43 samt Megawatt 1,2) Det ses tydeligt i den eksterne kommunikation, at VI iagttager vindmøllenaboer³⁰ som en væsentlig del af deres omverden. Hele Vindformation fra juni 2006 kan iagttages som VIs iagttagelse af naboproblematikken, der også er kædet sammen med en større kampagne, organisationen stod bag i efteråret 2006; *Vild med Vind*.

Vindformation 43 står som et monument i empirien, når VIs iagttagelser af omverdenen iagttages under den nye direktør. Det er den publikation, der samler de tidligere iagttagelser om naboerne fra tidligere udgivelser, og samtidig kan den iagttages som værende den base, VI bygger videre på i sine fremtidige iagttagelser, da VI ofte henviser til deres iagttagelser fra dette nummer af Vindformation og *Vild med Vind* kampagnen.

³⁰ Må antages at være et interaktionssystem, der samles omkring kommunikationen at være nabo til en vindmølle.

Det mest særegne ved iagttagelserne er den måde, hvorpå VI konstruerer sine iagttagelser, og hvordan disse sætter rammen for konstruktionen af naboerne som elever. Denne fremanalysering kan ses i de følgende iagttagelser:

"Vidste du, at den støj, der kommer fra en moderne vindmølle en dag, hvor der blæser en let vind, svarer til det støjniveau, der kommer fra et skovbryn?" (Vindformation 43:12) og her:

"Vidste du, at Gedsermøllen, som blev bygget i 1957 og er 'moderen' til den moderne vindmølle, er kanoniseret i kulturkanonen." (Vindformation 43:12)

Udover 'vidste du' retorikken, kan man iagttage, at VI bruger meget spalteplads på at opstille myte/fakta iagttagelser i denne periode. (Vindformation 40, 43 samt Megawatt 2) Iagttagelserne går ud på at afstemme myterne med VIs iagttagelser af fakta.

Hele kommunikationen kan iagttages som værende meget belærende, hvor VI gang på gang kommunikerer, hvad der er korrekt, og hvad der ikke er, og hvordan vindmøllenaboer i det hele taget skal forholde sig til vindmøllerne. Man kan derved fremanalysere, hvordan VI konstruerer sin omverden som elever, der skal lære, hvordan det hele hænger sammen. Det sætter automatisk VI i en konstruktion, som den, der lærer fra sig og opdrager på eleverne både videnskæssigt men også moralsk.³¹ Den moralske tone, kan især iagttages, når VI belærer om, hvor meget CO₂-udledning, der spares ved vindmøller:

"Vidste du, at vindkraft i Danmark sparer udledning af 4,5 millioner ton CO₂?"
(Vindformation 43:12)

Den belærende kommunikation i VI fremmedforståelse får naboerne til at fremstå i omverdenen, som et system, der er ligesom barnet og skal opdrages.

³¹ Luhmann ser moral som en særlig form for kommunikation, der operer ud fra forskellen god | dårligere. Etik ses som moralens refleksionsteori. En moralsk kommunikation kan først iagttages, når forskellen henviser til agtelse eller ringeagt. (Kneer og Nassehi 2004:185)

Netop denne konstruktion må antages at give problemer for VI i forhold til, at deres omverden ikke kan eller ønsker at knytte an til dem i denne periode, fordi de højst sandsynligt ikke ønsker at blive opdraget yderligere. Derfor er det rimeligt at antage, at VI ikke vil få naboernes iagttagelser om vindmøller som dårlige naboer dysset ned ved at kommunikere om dem i denne konstruktion. Tværtimod ville en tilkendegivelse af problemerne ved et naboskab med en vindmølle i deres kommunikation virke strategisk bedre. Derved åbnes muligheden for anknytning fra omverdenen, da der i VIs kommunikation er åbnet for en vis form for forståelse for andre systemers kommunikation.

Endvidere er det muligt at iagttage, at VI træder frem i deres forståelse som lobbyorganisation under den ny direktør. Dette ses både i form af den belærende kommunikation, som lærer barn konstruktionen skaber. Denne konstruktion ligger i lige linie med ekspertsemantikken, som den kan iagttages under VIs kommunikation, når det er forståelsen som lobbyorganisation, der er på spil. Igen fortæller VI, hvad der er rigtig og forkert, men tonen er i forhold til tidligere opblødt, da omverdenen ikke længere konstrueres direkte som uvidende, men derimod som lærende.

Fremtrædningen af forståelsen som lobbyorganisation sker højst sandsynligt ud fra en iagttagelse fra VIs side af, at hvis der ikke er opbakning til vindmøllerne dér, hvor de skal opstilles, så kommer de heller ikke op. Som Luhmann udtrykker det: *"Political resonance arises because 'public opinion', as the true sovereign, suggest the chance of re-election"* (Luhmann 1986:89). Dette forstår jeg som, at VI iagttager, at vindmøllenaboerne med deres megen spaltepads i medierne, bliver konstrueret som den offentlige mening. Hvis VI ikke formår at skabe resonans hos lige præcis det system, ender de med at markere den negative side af den politiske kode og er dermed ikke styrende i kommunikationen. VI bliver derfor som lobbyorganisation nød til at knytte an til kommunikationen med deres iagttagelser. Til dels for at beskytte deres medlemmers interesser men også for at vise deres medlemmer, at de som repræsentant og brancheforening er i stand til at påvirke debatten.

Man kan iagttage, at kommunikationen og konstruktionen af naboerne derved får VI til at fremtræde polyfont, fordi organisationen skal varetage alle deres tre forståelser som henholdsvis repræsentant, brancheforening og lobbyorganisation. Dette er med til at øge

kompleksiteten i VIs iagttagelser, fordi de skal tage hensyn til flere behov, der ikke nødvendigvis har samme ønske eller formål. Denne øgede kompleksitet og måske en manglende fornemmelse for den fra VIs side, kan være grunden til, at der med energiforliget i 2008 blev vedtaget en erstatningsordning for vindmøllenaboer.³²

5.5 Delkonklusion: Lobbyorganisation

Forståelsen som lobbyorganisation er allestedsnærværende, når man iagttager VIs iagttagelser af omverden for dermed at finde frem til deres fremmedforståelse. Det kunne i overstående iagttages, at VI iagttager næsten alle systemer i deres omverden som uvidende, hvilket gør, at VI kan iagttages som eksperten i både deres interne og eksterne kommunikation. Under Svend Auken er det alle systemer med primat i det politiske funktionssystem undtagen ministeren og regeringen, der konstrueres som uvidende. Efter 2001 er det VK-regeringen som helhed, der står for tur, og under den nye direktør er det vindmøllenaboer i omverdenen, der skal belæres.

Der er dog en klar tendens, der kan iagttages, når blikket rettes mod forståelsen som lobbyorganisation. Selve forståelsen er kun mulig at iagttage, når det kan iagttages, at VI er uenige i den kommunikation, andre systemer kommunikerer. Det giver lobbyorganisationen en klar rolle, som værende den forståelse, der altid træder frem, når tingene brænder på, eller der opstår konflikt. Når forståelsen derudover er determineret af den arrogante og bedrevidende ekspertsemantik, får det VI til at fremstå som negative i deres identitet som lobbyister. Strategisk bliver forståelsen reaktiv og kommer kun på spil, når der er ballade på den vindenergipolitiske scene.

Den fremmedforståelse, VI konstruerer, er med til at låse deres forståelse som lobbyorganisation fast som enten værende i opposition eller bedrevidende. Fordi omverdenen hele tiden kan iagttages som uvidende, kan VI strategisk hverken åbne sin kommunikation op for anknytninger eller skabe resonans i andre systemer.

³² Vedtagelsen af erstatningsordningen falder udenfor specialets empiriperiode og vil derfor ikke være genstand for en analyse.

Særligt er forståelsen defineret af Søren Krohn og hans kommunikation.³³ Den hårdtslående og nedladende tone i kommunikationen, maler organisationen op i et hjørne, som de unægtelig får svært ved at komme ud af, så længe indtrykket er, at VI er på et korstog, hvor missionen er at udstille alle, der er imod vindkraft, som uvidende. Endvidere giver denne kommunikation ingen mulighed for resonans i omverdenen, da det virker usandsynligt, at omverdenen ville ønske at knytte an til konstruktionen om, at de er uvidende. Forståelsen som lobbyorganisation bliver ganske enkelt begrænset af både ekspertretorikken og Søren Krohns personlige prægning af kommunikationen. En forståelse, hvis ultimative mål i sidste ende, må være at markere den positive side af den politiske kode. At man i den sidste del af empirien kan iagttage, at Søren Krohn er blevet erstattet som adm. direktør af Bjarne Lundager Jensen, kan meget vel iagttages som en strategisk beslutning fra VIs bestyrelse.

VI fremstår dog stadig under den nye direktør som belærende og som dem, der har sandheden på deres side, når de iagttager og konstruerer omverdenen. Fremmedforståelsen og forståelsen som lobbyorganisation fungerer i dynamik med hinanden og forstærker hinanden. Det betyder, at hvis VI ikke formår at bryde med deres iagttagelser af de andre som værende uvidende, vil de blive ved med at betinge deres forståelse som lobbyorganisation i en begrænsende konstruktion i forhold til deres mulighed for at skabe resonans hos bl.a. det politiske system.

³³ Søren Krohn fremstår i empirien som adm. direktør fra 1998 og frem til sommeren 2003.

6 Opsamling: systemù omverden

De foregående analyser har vist, hvordan VI konstruerede sin selvforståelse og fremmedforståelse, og hvordan disse konstruktioner var med til at fremskrive VIs forståelser som organisation. Dermed svarede de foregående analyser på, hvordan jeg kunne forstå VIs selv- og fremmedforståelse.

Specialet tager som diskuteret i analysestrategien udgangspunkt i Luhmanns system] omverden blik, hvor systemer vinder identitet til sig selv gennem denne forskel. Uden denne forskel, ville systemet ikke kunne skelnes for omverden, og ville dermed ikke være et system og naturligt ikke eksistere. Sagt på en anden måde, hvis VI ikke markerede system] omverden forskellen i deres kommunikation, ville jeg som iagttager ikke være i stand til at iagttage VI som et socialt system.

Endvidere er systemer selvreferentielle og vinder informationer eller mening ved hjælp af differencen imellem selvhenviisning og fremmedhenviisning. I specialet har jeg arbejdet med hvordan VI som socialt system skaber og vinder mening til sig selv gennem selvforståelse og fremmedforståelse. Dette er analyseret frem med et blik for de semantiske konstruktioner i VIs kommunikation.

VI kan iagttages at træde frem som system på to forskellige måder inden for den 10-årige periode, jeg har konstrueret empirisk for specialet.

Når det iagttages, hvilken forståelse eller forståelser, der træder frem, når VI iagttager sig selv og sit eget system; altså sin selvforståelse, er det forståelserne som repræsentant og brancheforening, der konstruerer systemets meningsgrænse.

Selvforståelsen

	Svend Auken	Svend Auken	Regerings-skiftet	Den ny direktør	Den ny direktør
Os	Kraftværks-industri	Os, der redder klimaet	Os i fare	Os, der styrker velfærden	Det globale netværk
De andre	Alternativ energi	Dem, der forurener	De andre risikable	De andre, der ikke gør	De traditionelle fabrikantforeninger
Forståelse	Repræsentant	Repræsentant	Repræsentant	Repræsentant	Brancheforening

Table 1: Selvforståelsen

Med tabellen for øje bliver det tydeligt at se, at VIs selvforståelse er defineret af deres forståelse af sig selv som en repræsentant og en brancheforening. Endvidere ses det, at Bjarne Lundager Jensen har sat gang i et redefineringsprojekt for organisationen. Det er tydeligt at se, at VIs selvforståelse bliver skabt gennem forskellige konstruktioner i kommunikation over tid. Selvom repræsentationsforståelsen er dominerende i selvforståelsen, udvikler den sig på bestemte måder alt efter, hvilken kommunikation, der knyttes an til.

Det interessante er, at VI i deres selvforståelse tager udgangspunkt i en internt differentierede omverden, som de konstruerer deres eget system omkring – nemlig deres medlemmer. Man kan iagttage, at VI konstruerer deres medlemmer som et interaktionssystem, der samles omkring det at være medlem i organisationen. Dernæst kan man iagttage en re-entry i VI, når de iagttager forskellen system | omverden i deres eget system og dermed gør medlemmerne til subsystemer i deres eget system. Selvforståelsen bliver givet af de irritationer og den resonans, VI opfatter internt i deres egne beslutningsprocesser og identitet qua deres medlemmer, hvilket er med til at determinere forståelserne. Det er i relationen mellem systemet og dets subsystemer, at VI konstruerer sin selvforståelse.³⁴ Den måde VI som system beskriver sig selv på, er dermed internt forankret, hvor modtageren for deres kommunikation er deres medlemmer. Dermed sættes der en grænse for, at VI først og fremmest forstår sig selv som en medlemsorganisation. Endvidere er det kendetegnet ved, at det særligt er i den interne kommunikation, selvforståelsen træder

³⁴ Hvilke koder, der kan siges at kendetegne relationen og hvilken erkendelsesgevinst, der ligger i for VI at anknytte til denne, vil blive diskuteret i kapitel 7.

frem. Dette anser jeg som naturligt, fordi den interne kommunikation er defineret ved, at den hovedsagligt henvender sig til medlemmerne.

Når blikket vendes mod VI og deres iagttagelser af deres eksternt differentierede omverden, sætter det, som det sås i den foregående analyse, VI på en ganske anden måde. Det er særligt gennem konstruktion af systemer i det politiske funktionssystem, at VI fremskriver sin fremmedforståelse.

Fremmedforståelsen

	Alle tidssnit	Svend Auken	Regeringsskiftet	Regeringsskiftet	Den ny direktør
Os	Sælgere	Eksperten	Eksperten	Os, de troværdige	Lærer
De andre	Købere	De uvidende	De uvidende	De utroværdige	Eleven
Forståelse	Repræsentant	Lobbyorganisation	Lobbyorganisation	Lobbyorganisation	Alle forståelser

Tabel 2: Fremmedforståelsen

I analysen var det tydeligt at se, at fremmedforståelsen blev konstrueret ud fra en iagttagelse af, at de andre var uvidende, hvilket automatisk satte rammen for VI's konstruktion af sig selv som eksperten, eller dem, der ved, hvordan tingene foregår. Den konstruktion dominerer forståelsen som lobbyorganisation i mere eller mindre grad i den 10-årige periode, specialet iagttager. Endvidere kommer alle forståelser på spil i den sidste del af empiren, når fremmedforståelsen fremanalyseres, hvilket efterlader indtrykket af, at VI er en polyfon organisation med forskellige rationaler og opgaver, der skal varetages i specifikke kommunikative tematiseringer.

Der skabes med fremmedforståelsen en offensiv relation til omverden, når dansk energipolitik bliver tematiseret i kommunikation. Den støj eller irritation VI oplever i omverdenen, er det, der er med til at konstruere deres forståelse og fremskrive deres egen selvfremstilling som lobbyorganisation. Når modtageren er eksternt defineret og ikke funderet i VIs eget system, ændrer VI deres forståelse, og konstruerer dermed deres system på en anden måde.

Iagttagelserne af omverdenen bliver indskrevet i systemet gennem en re-entry, så VI er i stand til at reducere den kompleksitet, de bliver mødt med af omverdenen. Den forskel, VI indskrives i sit system pga. iagttagelserne af omverdenen, er også den forskel, der konstruerer dem på den positive side af en forskel, der omhandler, hvem der ved mest og bedst, når talen falder på dansk energipolitik. Modtageren for VIs iagttagelser i deres fremmedforståelse bliver dermed konstrueret som de systemer, der har en indflydelse på, hvordan dansk energipolitik udvikler sig. I VIs kommunikation kan man iagttage, at det særligt er regeringen³⁵ og offentligheden personificeret i interaktionssystemet, vindmøllenaboer, VI konstruerer som modtager. Ligesom med selvforståelsen, træder fremmedforståelsen tydeligst frem, når den eksterne kommunikation iagttages. Igen ser jeg dette som værende naturligt, fordi VIs eksterne kommunikation henvender sig til en målgruppe, der ligger uden for systemets egen meningsgrænse.

Med tabellerne bliver det tydeligt at iagttage, at VI skabes som organisation på forskellige måder over tid. Samtidig ses det, at organisationen går fra at være en forholdsvis homofon organisation til en polyfon organisation. Denne iagttagelse vil blive yderligere uddybet i kapitel 7 og 8.

Den relation, der opstår mellem VI som autor og systemerne i omverdenen som adresse vil blive diskuteret i det følgende.

³⁵ Regeringen generelt som socialt system. Det er her ligegyldigt, hvordan den er konstrueret

Del 4: Rekonstruktion

7 De kodificerede forståelser

I det følgende kapitel ønsker jeg at diskutere, hvilken relation, der bliver skabt mellem VI og modtageren på kommunikationen, når kommunikationen og konstruktionen bliver kodificeret. Endvidere ønsker jeg at vurdere, om den anknæytning er fordelagtig i forhold til VIs mål og virke som organisation. Derved spørger dette kapitel ind til: *Hvilke relationer skaber forståelserne?*

Jeg ønsker at gøre diskussionen teoretiserende og inddrager derfor relevante syn på Luhmanns funktionelle systemteori, heriblandt bidrag fra Andersen og Born (2001, 2003), Rennison (2005, 2007) samt primære iagttagelser fra Luhmann selv. Kapitlet kan ses som en analyse på analyserne, hvor jeg forsøger at rekonstruere det empiriske felt og give VI blik for, hvordan de skaber deres sociale relationer ud fra deres forståelser.

Kapitlet er inddelt i fire afsnit. Det første har blik for den økonomiske kode. Dernæst følger kærlighedens kode. Herefter et afsnit med udgangspunkt i den pædagogiske kode, hvorefter kapitlet bliver afsluttet med et blik for den politiske kode. Nedenstående tabel giver et overblik over, hvilke koder, der er på spil inden for de forskellige forståelser og tider.

	Svend Auken	Regeringsskiftet	Den ny direktør
Forståelse	Repræsentant	Repræsentant	Repræsentant
	Lobbyorganisation	Lobbyorganisation	Lobbyorganisation Brancheforening
Kodet relation	Den økonomiske kode	Den økonomiske kode	Den økonomiske kode
	Den politiske kode	Den politiske kode	Den politiske kode Kærlighedskode Den pædagogiske kode

Tabel 3: De kodificerede forståelser

Den kommende diskussion er ikke stringent struktureret efter tabellen, men sætter i stedet alle koder på spil og ser på, hvordan det former VIs relationer. Tabellen skal bruges som et overblik over, hvor de forskellige koder er på spil og vil blive fremhævet igen i konklusion.

7.1 Den økonomiske repræsentation

Den økonomiske kode kommer til udtryk i den binære forskel have | ikke have. Koden skal ses i forhold til at have penge, man kan benytte til betal | ikke-betal. (Andersen 2001:7) En enkelt fysisk monetær enhed³⁶ er ikke et medium i sig selv, men fungerer samlet som et symbolsk generaliseret medium til at kunne bytte sig til serviceydelser eller goder. Det er først, når penge fungerer som symbolsk generaliserede media, de begynder at kommunikere. (Andersen 2001:7)

I artiklen *Shifters* af Andersen og Born (2003) iagttages det, at *vare* kan betragtes som værende dét, der igangsætter den økonomiske kommunikation. Den kodede kommunikation med økonomi som primat, forstår jeg derfor som en kommunikation, der tematiserer, når noget kan betales for eller ikke (jf. underkoden betal | ikke-betal). Som Andersen og Born iagttager, kan noget ”*gøres til genstand for økonomisk cirkulation og gives en pris, når noget iagttages som en vare.*” (Andersen og Born 2003:192) Dette sætter samtidig den økonomiske kommunikations deltagere på en særlig måde, hvis en genstand iagttages som en vare. Deltagerne bliver derved gjort til ejere over den specifikke vare, der bliver handlet på et marked, hvor alle kan deltage.

Med forståelsen som repræsentant konstruerer VI en social relation mellem sig selv og sine medlemmer som en økonomisk relation,³⁷ hvor VI iagttager deres medlemmer som en vare, de kan handle med. Dette er tydeligt at iagttage, når VI indtræder i deres forståelse som repræsentant i forhold til omverdenen, hvor det bl.a. i analysen af fremmedforståelsen sås, at VI konstruerede sig selv som sælgere. Endvidere kunne det iagttages, at VI brugte den økonomiske relation i den tidligere empiri, når de i deres eksterne kommunikation,

³⁶ En mønt eller en seddel

³⁷ Analysen af selvforståelsen har bl.a. vist, at VI med deres tematisering om vækst, anknytter til en økonomisk kode ved at markere den positive side; har |.

kommunikerede, at de repræsenterede et produkt, der kunne sælges i det politiske system som løsningen på klimaforandringerne.

VI handler med en vare, deres medlemmer, og bliver derved deltager i et rum, der er defineret som et marked. Med forståelsen for den økonomiske kodes logik, skabes der dermed en handelsrelation mellem VI og deres omverden, hvor de konstant handler med deres medlemmer som vare. Jo bedre vare, VI kan sælge, jo flere penge kommer der i kassen.

Det, der dog er interessant at iagttage her, er, at jeg har fremskrevet VIs forståelse som repræsentant som en overvejende del af deres selvforståelse. Faktisk er det en del af selvforståelsen, der fylder i mange år, jf. det er den gældende konstruktion af selvbeskrivelserne under Svend Auken æraen og regeringsskiftet. Som en del af selvforståelsen, forventer jeg også, at denne forståelse søger indad mod VIs medlemmer og ikke kun bruges offensivt overfor omverden som en transaktion. VI bruger også forståelsen som repræsentant internt mod deres eget system og subsystemer. Dette sås i analysen af selvforståelsen, hvor de konstruerede deres medlemmer som en kraftværksindustri i den dominerede vækstsemantik.

Når man iagttager den handelsrelation mellem VI og omverdenen, der skabes på baggrund af iagttagelsen af medlemmerne som en vare, skaber det en særlig relation mellem VI og dens medlemmer. Vækstsemantikken og sammenligningerne med kraftværker virker nærmest som en peptalk til medlemmer. Denne iagttagelse gør også, at når VI med deres forståelse som repræsentant anknytter til en økonomisk kode, skaber de en relation mellem dem selv og medlemmerne, hvor medlemmerne er ansat til at producere en vare 'ved samlebandet', mens VI er chefen, der står for at sælge varen. Der bliver altså skabt en arbejdsgiver | arbejdstager konstruktion, hvor VI markerer den positive side af forskellen.

Udover at det er et paradoks, at en organisation, der er sat i verden for at arbejde for sine medlemmers interesser, skaber en relation, hvor de bliver arbejdsgiverne, sker der noget andet interessant med relationen mellem VI og dens medlemmer. Transaktionen mellem VI og dens medlemmer, bliver en transaktion, hvor medlemmerne producerer varen, og VI

sørger for lønninger via salg til omverdenen. Dermed skabes der en "quid-pro-quo" relation mellem arbejdsgiver og arbejdstager, men samtidig skabes der et rum, hvor det er i arbejdstager bedste interesse at handle i forhold til arbejdsgiver interesse for hvis ikke, vil der ikke blive udbetalt løn. Dermed skabes der en asymmetri i relationen mellem VI og dens medlemmer, fordi medlemmerne i en økonomisk kodet kommunikation konstant skal tilgodese VI for at opnå løn. Samtidig kan man iagttage, Luhmanns beskrivelse af den økonomiske kommunikation komme på spil, hvor den økonomiske kommunikation skaber re-symmetri igen netop pga. *noget for noget* relationen. (Rennison 2007:160) For hvis VI ikke udbetaler lønnen, bliver varen, der skal sælges, heller ikke produceret.

Jeg ser det som værende et stort paradoks, at VIs forståelse i en økonomisk kodet kommunikation, bliver en relation mellem arbejdsgiver og arbejdstager. Jeg havde inden specialet start den klare opfattelse af, at VI var arbejdstagerne og medlemmerne var arbejdsgiverne. Men som det kan ses af ovenstående, er det en repræsentationsforståelse, der skabes anderledes i et økonomisk blik.

7.2 Den omsorgsfulde brancheforening

Sammen med de forskellige uddifferentieringer af funktionssystemerne såsom ret, politik osv. iagttager Luhmann, at det kommunikative system, kærlighedssystemet, også bliver uddifferentieret. Udgangspunktet for kærlighedssystemet er, at det fungerer ved at sætte det *højest personlige* i centrum. (Andersen og Born 2001:141) En anknytning til en kærlighedskommunikation betyder, at man indtager den anden fuldstændigt eller afviser ham/hende fuldstændigt. Jeg forstår det som, at man skal tage den andens ønsker, behov, livsopfattelse mv. på sig. Der er ingen gylden middelvej som i de andre funktionssystemer, hvor man godt kan tale om de andre, uden det bliver dybt personligt.

Kærlighedssystem konstituerer sig selv gennem en binær kode elsket | ikke-elsket. Dermed deler kærlighed verden op i dem, der elsker og dem, der ikke elsker (Andersen 2002:82). I specialet vælger jeg dog at omskrive koden til omsorg | ikke-omsorg. Når jeg ønsker at omskrive koden til omsorg | ikke-omsorg, sker det ud fra ønsket om at tilpasse koden til min konkrete case, hvor den symbolsk genererede værdi kærlighed kommer til udtryk ved

udvisning af omsorg fra VI overfor deres medlemmer. Jeg mener ikke, jeg kan betegne VIs indgangsvinkel som *kærlighed* på samme niveau som fx forældres ubetingede kærlighed til deres børn.

Relationen mellem VIs forståelse som brancheforening og deres medlemmer ser jeg konstitueret som en intimrelation, fordi Luhmann definerer kærlighedsmediets forståelse som: "*at muliggøre, pleje og fremme den kommunikative behandling af individualitet.*" (Luhmann 1995:53-54) Her skal man ikke forveksle individualitet med et psykisk system og dermed jeget. Jeg bruger Luhmanns forståelse til at iagttage individualitet som det bærende element for hvert af VIs medlemmer. Derfor får VI til opgave som brancheforening at muliggøre, pleje og fremme den kommunikative behandling af hvert enkelt medlem i organisationen uanset, hvad deres præcise medlemsstatus er. I analysen af selvforståelsen sås det, at VI kommunikerede forskellige tiltag, hvor de som brancheforening tog opgaven om at være serviceorienteret i forhold til deres medlemmers behov på sig, bl.a. ved oprettelsen af netværksmøder, forumsdiskussioner kaldet Wind Power Club-møder om fremtidige muligheder og udfordringer samt eksportfremstød. Dermed vil VI i en intimkodet kommunikation konstant blive bedømt på, om de som organisation er en hel organisation, der er klar til hele tiden at tage den individuelle anden på sig.

I VIs tilfælde vil det i denne sociale relation dreje sig om at tage initiativ til ting, der kan kommunikeret som at foregribe den andens behov. De tiltag, der er nævnt overstående kan ses som foregribelse af den andens behov. Det bliver vigtigt, hvordan VI forholder sig til det enkelte medlem og deres opfattelse af virkeligheden men også branchen som helhed. VI skal både tage det enkelte medlem og vindkraftbranchen til sig. Dermed skal VI i denne relation konstant vise opmærksomhed overfor den anden og handle i forhold til dette. Intimrelationen skaber en asymmetrisk relation for VI, hvor de gang på gang vil blive iagttaget ud fra deres villighed samt evne til at udvise engagement og initiativ overfor hvert enkelt medlem men også for hele branchen som interaktionssystem. Forståelsen som brancheforening sætter dem dermed i en konstruktion, hvor de hele tiden vil blive testet på, hvor meget de gør for at vise, at de drager omsorg for deres medlemmer.

Den asymmetriske relation giver dog VI en mulighed for altid at komme sine medlemmer og dermed hele branchen i forkøbet. VI kan fremsætte initiativer, branchen eller den enkelte virksomhed ikke selv har overvejet. I forhold til Klimatopmødet i København 2009, har VI i foråret 2008 lanceret en klimakampagne,³⁸ der skal bruges til at profilere VIs medlemmer til klimatopmødet i København 2009. Denne kampagne kan ses som et initiativ, hvor VI forsøger at foregribe den andens ønsker og behov. Hvis ikke VI tog dette skridt, ville de have spillet fallit i forhold til den relation, der bliver konstrueret i deres forståelse som brancheforening. Luhmann ser det nemlig som en fallit for kærligheden, hvis den anden er nødt til at bede om noget. (Andersen og Born 2001:145)

Med intimrelationen bliver VIs forståelse som brancheforening en integreret del af det enkelte medlem samt, hvilket er endnu vigtigere, en integreret del af vindkraftsbranchen som helhed. Dette er ikke ensbetydende med, at VI og det enkelte medlem bliver til ét system. Systemerne forbliver adskilt, men integrationen muliggør for VI, at det enkelte medlem samt branchens overordnede behov bliver det, VI kan fremskrive som relevant i forhold til deres forståelse.

Det følgende vil se på relationen mellem VI og dens omverden med et pædagogisk blik.

7.3 Den pædagogiske lobbyorganisation

Den pædagogiske kode er specificeret i en binær kode, der kommunikerer forskelsrummet bedre | dårligere. Niklas Luhmann ser det som en kommunikation om individet. (Andersen 2004:259) Den pædagogiske kode er med til at skabe et rum, hvor subjektet opfattes som konstant lærende, fordi mediet for den pædagogiske kode er barnet, der er i konstant udvikling. (Andersen og Born 2003:193) Dette forstår jeg som, at det pædagogiske blik iagttager den, der kommunikerer om som barnet eller eleven, der skal formes og udvikles mod en perfektionering.

³⁸ Klimakampagnen, Wind Power Works, er ikke medtaget i empirien, fordi den er lanceret i foråret 2008. Dog mener jeg stadig, at jeg godt kan bruge den som et eksempel på en fremtidig foregribelse fra VIs side på trods af, at jeg ikke har iagttaget publikationens kommunikative indhold og semantiske konstruktioner.

Når VIs iagttagelser af deres omverden iagttages, træder der under den nye direktør særligt et interaktionssystem frem, som VI iagttager med et pædagogisk blik. I den sene empiri er iagttagelserne af naboerne dominerende, og kommunikationen om dem bevæger sig inden for forskellen bedre | dårligere.³⁹

Når VI kommunikerer om vindmøllenaboerne i en pædagogisk kodet kommunikation, skabes der en asymmetrisk relation mellem dem og naboerne som modtagere for kommunikationen. Det var tydeligt at se i analysen af fremmedforståelsen, at VI konstruerede sig som læreren, der skulle lære og opdrage barnet, naboerne, i forhold til, hvor godt og vigtigt vindkraft er. Den asymmetriske relation kommer på spil, fordi VI som lærer prøver at forme eleven.

Igen vender jeg tilbage til Andersen og Born (2003), der ser *forudsætninger* som igangsætter for den pædagogiske kommunikation. ”Sagen er de forudsætninger, som den pædagogiske kode programmatisk har defineret som målet med kommunikation.”

(Andersen og Born 2003:196) Forudsætningen for VI er, som jeg ser det, at sørge for, at vindmøllenaboerne over tid lærer, at vindmøller er gode naboer. VI sørger derfor som den bedste lærer for at stille de nødvendige midler til rådighed for naboerne, så de kan lære, at en vindmølle ”i deres baghave” ikke er et problem. Den asymmetriske relation, der skabes ved denne kommunikation foregår derfor pga. igangsætter, *forudsætninger*, i nutiden, hvor fremtiden hele tiden holdes for øje. Dette medvirker, at kommunikationen om naboerne altid foregår i et imaginært rum, hvor VI konstant vil vurdere, om naboerne lærer nok og tager læringen til sig.

Kommunikationen om naboerne er om noget problematisk, når den foregår med anknytning til denne kode. Kommunikationen fra VI kan opfattes som meget nedladende overfor naboerne, når VI ønsker at disciplinere og opdrage på dem, så de bliver bedre naboer. Man må antage, at iagttages sagen om planlægning af vindmøller med udgangspunkt i naboerne som interaktionssystem, vil kommunikationen nok dreje sig om, hvordan vindmøllerne bliver gjort til bedre naboer.⁴⁰ Men VI vender i kommunikationen denne konstruktion om.

³⁹ Jf. kapitel 5.3 De lærende naboer

⁴⁰ Dette kunne fx være iagttagelser af, at naboerne mener, at vindmøllerne er gode nok som naboer, hvis de max er 100 meter høje og ikke støjer.

Derved skaber de en konstituering, hvor de konstant sætter naboerne til eksamination. VI vil dermed konstant vurdere, om naboerne tager deres kommunikation til sig og holder op med at brokke sig over møllerne i baghaven. Denne vurdering må antages at foregå ved en måling af, hvor mange negative debatindlæg, der forekommer i aviserne osv. Hvis naboerne lever op til forventningerne og erklærer, at vindmøller er gode naboer, består de, ellers dumper de. Derved bliver naboerne til et projekt i VIs blik. I denne sociale relation, vil VI altid pga. asymmetrien fremstå som læreren, der prøver at disciplinere og opdrage eleven til mere læring. Det bliver VIs opgave at lære fra sig og samtidig skabe et rum, hvor eleven selv kan lære sig til mere læring.

Kommunikationen om naboerne og den relation, den skaber, mener jeg er skadelig for VI. Det er de færreste, der efter endt skolegang ønsker at blive opdraget og skolet mere. Endvidere er VI ikke en arbejdsgiver for disse naboer, der står med kursustilbud osv. i hånden. VI har ingen ret til at opdrage på naboerne, og man kan kun antage, at naboerne bliver endnu mere harme på VI og den industri, de repræsenterer, når de iagttager denne kommunikation om sig selv. VI opnår derfor heller ikke med denne relation at skabe den nødvendige resonans i omverdenssystemet, og derved formår de heller ikke at opfylde deres definerede opgaver som både repræsentant, brancheforening og lobbyorganisation.

Den følgende diskussion vil se på, hvad der sker, når VIs forståelse som lobbyorganisation bliver sat på spil i en social relation, hvor magt er omdrejningspunkt.

7.4 Den magtfulde lobbyorganisation

Den politiske kode kommer til udtryk i den binære forskel styrer | styret. De styrende besidder magten og de styrede søger magten. Styrer | styret koden er asymmetrisk på forhånd, fordi der altid vil være flere anknætningsmuligheder til den positive side af koden end den reflektive side. (Andersen 2001:9) Det forstår jeg dermed som, at den politiske kode muliggør udvidelse, fordi mange forskellige organisationer har muligheden for at anknætte.

Det definerende for den politiske kode er magt. (Lange og Schimank 2001:64). Magt forstår jeg, som det, der styrer det politiske funktionssystemets funktion. Det handler om at tilegne sig mere magt eller i hvert fald undgå at miste magt for at kunne kommunikere i det politiske funktionssystem (Lange og Schimank 2001:64). Endvidere ser Luhmann det politiske systems funktion som værende knyttet til funktionen om at kunne træffe kollektivt bindende beslutninger. (Andersen 2001:9)

I Andersen og Born (2003) sættes *de fælles anliggender* som igangsætter for den politiske kommunikation, hvilket er en tydeliggørelse af det politiske systems funktion som skabende af kollektive bindende beslutninger. Dermed menes, at kommunikationen bliver politisk, når kommunikationen vedrører alle og er universel. (Andersen og Born 2003:192)

En interesseorganisation som VI har primat i det politiske funktionssystem (Andersen og Born 2003:184) og vil derfor altid knytte an til den politiske kode i deres kommunikation. Selvom VIs kommunikation kan iagttages at være polyfon pga. deres anknøytning til forskellige funktionssystemer ud fra deres forskellige forståelser, kan man også anse dette for at være parasitære kodninger (Andersen 2002b), der har til formål at give organisationen flere talepositioner i det politiske system.

Det interessante ved de foregående analyser var, at de viste den klare tendens til, at VI kun konstruerede det politiske system som relevant, når man iagttog deres fremmedforståelse. Med den semantiske sociale konstruktion, VI iagttager deres fremmedforståelse med, skaber de en taleposition for sig selv i det politiske system som værende eksperten. Denne konstruktion og forståelse gik som vist på tværs af alle tidssnit i specialet.

Hvis man skaber sig selv som eksperten i det politiske system, markerer man den positive side af koden og bliver derved den, der styrer i kommunikationen. Dog er denne iagttagelse udelukkende baseret på VIs iagttagelser. Jeg har ikke vurderet, hvordan andre aktører i det politiske system og VIs omverden iagttager kommunikationen fra VI eller iagttager dem som organisation. Derfor kan jeg heller ikke i en kommunikation om dansk energipolitik udlede, om VI markerer den positive side af koden. Jeg kan kun se, at de i deres egen kommunikation, konstruerer sig selv på denne måde.

Magt som relation

Den sociale relation er i en politisk kodet kommunikation allerede givet på forhånd som værende asymmetrisk. Dette ses i forhold til VIs forståelse som lobbyorganisation, hvor de kan iagttages som værende konstrueret magtoverlegen i forhold til deres omverden mht. energipolitiske spørgsmål for det danske samfund. Dette giver i det hele taget en meget arrogant relation mellem VI som autor og systemer i det politiske felt som modtager. Samtidig kan man se VIs forståelse som lobbyorganisation i en position, hvor de sætter magt på spil og sætter sig selv på spil.

Magt kan ses som en social relation, der omhandler, hvem der er legitime deltagere i kommunikationen. Dette var jeg inde på ovenstående, hvor jeg omtalte de talepositioner, VI skabte for sig selv ved deres anknytning til forskellige koder. I henhold til magt og den sociale dimension, kan magt dermed ses som en situation, hvor deltagerne i kommunikationen prøver at skabe et rum for samtale. (Rennison 2005:14) I henhold til kodens asymmetri, forstår jeg det som værende ret paradoksalt, fordi deltagerne vil prøve at skabe et rum for samtale, mens de stadig forsøger at være magtoverlegen. Rennison (2005) ser dette som en kamp om accept: *"Hver kommunikationsdeltager kæmper om at vinde gehør og accept for netop sit synspunkt og sin taleposition."* (Rennison 2005:14) Dette sætter VI på en særlig måde, og det kan til en vis grad forklare, hvorfor de konstruerer ekspertsemantikken så deterministisk. Der skabes en relation, hvor VI vil have lov til at være del af det politiske os, men samtidig have muligheden for at være alle de andre forståelser som repræsentant og brancheforening. Dette kan iagttages som en forklaring på de uoverensstemmelser, der kunne iagttages imellem VIs selv- og fremmedforståelse.

Dog kunne man iagttage, at VIs ekspertkonstruktion både overfor det politiske system men også naboerne på visse punkter, særlig under regeringsskiftet og den ny direktør, var funderet i en mangel på resonans fra omverdens systemer. Jeg mener, VI ved regeringsskiftet og ved naboernes modvilje oplever en modmagt mod deres kommunikation og deres forståelse som lobbyorganisation. VI oplever, at der ikke knyttes an til deres beslutninger og kommunikation i det politiske system, og siden de har defineret sig selv som værende den magtoverlegne i anknytningen, fremstår de magtunderlegne i en modmagtsform i VIs iagttagelser. Ekspertsemantikken mener jeg er med til at bære mere

brænde til bålet, fordi semantikken oftest er belærende, og dermed intensiveres modmagten, da der er uenighed om kommunikationens tematiseringer.

Det følgende kapitel vil se på, hvilket fremtidigt, strategisk rum, VI skaber for selv med deres forskellige forståelser. Jeg vil opstille tentative konklusioner og løsningsforslag for, hvordan VI kan skabe sig et bedre fundament for deres kommunikation og konstruktioner.

8 Fremtidige rum

Da specialet ikke kun har et tilbageskuende blik på, hvordan VIs forståelser har udviklet sig over tid, vil følgende kapitel se på, hvordan VI med den forståelse af organisationen, specialet har fremskrevet, kan arbejde videre med deres kommunikation. Jeg opstiller fremtidige rum, hvori jeg vil diskutere, hvordan VI strategisk kan arbejde med deres kommunikation og deres forståelser. Derfor spørger jeg i dette kapitel ind til: *Hvilket fremtidigt, strategisk rum skaber selv- og fremmedforståelsen samt relationerne?*

Overordnet har det været muligt at iagttage, at forståelserne og kommunikationen betinger hinanden, hvilket afføder en dynamisk relation mellem forståelserne og den anknytning og relation, de skaber. Dette var særligt tydeligt, når forståelsen som lobbyorganisation blev fremskrevet. På baggrund af denne iagttagelse, er pointen med dette kapitel at give råd til, hvordan VI benytter de rum, specialet efterlader åbne med dets konklusioner på analysen.

Rummene bevæger sig indenfor to felter, jeg finder relevante i forhold til de problematikker, det var muligt at iagttage, når man fremanalyserede VIs selv- og fremmedforståelse. Overordnet ser jeg på problematikken polyfoni, og hvordan VI skal tackle den øgede polyfoni i deres organisation, det har været muligt at iagttage. Endvidere ser jeg på et felt, jeg karakteriserer som resonans. Dette begrundes i, at resonans må antages at være et knudepunkt for VIs virke både i forhold til medlemspleje men også i forhold til omverdenen, særligt den siddende regering.

Under disse felter vil jeg både diskutere problematikken samt opstille mulige løsningsforslag til, hvordan VI bevæger sig videre herfra.

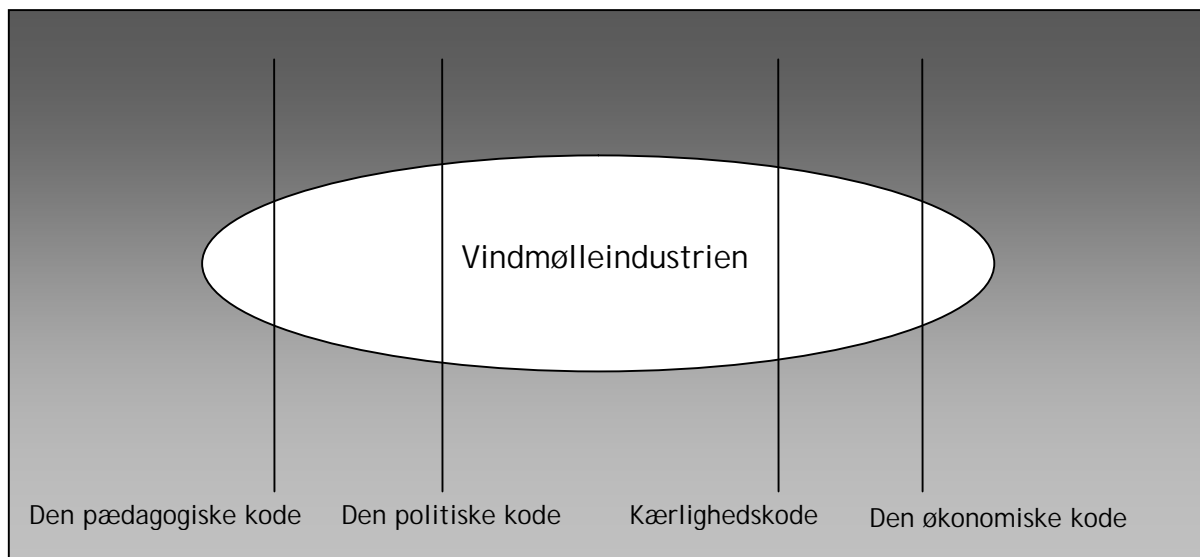
8.1 Polyfoni

Ifølge Niels Åkerstrøm Andersen er der sket en udvikling gennem de seneste år, hvor organisationer har flyttet sig fra definitionen homofone til polyfone organisationer. Denne udvikling er sket, fordi de forskellige medier i funktionssystemerne er blevet så generaliserede, at de nu kan bruges udenfor de enkelte funktionssystemer, som dog stadig er lukkede om sig selv. Dette har den konsekvens for organisationer, at de kan og skal forholde sig til flere medier og dermed flere binære koder. (Andersen 2001:16-17)

Polyfone organisationer er organisationer, der ikke har en primær kode, de knytter an til. Andersen definerer polyfone organisationer som:

"An organisation is polyphonic when it is connected to several function systems without a predefined primary function system." (Andersen 2001:17)

Jeg iagttager VI som en polyfon organisation, fordi jeg har kunne fremanalysere tre forskellige forståelser af dem. Dog er det ikke i alle konstruktioner, hvor alle forståelserne kommer på spil. Oftest benytter VI kun en særlig forståelse i en bestemt kommunikation. I den sidste del af analysen af fremmedforståelse sås det dog, at når vindmøllenaboer blev adresseret som et system i omverdenen, fremtrådte alle VIs forskellige forståelser, hvilket gjorde, at man kunne iagttage, at der var polyfoni på spil i organisationen. Endnu vigtigere er det dog, at når blikket rettes mod de kodificerende relationer, gennemses VI af forskellige binære koder. Se følgende figur.

Figur 4: Oversigt over VIs polyfone organisation. Kilde: Egen tilvirkning

Under den ny direktør er samtlige koder på spil, hvilket efterlader VI som en polyfon organisation. Det er særligt den pædagogiske kode og kærlighedskoden, der bidrager til en øgning af polyfonien i VI.

Samtidig er jeg dog opmærksom på, at oftest vil organisationer have en præferencekode, der er den kode, de vil knytte an til først. Fx vil VI altid knytte an til det politiske systems kode som primær kode, fordi de som interesseorganisation har primat indenfor det politiske system. Dette udelukker dog ikke, at VI er i stand til at knytte an til andre koder end den politiske kode. Det har analyserne i specialet også vist. Dog kan jeg argumentere for, at når VI knytter an til andre koder end deres præferencekode, fungerer de som en parasit på det pågældende funktionssystem. Dette kan være, hvis en organisation forsøger at forøge sin egen værdi vha. plussiden fra en anden kode. Dette kaldes en parasitær kodning. (Andersen 2002b:6)

Jeg mener dog, fremtiden for VI i høj grad vil fordrer, at de som organisation er i stand til at styre deres polyfone organisation. Nabospørgsmålet synes at være en af de største udfordringer, de vil møde nationalt de kommende år.⁴¹ Derudover må selve klimatopmødet i 2009 anses som værende en kommunikation, hvor alle VIs forståelser kommer på spil.

⁴¹ Dette skal særligt ses i lyset af Kristian Thulesen Dahls, politisk ordfører for Dansk Folkeparti, iagttagelser i Megawatt 2. Iagttagelser som senere blev medtaget i energiforliget 2008, hvor en særlig erstatningsordning for vindmøllenaboer blev besluttet.

Forståelsen som lobbyorganisation konstrueres i forhold til politiske beslutningstagere. Forståelsen som brancheforening kommer på spil, fordi VI i deres relation til deres medlemmer skal foregribe medlemmernes behov i forhold til klimatopmødet,⁴² og til sidst men ikke mindst er den økonomiske repræsentationsforståelse på spil, da VI skal repræsentere produktet og industrien i forhold til topmødet.

Dog har analyserne vist, at VI primært forholder sig til det politiske og økonomiske rationale i deres kommunikation, hvilket kan iagttages som, at VI ikke ser sig selv som en del af det funktionelle differentierede samfund. Dette medfører en manglende erkendelse af en bred, polykontekstuel omverden. Ved at anerkende polykontekstualiteten vil det være muligt for VI at se ud over de snævert, afgrænsede rationaler og iagttage, at andre systemer har et andet syn på VI i forhold til deres funktion og selv- og fremmedforståelse. Dette betyder for VI, at de i fremtiden må medtage ikke-målbare hensyn som et nødvendigt kontingent valg, og de må åbne op for iagttagelse gennem andre rationaler, der tager hensyn til de præmisser, deres omverden fordrer.

Midlet er ikke at følge andre rationaler blindt, men derimod skal VI anerkende, at irritation er et vilkår i samfundet, der bl.a. kommer til udtryk via nyhedsmedia. Nyhedsmedia er en reduktion af offentlighedens kontingenssættende funktion, der vælger en eller flere offentlige meninger ud, der er simplificeringer af kompleksiteten. Grundet selektionskriterierne forstærker nyhedsmedia den offentlige mening yderligere, og der kan opstå forvrængninger. (Luhmann 2002:42ff) VI kan bruge nyhedsmedia som et pejlemærke for andre rationalers iagttagelser og til at åbne op for hvilke andre hensyn og systemer i omverdenen, organisationen må være opmærksom på udover stat og marked. Nyhedsmedias selektionskriterier skal ikke være altafgørende for VIs kommunikation og beslutninger, men VI må anerkende irritationerne og benytte dem til at se indad og eventuelt revurdere valg og beslutninger, således at mediernes dagsorden benyttes til at udvide omverdendenssensitiviteten.

Kompleksitet

Den øgede polyfoni vil i fremtiden medføre en øget kompleksitet for VI, fordi de konstant skal forholde sig til flere forskellige koder og funktionssystemer både i deres eget system og

⁴² Jf. foregående diskussion om intimrelationen.

i deres omverden. Samtidig viser ovenstående, at det er nødvendigt, at VI også forholder sig reflekterende til nyhedssystemets kode.

Dog vil VI ikke være i stand til at iagttage disse problemstillinger, hvis de bevæger sig på et 1. ordens iagttagelsesniveau. På 1. orden er VI kun i stand til at iagttage enheden og ikke polyfonien. Hvis VI kun iagttager enheden, vil dette højst sandsynligt medføre yderligere kompleksitet for dem end den kompleksitet, polyfonien medbringer, fordi VI ikke vil være i stand til at være reflekterende omkring sin kommunikation.

Med et 2. ordens blik på organisationen og polyfonien, vil VI kunne bruge polyfonien strategisk både reaktivt og proaktivt. Reaktivt ved simpelthen at træde et skridt tilbage og iagttage, hvilke konstruktioner, kommunikationen bærer med sig og dermed undgå at blive et socialt produkt af kommunikationen, hvis det ikke er det, VI ønsker. Strategien kan også bruges proaktivt til at vurdere konsekvenserne af den kommunikation, de kommunikerer for at se, hvordan den skaber organisationen og de deraf afledte forståelser, VI kan indtræde i. Dermed vil de differentierede forståelser i et 2. ordens blik heller ikke være et problem for VI, hvis den anerkendes fra VI side, at de ikke er én universel organisation.

8.2 Resonans

Et knudepunkt for VIs virke må være at skabe resonans til deres systemer i omverdenen. De systemer, der i fremtiden må anses at være relevante for VI strukturelle koblingsmuligheder er i høj grad det politiske system, hvor organisationer som den danske regering men også internationale regeringer optræder.

Den danske regering er essentiel i forhold til opfølgningen på energiforliget i 2008 samt fremtidig rammevilkår for VIs medlemmer, både i forhold til afregningsstøtte og planlægning af vindmøllepladser. De internationale regeringer og beslutningstagere vil i fremtiden i højere grad træde frem både pga. medlemmernes fokusering på et globalt marked som omdrejningspunkt men også i forhold til klimatopmødet i København i 2009, hvor VI har til opgave at fremme sine medlemmers interesser ved at vise, at vindkraft er fremtidens løsning på energimangel og klimaforandringer.

Udover de klassiske organisationer i det politiske system, var det også muligt at se et interaktionssystem, naboerne, træde frem i analysen, som VI i stor grad bliver nød til at indregne i deres fremtidige beslutningstagning. Naboerne kan ses som et element af den offentlige mening og dermed suverænen i det danske politiske system. Det kan være afgørende for VI at skabe resonans hos vindmøllenaboer, da de ellers kan risikere, at ingen nye vindmøller bliver opstillet i Danmark, da modstanden er for stor. Det er særligt i forhold til forståelsen som brancheforening, at resonans bliver en essentiel del af VIs virke. Hvis VI skal foregribe deres medlemmers behov, er det nødvendigt, de kan trænge igennem til omverdenens systemer. Hvis ikke risikerer de at fejle i forhold til brancheforenings opgave og funktion.

Så hvordan skaber man resonans hos så vigtige organisationer i omverdenen? En måde, hvorpå VI kan opnå en større gennemslagskraft hos omverdenen er at nedtone deres belærende semantik. Umiddelbart ser jeg det ikke som et problem, at VI definerer sig selv som eksperter. Problemet opstår dog, når ekspertkonstruktionen fremskrives gennem VIs fremmedforståelse og dermed deres eksterne fremstilling. Denne fremstilling er nemlig altid på bekostning af systemerne i omverdenen, der bliver konstrueret som uvidende. Hvis VI gerne vil beholde ekspertidentiteten, hvilket kan være nyttigt i forhold til klimatopmødet i 2009, vil jeg mene, det kræver, at forståelsen som lobbyorganisation fremskrives internt i systemet gennem deres selvforståelse. Dette kan ske ved et større fokus på en anbefalingsretorik, hvor VI kommer med anbefalinger til, hvordan fremtidens energipolitik løses. I den sene empiri under den nye direktør kan der ses sådan et skift i den interne empiri, hvor VI i deres årsberetninger opstiller anbefalinger. Dog er denne kurs ikke fremtrædende i den eksterne kommunikation. Det er nødvendigt for VI at medtage anbefalingsretorikken i den eksterne kommunikation, hvis de skal skabe resonans hos særligt regeringen.⁴³ Dermed kan *anbefalinger* blive del af deres selvforståelse, og ekspertidentiteten kan stadig være gældende bare ikke som en fremskrivning af dem selv ud fra iagttagelsen af, at de andre er uvidende.

I henhold til naboerne som interaktionssystem i omverdenen, mener jeg, det er nødvendigt, at den belærende tone i kommunikationen ganske enkelt stoppes. Den skaber en

⁴³ Jf. iagttagelserne af, at den eksterne kommunikation er defineret af VI som havende omverdenen som målgruppe.

modmagtsform, der kan være fatal for VIs anknætningsmuligheder og dermed mulighed for at skabe resonans hos både borgergrupper og den siddende regering.

En måde at imødekomme naboproblematikken er at ændre kommunikationen, så kommunikationen om naboerne i højere grad kan ses i en omsorgsrelation i stedet for en pædagogisk relation og magtrelation. På den måde opnår VI en fremstilling af sig selv som en organisation, der viser forståelse for de påvirkninger, det produkt, de repræsenterer, har. Denne relation er selvfølgelig en balancegang, fordi det kan give problemer i forhold til medlemmerne, da de jo nødt til skal føle, at VI sætter naboernes behov før medlemmernes. Jeg mener dog, at denne problematik kan undgås ved at VI inkorporerer et 2. ordens niveau i deres iagttagelse og dermed fremstår reflekterende i deres kommunikation. Samtidig vil den ændring betyde, at VI mindsker antallet af kodificeringer i deres relationer, hvilket kun kan anses som en reduktion af den polyfone kompleksitet.

8.3 Konkrete løsninger

De ovenstående afsnit har vist, hvilke to fremtidige rum, der strategisk skal fokuseres på i de kommende år for VI. Polyfonien synes at være den overordnede problematik, VI skal forholde sig til. Det er særligt, fordi polyfonien medfører visse delproblematikker, VI bliver nødt til at tage højde for, fordi VI konstruerer sig inden for så mange forskellige forståelser. Det følgende vil komme med konkrete forslag til løsninger, der er udviklet på baggrund af de abstrakte iagttagelser overstående.

Ledelse fra siden

En måde at styre den gennemsyrende polyfoni i VI kan være som Thygesen og Tangkjær (2008) foreslår at lede fra siden, så VI møder kompleksiteten i øjenhøjde og derved anerkender de forskellige sociale domæner, der eksisterer i deres organisation. Derfor foreslår jeg VI, at de tildeler en person i sekretariatet et "ansigt" overfor de forskellige systemer, de interagerer med. Dette kunne bl.a. indebære et empatiansigt overfor naboerne, et penge-ansigt overfor medlemmerne osv. På den måde bliver VI i stand til at forholde sig til mange forskellige former af praksis, der løber på tværs af organisationen hele tiden. Dog er det væsentligt at den person, der skal bestride ansigtet er i stand til at sætte sig ind i det

sociale handlerum, fx naboernes følelser, samtidig med at personen kan træffe beslutninger, der har øje for de sociale afladte rum af denne beslutning. På den måde er VI også i stand til at forbinde et 1. ordens perspektiv med et 2. ordens perspektiv og dermed mestre polyfonien.

Reflekterende kommunikation på bloggen

Endvidere anbefaler jeg, at VI gør brug af blogs på deres hjemmeside, fordi en blog kan være et form for samlingspunkt, hvor iagttagelser gjort ud fra andre rationaler kan iagttages af VI. Dette kan være med til at skabe en dialog ud fra en forståelse af andre perspektiver, der aktualiseres. Dermed bliver første skridt mod en inkorporering af andre rationaler taget af VI selv og kan betegnes som innovativt tiltag, hvor VI imødekommer omverdenen før omverdenens irritationer opfanges af nyhedsmedia, som det bl.a. er set med *'ikke i min baghave'* problematikken.

Bloggen kan både være middel til at naboerne kan udtrykke sig, men den kan også bruges til, at både medlemmer og VI selv kan udtrykke deres mening og holdninger til vindmøller både, hvad angår pris, planlægning eller fx støj. Derigennem bliver det muligt at kommunikere på kryds og tværs, hvilket kan være en måde, hvorpå VI kan erkende en større kontingent sensitivitet. Et resultat kan være en større syntese imellem systemerne, således at eventuelle tiltag og holdninger bliver spredt langsomt og dermed influerer over tid på VIs identitet. Derved vil VI i et reflekterende perspektiv kunne iagttage sig selv og se den problematik, der er ved en belærende tone.⁴⁴

Med de tentative konklusioner og konkrete løsningsforslag til VIs fremtidige, strategiske rum, vil det følgende kapitel konkludere på specialets problemformulering.

⁴⁴ Det er klart, at jeg også er opmærksom på, at en blog kan være et svært redskab at styre. Det kan gå grueligt galt, hvis det ender med, at det kun er negative holdninger, der kommer til udtryk. Det kræver derfor, at VI er i stand til at udføre en objektiv redaktionsrolle på bloggen.

Del 5: Afslutning

9 Konklusion

Jeg indledte specialet med at fremhæve, at polyfoni synes at være den stemme, der gennemsyrrer det moderne samfund og dets organisationer. Samtidig anlagde jeg kimen til specialets fokus ved at fokusere på den øgede socialkonstruktivistiske forskning, der inden for de sidste år har præget organisationsstudier. I stedet for at se på, *hvad* organisationer er skabt af, ses der nu i højere grad på, *hvordan* organisationer skabes. Endvidere var min undren over den manglende forskning i interesseorganisationer samt min egen funktion i VI medvirkende til specialets problemstilling.

Formålet med specialet har været at iagttage, hvordan VI forstod sig selv samt hvilke sociale relationer, der blev skabt af denne forståelse. Endvidere har specialet haft fokus på, hvilket fremtidigt, strategisk rum VI kan operere i, i forhold til den viden, der opnås ved specialets analyser og konklusioner. Gennem iagttagelser og analyseringer på plejede dokumenter fra VI har jeg ud fra en 10-årig periode iagttaget, hvordan VI kan forstås.

Jeg konkluderer, at VI med deres kommunikation igennem en 10-årig periode har bevæget sig fra at være en homofon til en polyfon organisation, hvor flere forskellige forståelser er på spil, som VI kan identificere sig med. Derudover skabes der kodificerede relationer til VIs internt og eksternt differentierede omverden, der alle er præget af de konstruktioner, der formede de forskellige forståelser. Fremtiden vil i høj grad fordre, at VI er i stand til at styre den kompleksitet, polyfonien skaber. Endvidere må VI i deres kommunikation tage højde for deres konstruktioner af andre, så muligheden for resonans i omverdenens systemer ikke mindskes.

Udover overstående, vil besvarelsen af den overordnede problemformulering tage udgangspunkt i de tre underspørgsmål, jeg opstillede, der har dannet grundlag for specialets analyser.

Hvilke forståelser af VI fremskrives gennem VIs iagttagelser og konstruktioner.

Den semantiske analyse viste, at VI fremskrev sig som socialt system inden for tre forskellige forståelser. Jeg kunne iagttage en forståelse som repræsentant, en forståelse som brancheforening og en forståelse som lobbyorganisation. Det var muligt at se, at forståelsen som repræsentant og brancheforening, når VI tilskrev mening til deres selvforståelse.

Anderledes var det med forståelsen som lobbyorganisation, der blev fremskrevet gennem VIs fremmedforståelse. I specialet har jeg med den semantiske analysestrategi set selvforståelsen som VIs tilskrivning af mening til deres *os*, mens fremmedforståelsen blev set med et blik for, hvordan VI konstruerede *de andre*. Den semantiske analysestrategi viste samtidigt, at hver gang VI konstruerede deres *os* eller *de andre*, satte de automatisk grænsen for, hvordan *de andre* eller *de selv* kunne konstrueres. I de to nedenstående tabeller kan de semantiske konstruktioner, der kunne iagttage i VIs kommunikation, ses.

Selvforståelsen

	Svend Auken	Svend Auken	Regerings-skiftet	Den ny direktør	Den ny direktør
Os	Kraftværks-industri	Os, der redder klimaet	Os i fare	Os, der styrker velfærden	Det globale netværk
De andre	Alternativ energi	Dem, der forurener	De andre risikable	De andre, der ikke gør	De traditionelle fabrikantforeninger
Forståelse	Repræsentant	Repræsentant	Repræsentant	Repræsentant	Brancheforening

I selvforståelsen var det forskellige semantiske konstruktioner, der konstruerede VIs forståelse som repræsentant og brancheforening. Endvidere, som det ses i tabellen, skiftede konstruktionerne over tid. Det efterlader indtrykket af et system, der i dynamik med tematiseringerne i kommunikation og tilpasser sine egne konstruktioner til den tematisering, der er oppe i tiden. Derudover kunne forståelsen som brancheforening ses som et strategisk træk fra VIs side, da de pga. påvirkninger i deres medlemsbase, redefinerede deres forståelse og funktion. Dog var det også muligt at iagttage uoverensstemmelse i forståelsen som repræsentant under Svend Auken æraen, hvor de på den ene side gerne ville være en kraftværksindustri, men samtidig være dem, der var med til at redde klimaet og ikke forurenede som kraftværkerne.

Iagttaget gennem system | omverden forskellen, var det muligt at iagttage, at selvforståelsen ofte blev tilskrevet mening gennem en re-entry, når VI iagttog deres egen internt differentierede omverden. Derved blev medlemmerne indskrevet i VIs system som subsystemer. Det blev derfor muligt, at se VIs semantiske konstruktioner i selvforståelsen som en forlængelse af den støj, VI oplever fra deres subsystemer, og som de behandler som resonans i deres eget system.

Fremmedforståelsen

	Alle tidssnit	Svend Auken	Regeringsskiftet	Regeringsskiftet	Den ny direktør
Os	Sælgere	Eksperten	Eksperten	De troværdige	Lærer
De andre	Købere	De uvidende	De uvidende	De utroværdige	Eleven
Forståelse	Repræsentant	Lobbyorganisation	Lobbyorganisation	Lobbyorganisation	Alle forståelser

I modsætning til selvforståelsen var det i den semantiske analyse af fremmedforståelsen forståelsen som lobbyorganisation, der var den dominerende. Endvidere var konstruktionerne meget lig hinanden gennem alle tidsperioder. Ekspertsemantikken og afledninger af den var den dominerende konstruktion, når jeg iagttog VIs iagttagelser af deres omverden. Fremmedforståelsen blev givet af de irritationer, VI oplevede i deres omverden. Dog er mange af konstruktionerne af systemerne i deres omverden uhensigtsmæssige, da de mindsker muligheden for resonans. Endvidere forekom der særligt under regeringsskiftet en uoverensstemmelse mellem selvforståelsen og fremmedforståelsen. I selvforståelsen konstruerede VI sig som værende i fare, men i fremmedforståelsen forekom regeringen ikke som risikabel men derimod kun som utroværdig. Polyfonien kom for alvor på spil, da den ny direktør tiltrådte og tematiseringerne i kommunikation gjorde, at alle VIs forståelser kom på spil.

Med specialets iagttagelser af VI har det også været muligt at identificere, hvad funktionerne af de forskellige forståelser har været. Repræsentationsforståelsen har som opgave i bogstavelig forstand at repræsentere den samlede branche i både en økonomisk og politisk kontekst. Under den ny direktør ses derimod en redefinering mod forståelsen som brancheforening, der gør, at VI bevæger sig mod den langt mere internt definerede opgave

at sørge for medlemmernes ve og velbefindende. Til sidst men ikke mindst har lobbyorganisationen i alle årene i specialets tidsblik haft til opgave at sørge for at vindenergi bliver sat på dagsordenen med VIs opfattelse af, hvad der er korrekt, og hvad der ikke er.

Hvilke relationer skaber forståelserne?

Med de semantiske konstruktioner og den måde, hvorpå VI skabte deres system, blev der samtidig skabt relationer mellem VI og deres internt og eksternt differentierede omverden. Med et kodificerende blik var det muligt at se, at relationerne blev skabt ved binære koder, der satte VI og deres omverden på en særlig måde. Nedenstående tabel opsummerer:

	Svend Auken	Regeringsskiftet	Den ny direktør
Forståelse	Repræsentant Lobbyorganisation	Repræsentant Lobbyorganisation	Repræsentant Lobbyorganisation Brancheforening
Kode	Den økonomiske kode Den politiske kode	Den økonomiske kode Den politiske kode	Den økonomiske kode Den politiske kode Kærlighedskode Den pædagogiske kode
Relation	Arbejdsgiver Arbejdstager Magtoverlegen magtunderlegen	Arbejdsgiver Arbejdstager Magtoverlegen magtunderlegen	Arbejdsgiver Arbejdstager Magtoverlegen magtunderlegen Initiativtageren Brugeren Lærer Barn

I alle relationer markerede VI den positive side af koden, når jeg iagttog deres iagttagelser. De kodificerende relationer, der blev skabt af forståelserne var i god overensstemmelse med den funktion de forskellige forståelser har. Brancheforeningen blev kodet i en omskrevet kærlighedskode, hvilket gjorde, at VI altid skulle være initiativtageren, så medlemmernes behov blev tilfredsstillet. Lobbyorganisationen blev kodet både i den politiske kode og den pædagogiske kode, hvor VI viste, at deres funktion som lobbyorganisation var at informere

om, hvad der var korrekt og derfra styre kommunikationen. Paradoksalt nok blev VI i en økonomisk kodificeret relation til arbejdsgiveren over sine medlemmer, hvilket jeg havde forventet ville være modsat. Men igen passer denne relation godt til opgave i repræsentationsforståelsen, hvor de skal træde i stedet for deres medlemmer

De kodificerende relationer er endvidere det, der er med til at skabe VIs polyfone organisation. Under den nye direktør er hele fire koder på spil i organisations relationer og dermed deres kommunikation, hvilket øger kompleksiteten i VIs system. Den sidste del af specialet havde derfor fokus på, hvordan VI i fremtiden skulle agere med den øgede polyfoni i deres system.

Hvilket fremtidig, strategisk rum skaber forståelserne?

Den øgede polyfoni i VI vil i fremtiden fordre, at VI er i stand til at styre den øgede kompleksitet i deres organisation. Det hidtidige fokus for VI har været på stat og marked, hvilket forståelsen som repræsentant og lobbyorganisation også indikerer. Specialet viste, at de i fremtiden bliver nød til at forholde sig til flere rationaler heriblandt også nyhedsmediets kode for, at de som system er i stand til at tilpasse sig den øgede kompleksitet i samfundet. Dog har specialet også haft for øje, at polyfonien kunne være udtryk for parasitære kodninger, VI bruger i deres kommunikation for at øge deres værdi som system. Endvidere har jeg fokuseret på, at VI bliver nød til at ændre deres kommunikation, så ekspertsemantikken ikke fremtræder gennem fremmedforståelsen. Dermed vil muligheden for resonans i omverdenens systemer øges, og VI vil derved være i stand til at udføre deres opgave som interesseorganisation mere effektivt.

På baggrund af de overordnede konklusioner, der viser sig forskelligt i analyserne og diskussionerne, har jeg vist, hvordan VI forstår sig selv, og hvilke relationer og fremtidigt rum, disse forståelser skaber. Dette har jeg gjort i specialet empirisk, teoretisk og analytisk. Endvidere har det vist sig, at hver gang jeg anlagde et nyt blik eller analysestrategi på min analysegenstand, opnåede jeg et nyt blik på, hvordan VI kan forstås. Jeg har i specialet vist, hvordan VI forstår sig selv både gennem deres selvforståelse og fremmedforståelse ved en semantisk analysestrategi, hvor forskellige konstruktioner kom til syne, der var med til at skabe VIs forståelser. Dernæst har jeg vist, hvordan de kodificerede relationer skaber VI og

deres omverden på en særlig måde for til sidst at vise, hvordan VI i fremtiden kunne fremstå og forstås, hvis de inkorporerede de løsninger, specialet er fremkommet med. Specialets konklusioner kunne have set anderledes ud, hvis en anden analysestrategi var blevet brugt som blik. Dog mener jeg, at mit blik og indgang til specialets problemstilling har været den mest fordrende. Endvidere kunne jeg have medtaget mere og anden empiri, der havde givet et bredere blik, men jeg har ønsket at holde blikket stramt og stringent, og derfor har besvarelsen hvilet på de dokumenter, jeg har udvalgt til besvarelsen af problemstillingen.

Jeg konkluderer afslutningsvis, at VIs forståelse af sig selv og skabelsen af deres system sker i en konstant dynamik mellem dem selv, deres omverden, deres relationer samt de tematiseringer, de konstruerer i deres iagttagelser. Dynamikken mellem de forskellige faktorer betyder for VI, at de konstant vil opleve en større kompleksitet, jo mere kompleks deres omverden bliver. Det indebærer endvidere paradokset, at VI skal inkorporere en øget kompleksitet i deres eget system for at være i stand til at håndtere omverdenens kompleksitet. Dette er en relevant betragtning for VI i forhold til fremtidens udfordringer.

10 Litteraturliste

- Andersen**, Åkerstrøm Niels (1999), *Diskursive analysestrategier*, Nyt fra Samfundsvidenskaberne, Frederiksberg, Danmark
- Andersen**, Åkerstrøm Niels (2000), *Politisk administration* i Dyrberg, Hansen og Torfing (red.) "Diskursteorien på arbejde", Roskilde Universitets Forlag, Roskilde, Danmark
- Andersen**, Åkerstrøm Niels (2001), *Polyphonic Organisations*, Working Paper 13. Hentet 14. april 2008 fra <http://ep.lib.cbs.dk/paper/ISBN/x656124724>
- Andersen**, Niels Åkerstrøm og **Born**, Asmund W. (2001), *Kærlighed og omstilling. Italesættelsen af den offentlige ansatte*, Nyt fra Samfundsvidenskaberne, Frederiksberg, Danmark
- Andersen**, Åkerstrøm Niels: "Medarbejderen i kærlighedens tegn" i Sophie Ellgaard Larsen (red.) (2002) *Magt, Passion, Kommunikation*, Dafolo Forlag, Frederikshavn, Danmark.
- Andersen**, Åkerstrøm Niels: "Polyfone organisationer" I *Nordiske organisationsstudier* (2002b), Fakkbokforlaget, Bergen, Norge.
- Andersen**, Åkerstrøm Niels (2002c): *Den polyfone organisation*. Nordiske Organisationsstudier, Vol. 4, No. 2, Stockholm, Sverige
- Andersen**, Niels Åkerstrøm (2003), *Borgerens kontraktliggørelse*, Hans Reitzels Forlag, København, Danmark
- Andersen**, Niels Åkerstrøm og **Born**, Asmund: "Shifters" i Holger Højlund og Morten Knudsen (red.) (2003) *Organiseret Kommunikation*, Forlaget Samfundslitteratur, Frederiksberg, Danmark
- Andersen**, Åkerstrøm Niels: "Ledelse af personlighed – om medarbejderens pædagogisering" I Dorthe Pedersen (red.) (2004) *Offentlig ledelse i managementstaten*, Forlaget Samfundslitteratur, Frederiksberg, Danmark
- Drepper**, Thomas: "Organization and Society" I Seidl, David and Kai Helge Becker (ed.) (2005) *Niklas Luhmann and Organization Studies*, Liber & Copenhagen Business School Press, Frederiksberg, Danmark.
- Jones**, Neil: "Introduction – Why semantics?" I Filinski, Andrzej, Glück, Robert and Jones, Neil (2007), *Datalogi V – Programming Languages*, Datalogisk Institut, Københavns Universitet, København
- Justesen**, Lise: "Dokumenter I netværk" i Margaretha Järvinen og Nanna Mik-Meyer (red.) (2005) *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv*, Hans Rietzels Forlag, København, Danmark

Kneer, George & Nassehi, Armin (1997), *Niklas Luhmann – introduktion til teorien om sociale systemer*, Hans Reitzels Forlag, København, Danmark.

Lange, Stefan and **Schimank**, Uwe: "A Political Sociology for Complex Societies: Niklas Luhmann" i Kate Nash and Alan Scott (red.) (2001), *The Blackwell Companion To Political Sociology*, Blackwell Publishers Ltd, Oxford, UK

Luhmann, Niklas: "Politics" i *Ecological Communication* (1986), Polity Press, Cambridge, UK

Luhmann, Niklas: "The Autopoiesis of Social Systems." i F. Geyer og J. Van d. Zeuwen (red.) in (1986b) *Sociocybernetic Paradoxes: Observation, Control and Evolution of Self-Steering Systems*, Sage, London, UK

Luhmann, Niklas: "Samfund og individ, personlige og upersonlige relationer" i Jens Christian Jakobsen (red.) (1995), *Autopoiesis II: Udvalgte tekster af Niklas Luhmann*, Forlaget Politisk revy, København, Danmark.

Luhmann, Niklas (2000), *Sociale systemer: Grundrids til en almen teori*, Hans Reitzels Forlag, København, Danmark

Luhmann, Niklas (2002), *Massemediernes realitet*, Hans Rietzels Forlag, København, Danmark

Luhmann, Niklas (2007), *Indføring i systemteorien*, Unge Pædagoger, København, Danmark

Nielsen, Søren Overgaard og **Vallentin**, Steen: "Organisation og samfund – mellem systemteori og neoinstitutionel teori" i Holger Højlund og Morten Knudsen (red.) (2003) *Organiseret Kommunikation*, Forlaget Samfundslitteratur, Frederiksberg, Danmark

Rennison, Betina Wolfgang (2005), *Magtens Blik: En revitalisering af Luhmann & Foucaults magtanalytik*, Working Paper 18, Hentet 18. maj 2008 fra <http://ep.lib.cbs.dk/paper/ISBN/8791839084>

Rennison, Betina Wolfgang (2007), *Cash, codes and complexity: New adventures in the public management of pay scales*, Scandinavian Journal of Management 23 (2) (2007), s.146-167. Hentet 5.maj 2008 fra http://www.sciencedirect.com/esc-web.lib.cbs.dk/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6VFS-4MW9054-1&_user=634332&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_sort=d&_view=c&_acct=C000033618&_version=1&_urlVersion=0&_userid=634332&_md5=f9bdd20de268e3a93b73f179916dfda4

Thygesen, Niels Thyge og **Tangkjær**, Christian: "Ledelse af styringspresset: To normative nedslag" i Camilla Sløk og Kaspar Villadsen (red.) (2008) *Velfærdsledelse. I den selvstyrende velfærdsstat*, Hans Rietzel Forlag, København, Danmark

Empiri

Nyhedsmagasiner

Vindformation (11), Nyheder fra Vindmølleindustrien, april 1998, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(323,1030\)/11.pdf](http://www.windpower.org/media(323,1030)/11.pdf)

Vindformation (12), Nyheder fra Vindmølleindustrien, juli 1998, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(323,1030\)/12.pdf](http://www.windpower.org/media(323,1030)/12.pdf)

Vindformation (13), Nyheder fra Vindmølleindustrien, oktober 1998, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(325,1030\)/13.pdf](http://www.windpower.org/media(325,1030)/13.pdf)

Vindformation (14), Nyheder fra Vindmølleindustrien, december 1998, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(326,1030\)/14.pdf](http://www.windpower.org/media(326,1030)/14.pdf)

Vindformation (15), Nyheder fra Vindmølleindustrien, juli 1999, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(327,1030\)/15.pdf](http://www.windpower.org/media(327,1030)/15.pdf)

Vindformation (16), Nyheder fra Vindmølleindustrien, september 1999, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(328,1030\)/16.pdf](http://www.windpower.org/media(328,1030)/16.pdf)

Vindformation (17), Nyheder fra Vindmølleindustrien, december 1999, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(329,1030\)/17.pdf](http://www.windpower.org/media(329,1030)/17.pdf)

Vindformation (18), Nyheder fra Vindmølleindustrien, december 1999, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(330,1030\)/18.pdf](http://www.windpower.org/media(330,1030)/18.pdf)

Vindformation (19), Nyheder fra Vindmølleindustrien, marts 2000, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(331,1030\)/19.pdf](http://www.windpower.org/media(331,1030)/19.pdf)

Vindformation (20), Nyheder fra Vindmølleindustrien, august 2000, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(332,1030\)/20.pdf](http://www.windpower.org/media(332,1030)/20.pdf)

Vindformation (21), Nyheder fra Vindmølleindustrien, oktober 2000, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(333,1030\)/21.pdf](http://www.windpower.org/media(333,1030)/21.pdf)

Vindformation (22), Nyheder fra Vindmølleindustrien, december 2000, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(334,1030\)/22.pdf](http://www.windpower.org/media(334,1030)/22.pdf)

Vindformation (23), Nyheder fra Vindmølleindustrien, april 2001, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(335,1030\)/23.pdf](http://www.windpower.org/media(335,1030)/23.pdf)

Vindformation (24), Nyheder fra Vindmølleindustrien, juni 2001, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(336,1030\)/24.pdf](http://www.windpower.org/media(336,1030)/24.pdf)

Vindformation (25), Nyheder fra Vindmølleindustrien, oktober 2001, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(337,1030\)/25.pdf](http://www.windpower.org/media(337,1030)/25.pdf)

Vindformation (26), Nyheder fra Vindmølleindustrien, december 2001, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(338,1030\)/26.pdf](http://www.windpower.org/media(338,1030)/26.pdf)

Vindformation (27), Nyheder fra Vindmølleindustrien, marts 2002, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(339,1030\)/27.pdf](http://www.windpower.org/media(339,1030)/27.pdf)

Vindformation (28), Nyheder fra Vindmølleindustrien, juli 2002, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(340,1030\)/28.pdf](http://www.windpower.org/media(340,1030)/28.pdf)

Vindformation (29), Nyheder fra Vindmølleindustrien, november 2002, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(341,1030\)/29.pdf](http://www.windpower.org/media(341,1030)/29.pdf)

Vindformation (30), Nyheder fra Vindmølleindustrien, december 2002, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(342,1030\)/30.pdf](http://www.windpower.org/media(342,1030)/30.pdf)

Vindformation (31), Nyheder fra Vindmølleindustrien, marts 2003, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(343,1030\)/31.pdf](http://www.windpower.org/media(343,1030)/31.pdf)

Vindformation (32), Nyheder fra Vindmølleindustrien, juni 2003, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(344,1030\)/32.pdf](http://www.windpower.org/media(344,1030)/32.pdf)

Vindformation (33), Nyheder fra Vindmølleindustrien, september 2003, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(345,1030\)/33.pdf](http://www.windpower.org/media(345,1030)/33.pdf)

Vindformation (34), Nyheder fra Vindmølleindustrien, december 2003, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(346,1030\)/34.pdf](http://www.windpower.org/media(346,1030)/34.pdf)

Vindformation (35), Nyheder fra Vindmølleindustrien, april 2004, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(347,1030\)/35.pdf](http://www.windpower.org/media(347,1030)/35.pdf)

Vindformation (36), Nyheder fra Vindmølleindustrien, september 2004, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(488,1030\)/36.pdf](http://www.windpower.org/media(488,1030)/36.pdf)

Vindformation (37), Nyheder fra Vindmølleindustrien, december 2004, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(468,1030\)/37.pdf](http://www.windpower.org/media(468,1030)/37.pdf)

Vindformation (38), Nyheder fra Vindmølleindustrien, april 2005, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(676,1030\)/38.pdf](http://www.windpower.org/media(676,1030)/38.pdf)

Vindformation (39), Nyheder fra Vindmølleindustrien, juni 2005, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(806,1030\)/39.pdf](http://www.windpower.org/media(806,1030)/39.pdf)

Vindformation (40), Nyheder fra Vindmølleindustrien, november 2005, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(1035,1030\)/40.pdf](http://www.windpower.org/media(1035,1030)/40.pdf)

Vindformation (41), Nyheder fra Vindmølleindustrien, marts 2006, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(1036,1030\)/41.pdf](http://www.windpower.org/media(1036,1030)/41.pdf)

Vindformation (42), Nyheder fra Vindmølleindustrien, marts 2006, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(1037,1030\)/42.pdf](http://www.windpower.org/media(1037,1030)/42.pdf)

Vindformation (43), Nyheder fra Vindmølleindustrien, juni 2006, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(1079,1030\)/43.pdf](http://www.windpower.org/media(1079,1030)/43.pdf)

Megawatt (1), Vindmølleindustriens nyhedsmagasin, maj 2007, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(1647,1030\)/01.pdf](http://www.windpower.org/media(1647,1030)/01.pdf)

Megawatt (2), Vindmølleindustriens nyhedsmagasin, september 2007, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(1924,1030\)/02_september07.pdf](http://www.windpower.org/media(1924,1030)/02_september07.pdf)

Megawatt (3), Vindmølleindustriens nyhedsmagasin, december 2007, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(1976,1030\)/03_november07.pdf](http://www.windpower.org/media(1976,1030)/03_november07.pdf)

Årsberetninger

Vindmølleindustrien **Årsberetning** (1998), Wind Power Note, februar 1998, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(239,1030\)/aarsberetning_1997.pdf](http://www.windpower.org/media(239,1030)/aarsberetning_1997.pdf)

Vindmølleindustrien **Årsberetning** (1999), Wind Power Note, februar 1999, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(240,1030\)/aarsberetning_1998.pdf](http://www.windpower.org/media(240,1030)/aarsberetning_1998.pdf)

Vindmølleindustrien **Årsberetning** (2000), Wind Power Note, marts 2000, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(241,1030\)/aarsberetning_1999.pdf](http://www.windpower.org/media(241,1030)/aarsberetning_1999.pdf)

Vindmølleindustriens **Årsberetning** (2001), marts 2001, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(242,1030\)/aarsberetning_2000.pdf](http://www.windpower.org/media(242,1030)/aarsberetning_2000.pdf)

Vindmølleindustriens **Årsberetning** (2002), marts 2002, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(243,1030\)/aarsberetning_2001.pdf](http://www.windpower.org/media(243,1030)/aarsberetning_2001.pdf)

Vindmølleindustriens **Årsberetning** (2003), marts 2003, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(244,1030\)/aarsberetning_2002.pdf](http://www.windpower.org/media(244,1030)/aarsberetning_2002.pdf)

Vindmølleindustriens **Årsberetning** (2004), marts 2004, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(245,1030\)/aarsberetning_2003.pdf](http://www.windpower.org/media(245,1030)/aarsberetning_2003.pdf)

Vindmølleindustriens **Årsberetning** (2005), marts 2005, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(566,1030\)/aarsberetning_2004.pdf](http://www.windpower.org/media(566,1030)/aarsberetning_2004.pdf)

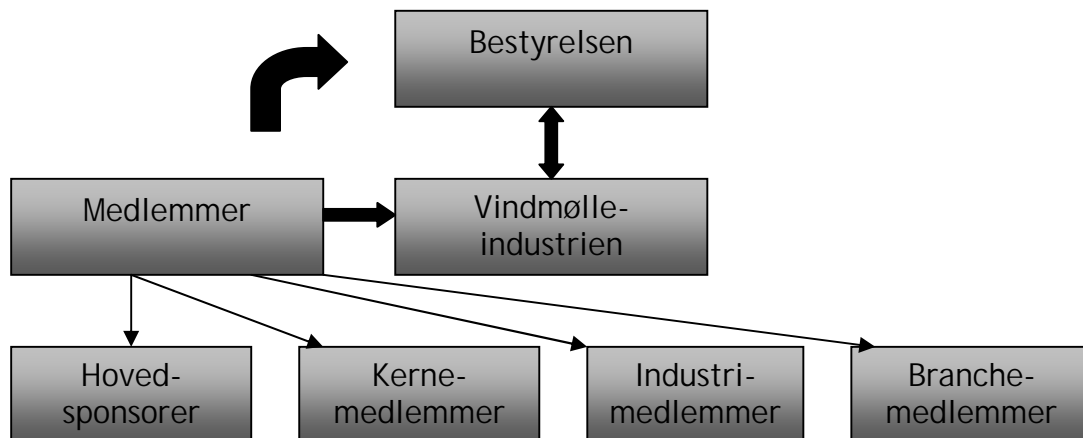
Vindmølleindustriens **Årsberetning** (2006), marts 2006, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(1034,1030\)/aarsberetning_-_annual_report_2005.pdf](http://www.windpower.org/media(1034,1030)/aarsberetning_-_annual_report_2005.pdf)

Vindmølleindustriens **Årsberetning** (2007), marts 2007, Hentet den 23. februar 2008 fra [http://www.windpower.org/media\(1552,1030\)/aarsberetning_-_annual_report_2006.pdf](http://www.windpower.org/media(1552,1030)/aarsberetning_-_annual_report_2006.pdf)

Bilag 1: Organisationen Vindmølleindustrien

VI blev grundlagt den 27. marts 1981 som Foreningen af Danske Vindkraftanlægsproducenter. I 1994 flytter organisationen sit sekretariat fra Jylland til København for at være tættere på Christiansborg og øger dermed sit fokus på lobbysiden af organisationen. Herefter skifter organisationen navn til Vindmølleindustrien. (Vindformation 42)

VI er i sin nuværende form er en organisation opbygget omkring deres medlemmer og bestyrelse. Se nedenstående figur for overblik.

VI har 201 medlemmer,⁴⁵ der er kategoriseret i fire dele indenfor organisationen. Hovedsponsorerne består af Siemens Wind Power A/S og Vestas Wind Systems A/S. Kernemedlemmerne består af vingefabrikanter, udenlandske producenter samt elselskaber. Industrimedlemmerne er den gruppe, hvor den tunge maskinindustri befinder sig. Medlemmerne tæller alt fra A2SEA, der opsætter møller på havet til Svendborg Brakes, der producerer bremsere til vindmøller. Industrimedlemmerne er karakteriseret ved i høj grad at være underleverandører. Den sidste medlemsgruppe er branchemedlemmerne, der er små servicevirksomheder samt ingeniørvirksomheder, der leverer rådgivning samt vigtige komponenter. Medlemsgrupperingerne er bestemt efter, hvor meget den enkelte virksomhed

⁴⁵ Optalt den 15. juni 2008

omsætter inden for vindkraftområdet. Karakteristisk har både industrimedlemmer og særligt branchemedlemmer andre markeder end vindkraft, de koncentrerer sig om.

Medlemmerne betaler kontingent til vindmølleindustrien. Kontingentet afhænger igen af deres medlemsgruppering. Endvidere har VI en bestyrelse, der består af 10 medlemmer. Den er udgjort af to hovedsponsorer, fem kernemedlemmer samt tre industrimedlemmer. Hovedsponsorerne, Vestas og Siemens, sidder på henholdsvis formandsposten og næstformandsposten. Bestyrelsen hovedopgave består i at godkende den årlige strategi, som VI udstikker.